

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
BÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Hazard-ország.

Budapest, szeptember 1.

Az a revolverlövés, mely tegnap este a luxemburgi állatkertben hatvan ezer elsikkasztott koronát nyugtázott: a kaszinókban tomboló hazardjátékot egy percze sem fogja megakasztani. Egy pár bűnös kéz, mely már-már kinyult az idegen pénz után, reszketve huzódik talán vissza, egy pár bűnös szándék, mely némi habozás után már-már megérlelődött, visszazökken talán ijedten az erkölcsi kerékvágásba: de a hazardjátékos sikkasztó tragédiája legfőlegb kitolta a sikkasztások idejét, egészen megakadályozni még az elhatározott s most elhalasztott sikkasztásokat se fogja.

Mennyi játékos végezte már ki magát és mennyi sikkasztó figyelmeztette kioltott életével a mögötte még habozókat: és azért a játék nem szűnik, a sikkasztás nem megy ki a divatból. Mikor a francia képviselőházba bombát dobta, az elnök egy másodpercnyi halálos csend után azt mondta: „semmi sem történt, uraim, folytassuk a munkát!” Ez az imponáló lélekjelenlét csak a képviselőházi elnökökben ritka, hazardkörökben azonban mindennapos. A hazardvilágban több bombát látnak, mint amennyinek robbanása nyilvánosságra jut. A játékosok naponta látnak maguk előtt figyelmeztető áldozatokat. Uri embereket, akik egy vagyon elherdálása

után krupiek gyanánt telepednek a játékasztal mellé, mely őket tönkretette. Sikkasztókat, akiket a nyilvános botrány elkerülése szempontjából nem jelentettek ugyan fel, de elcsaptak s most koldusok a játék országában. Korán elhervadt, vagyonukból kiesett, élni-halni képtelen embereket, akik mind a játéknyavalya rokkantjai. És ámbátor ott van szemük előtt a sok riasztó dokumentum: Hazard-ország fiai nem ijednek meg. Sikkasztanak, játszanak, hajszolják az aranyat s a végén az arany szomját eloltják egy darabka ólommal.

Mert játszani muszáj. Hogy pedig játszani lehessen, sikkasztani muszáj. A játék az előcsarnok. Ide azért tódulnak az élet cifra koldusai, hogy ne kelljen mindjárt sikkasztaniok. Ha nem kínál a szerenese lehetőségeit Hazard-ország, akkor a löverseny, a kártya és egyéb játékok mindjárt a büntető törvénykönyv paragrafusába ütköznek. A nagyhatalmu állam, az előkelő bankok az ő hivatalnokaiknak adnak egy szép címet s rájuk rójják egy szép élet kötelezettségeit: de rosszul fizetnek, az állam is, a bankok is. A rossz fizetéssel előkelő életre szorított emberek — és ebbe a kategóriába tartozik egy körülbelül az élők ötven százaléka — egy darabig a hitelüket fogyasztják. Szövetkezetek, uzsorások kinevezetnek mentő angyaloknak. Aztán a mentő angyalok megkezdik a hurok összeszorítását. Hová lehessen most folyamodni? Oda,

ahol van pénz. Pénze pedig Magyarországon mindig csak másnak van. Azt a pénzt mástól, ha már hitel nincs, csak elnyerni, vagy elrabolni lehet. Az első stáció: az elnyerés lehetősége. Tehát minden cifra koldus nyerni próbál. Ezért jár löversenyre, ezért iratkozik kaszinókba. Minthogy pedig a szerenese, mint mondani szokás, forgandó: tehát aki ma nyert valamit, az holnap veszít sokat s akkor jön gazdasági kényszerűséggel a sikkasztás. Hogy minden sikkasztó becsületes visszafizetésre gondol: az olyan természetes, mint az, hogy minden bűnbeeső leány meg van róla győződve, hogy az ő esete házassággal fog végződni. A vége azonban mindig egy a történetnek. Több browningot használnak el öngyilkosságra, mint önvédelemre.

De a hazardjátékot s annak természetes velejáróját, a sikkasztásokat, a revolverlövés nem szüntethetik meg. Még csak meg sem akaszthatják, legfőlegb perezekre. Az élet mindig drágább, az emberi hiúság mindig rontóbb, a majmolás mindig költekezésre csábítóbb: és az ember a leggyöngébb állat. Évezredek keresztül a papok a hittel próbálták erősíteni, hogy tudjon ellentállni a kísértéseknek és merjen szegény emberként élni, nyomorogni. De a papok elvesztették a hitelüket, a hitben nem hisz senki és élni jól élni nagyon szép. A papok is jól élnek. És nemcsak hittel. Ahol tehát, mint Magyarorszá-

Arczkép.

Írta: Nagy Lajos.

(Utánnomlás tilos.)

Tudtam, hogy nehéz dolgom lesz veled, az én kedves rokonommal, az öreg Császár Jánosossal, — mert eszes, ravasz parasztember. Jó kövér pénzeszkékkel megbélelt, házzal, kerttel, szőlővel, földekkel körülbástyázott, uri gögre hajló, sunyin édes modoru, tervezgető, néha jószívű, néha furesán kegyetlen falusi arisztokrata. Jól figyeltem minden vonását, minden szavát, hogy újból és teljesebben megismerjem, a gyöngéit kitapintgassam, — mert éppen pénzügyi erét készültem rajta vágni... Oh, szép kis betéteskéi vannak a takarékbán, — tudtam, nekem meg — úgy gondolom, — akkor igazán ő volt az utolsó mezedékem... Este érkeztem hozzá, csak egy rokoni látogatás ürügye alatt. Várt rám a vacsorával. Agglegény volt, nem nagy főnnakadása esett ez által... Vacsora után kezdünk bele igazán a boros, pipás falusi beszélgetésbe — ezek a beszélgetések mindig poétai értékűek, bár praktikus ezélekkel és eredményekkel ritkán bírok — az öreg beszélt, én inkább csak hallgattam, kissé busan, beteges és fáradt — s még azonkívül is szimuláns! — városi emberhez illően... Ő csak beszélt-beszélt... Erdekes ember az öreg mindenképen, ravaszul érzélgős, kiesít fulkomisz, de azért mégis tagadhatatlanul érzé-

keny is, sok mindenfélére, sok mindenfélekepen gondoló, folyvást szimatoló... Mikor elbeszél, szinte könyezve szól egyről-másról... Én elesodálkoztam rajta, és elgondoltam, hogy pompás és kiváló ember lett volna, ha véletlenül belekerül a forgalmas életbe, ha nem marad meg eszímás, zsinóros nadrágu parasztnak, szűk terekre korlátozottan, kicsiny eszközökre szorítva... Ugy vélem, érdemes róla egy sajtósági fotográfiát adnom, sajtóságot olyanformán, hogy emlékeztetőből kiszakítok egy részt a beszédéből, azt a magam nyelvén is, de mégis — amennyire lehetséges, — ragaszkodva az ő szavaihoz, elmondom. Talán híven láthatóvá válik így egy ember idegen, általa látott-halott dolgok elbeszélésén keresztül...

Itt van például ez a Vászón-család. Milyen jóra való, derék emberek ezek... Becsületesek, szorgalmasak, takarékosak; jószívűek mind. Nem vétett azok közül egyik se még a légynek se soha. És mégis — oh, oh! — ilyen népet is sujt a balsors...

Egyidőben ugyan a Jani gyerek kissé nekiadta magát a komiszkodásnak, de az eset óta úgy megváltozott, mintha kieserlített volna. Mert mondom, már az anyatejtől derék valamennyi... Én nem is tudtam rá haragudni akkor se...

Az öreg Vászón Sándor — dehogyan is öreg! — már közelebb áll a hatvanhoz, mint az ötvenhez, de azért olyan, mintha csak harminczegynéhány esztendő lenne. Olyan fiatal

annak a képe még most is, akár egy menyecskeé, és piros, majd kicsattan... Igaz, hogy jól is él, de hát dolgozik is eleget, jól teszi, ha nem sajnálja magától, amit megesszik, megiszik. Az a pirosság is a sok jó bortól van... A nyaka olyan vastag, mint a bikáé. Még bátran birakra kelhetne akárhány huszéves legénynyel.

Hogy milyen áldott jószívű ember is ez a Sándor!... Hogy hogyan ápolta az én édesanyját!... Az öregasszonyt — már meghalt szegény — vagy tíz-tizenkét esztendeje annak, szelítés érte. Azóta se járni, se beszélni nem tudott. Még csak a karját se tudta becsületesen mozgatni, úgy kellett a szegényt másnak etetni. Csaknem négy egész esztendőn keresztül feküdt beteg, nyomorékban. A Sándor fia — az öregebbik Sándor, akiről szólok, — az tartotta el, adott neki enni, adott neki mindent, amit csak a szemérszája megkívánt, soha egy rossz szóval sem illette, — pedig borzasztó nagy nyűg ám az ilyen tehetetlen beteg asszony. Kivált a szegény emberek, akinek teher a maga élete is... Bezzeg, a János fiától akár éhen is halhatott volna a gyámoltalan öregasszony... De ez a Sándor maga hordta ki a házból a karjára — a felesége talán bizony nem is bírta volna el — és ha otthon volt, akárhányszor ő maga etette is. Kanalanként adagta az ételt a szájába, — mint valami asszony... Bizony, úgy járhat az ember, hogy mire megöregszik, hát magint gyerek lesz belőle...

gon, az élet gazdasági lehetőségei egyre romlanak, ott természet szerint meg kell növekednie azok számának, akik Hazárd-ország alattvalóinak csapnak fel. A Szerencse a legkedveltebb uralkodó. Az ő országába kíváncsoknak a legtöbben. Pedig ez az uralkodó csak egy-két évi jóllétet ígér és nem titkolja, hogy azután megküldi az esedékes üldözöttek a browníngót. Mégis nagy a bevándorlás Hazárdországba. A gazdaságilag szegény országok fiai oda vándorolnak. És élnek, játszanak, költenek, míg órájuk le nem járt. Hogy ilyenkor, mint most a Mercur szerencsétlen sikkasztója, elmaradhatatlan a revolvergolyó? Mit tesz az? Hazárdországban az a jelszó: „Inkább éljünk egy évig jól, mint hatvanig kutyául!”

Nem is áll meg a játék a kaszinókban. Csak néhány sikkasztást halasztottak holnapra. Vagy holnaputánra. Sokáig azonban a játékosztal nem vár. Kegyelmet vagy hosszabb moratoriumot nem ad. Aki egyszer játszani kezdett, annak pusztulnia kell.

Budapest, szeptember 1.

A pénzügyminiszter Budapesten. Lukács László pénzügyminiszter, aki most családjával Gasteinban időzik, a jövő hét végén szabadságáról visszatér Budapestre és átveszi a pénzügyminisztérium vezetését.

Báró Burián Boszniában. Báró Burián közös pénzügyminiszter tegnap délelőtt a boszniai Hludse fűrdőbe érkezett. A vasutnál báró Benkó polgári adlatus az ügyosztályfőnökökkel és Aufferberg lovag gyalogsági tábornok hadtestparancsnok Bock alezredes vezérkari főnökkel fogadták.

A szerb radikálisok veresége. Nagybeeskereken a napokban ejtették meg a gör. kel. szerb hitközségnél a tisztújítást. Százhusz választmányi tagot választottak ez alkalommal és jellemző, hogy míg az előbbi választmányban többségben voltak a radikálisok, most a pártnak egyetlen egy tagja se jutott be a választmányba.

A feleségéhez is csak ilyen jó ez a Sándor, és jó is volt az mindig... Igaz, igaz, hogy az asszony meg is érdemli, de mégis... ezeknél — nem ugy, mint máshol — olyan csuda békesség lakozik, hogy az embernek — ha szegények is — szinte jól esik hozzájuk menni. Ugy beszélnek azok egymáshoz, mintha még most is huszévesek lennének. Kedvesemnek mondják egymást. Aztán nemesek az ura az asszonyt, hanem az asszony is az urát... Bizony... szinte neveléses is... Az asszony pár esztendő óta betegeskedik — a hasát fájlalja mindig — azóta néha rosszkedvű is, szóval is, de azért csak békességgel megférnek. Pedig a moroz ábrázat kihozza ám az ember fiát a béketűrésből, még ha betegség miatt van is... Én már nem győzném annyi türelemmel... De hát — persze — az asszony hozott mindent a házhoz, a fele föld most is az asszony nevében áll... De, mondom, szép békességben vannak, s ha néha káromkodás esik náluk, az csak olyan szájjáratás, csak a hang meg az üres szó, igazi harag nincs abban.

Nem esoda, ha a gyerekek is mind ilyenek, derekak, jóra való. Szegény Sándoruk is ilyen volt. Ilyen az Erzsike is, a lányuk, meg a Jani gyerek, meg a legkisebbik, a Jóska — még iskolás gyerek.

A Janival, mondom, volt néha baj, — magam is haragudtam néha rá... Beleszeretett az egyik Csorba-lányba, aztán, hogy az inkább máshoz vonzódott. — a Káplán Györgyhez, ősszel férjhez is megy hozzá, — hát sokat busult a gyerekek, ivott is, éjszaká-

Magyarország gabonatermése.

Budapest, szeptember 1.

Az a jelentés, melyet a földművelésügyi miniszter tegnap tett közzé a világ gabonaterméséről, reánk magyarokra nézve minden tekintetben örömdetes. Nemcsak azért, mert nálunk igen jó terméseredményt tüntet fel, hanem azért is, mert a világ gabonatermése nem akkora, hogy ez a magyar export elé nehézségeket gördíthetne. Mennyiségileg is jó buzatermésünk volt, minőségileg is, mert az országos átlag hektoliterenként 77.8 kilogramm; jönnek mondható a rozs terméshozama; s az őszi árpa is többnyire megfelelt a hozzá fűzött reményeknek. Igen jönnek, sőt több helyen kitünőnek ígérkezik a tengeritemés, ép így a burgonyatermés is, és az időjárás kedvezett a takarmányneműeknek is. Szóval ha nem is volt rikordtermésünk, kétségtelen, hogy mezőgazdaságunkra ez az év nagyon kedvező.

És ennek örülni kell, mert ennek hatása egész gazdasági életünkre érezhető lesz. A múlt esztendőben megtanulhattuk, hogy mit jelent reánk egy kedvezőtlen buzatermés. A múlt évben a gyenge termés óriási mennyiségű külföldi búzát vont az országba. Évtizedek óta nem importáltunk be annyi búzát, mint a múlt évben s ez volt az oka annak, hogy kereskedelmi mérlegünk hihetetlen módon megromlott s ennek folytán fizetési mérlegünk is olyan rossz lett a külfölddel szemben, mint nem volt évtizedek óta. A fizetési mérlegünk megromlása azt eredményezte, hogy még jobban eladósodtunk a külfölddel szemben, mint voltunk már azelőtt is, tehát állami pénzügyeink természetesen kedvezőtlenebbül alakultak, mint az előző években. A tavalyi rossz termésnek volt azonban közvetlenebbül érezhető hatása is. A rossz gabonatermés folytán a lakosság vásárló képessége megesökkent, amit aztán egész iparunk és egész kereskedelmünk megsínylette. De a tavalyi rossz termés folytán importra

szorultunk, a gabonaimportot pedig nagyon megdrágították a horribilis gabonavámok. Hihetetlenül felszökött a legszükségesebb élelmiszerek ára, ami aztán azt idézte elő, hogy mindenki korlátozni volt kénytelen legegységesebb szükségleteit is, úgy, hogy egész gazdasági életünk évekre kihatóan megsínylette azt, hogy a vám- és kereskedelmi szerződések tisztán a mezőgazdaság védelmére fektették a fősúlyt. A múlt esztendő, főleg ha számításba vesszük, hogy az már a harmadik rossz termési év volt egy évben, olyan pusztítást vitt véghez egész iparunkban, kereskedelmünkben, egész gazdasági életünkben, hogy annak helyrehozására az idej kedvező termés nem elégséges, hanem két-három ilyen év kell s azonkívül is belső béke, rendezett politikai helyzet s minden kompetens tényezőnek vállvetett kitartó munkája.

Az kétségtelen, hogy hazai viszonyainkban némi könnyebbülés fog beállani az idej terméseredmény folytán, de ez még nem jelent azt, hogy egy ország, melynek másfél milliárdos állami költségvetése van, helyesen és okosan gazdálkodnék, ha agrárius produkcióra fekteti életének feltételeit. Mert az állami szükségleteket sohasem lehet redukálni, vagy csakis nagy állami krízisek árán. A rengeteg állami költségvetés fedezésére szükséges összeget tehát a polgárságnak elő kell teremnie, akkor is, ha rossz a termése, ha inséget szenved s ha a legszükségesebb élelmiszereknek s a leg nélkülözhetetlenebb létfeltételeknek ára bárminő magasra emelkedik is. Nagyon természetes tehát, hogy ilyen esetben a saját szájától kell elvonnia a falatot. Hogy ez nem egészséges állapot, azt nem kell bővebben indokolnunk.

Azért csakis az ipari produkció az, amely ha nem is immunis a konjunkturákkal szemben, mégis az egyedüli biztos és meg nem rendülő alapja egy nemzet vagyonosodásának. A mai nagy iparos és kereskedő nemzetek sohasem privát passzióból fejlődtek agrárállamokból ipari államokká, hanem mindig a kényszer hatása

zott is, komiszságokat is elkövetett, — ült is egy izben néhány napot Vecsén, valami verekedés miatt. De hát meg lehet az ilyen dolgot érteni és meg lehet bocsátani. Jó gyerek az, hiszen most már jó ideje nincs is vele semmi baj... Majd elfelejti a lányt — Szidinek hívják, Csorba Szidi, — aztán minden rendben lesz, mintha soha semmi baj nem történt volna.

Hanem ez a Sándor gyerek!... Hej, de kár is szegényért!... Az volt valamennyi közt a legemberebb. Ugy dolgozott — uram bocsá, hogy halottól ilyen kell mondanom, — de az ugy dolgozott, mint a barom. Még gyerek volt, amikor már kijárt a földekre a két lóval, — egy szürke meg egy pej... rég nincsenek már meg — és egész nap szántott, vagy kaszált, vagy takarmányt hordott, vagy más egyebet csinált. Télen fuvarozni járt, nekem is dolgozott becsületesen és olcsón; — az öreg bizony azalatt otthon heverészett és iddoggálta a borocskát. De meg nyáron is dolgozott ahelyett a fia... Amikor az öreg — no, ebben bünyös is egy kicsit — csak ugy elpiszmogott otthon a ház körül. Pedig nem is volt, ez a Sándor valami erős legény. Kicsit csapottvállu, kicsit sovánkás, mintha tudja Isten, nem is igen adtak volna neki enni... Hát bizony nagy is volt a család, nem mindennap tellett náluk husra... Legalább is nem valamennyiük!...

Hogy milyen jóra való és minden porzikájában tisztességes gyerek volt ez a Sándor, azt láthatta minden ember, amikor a Blau Náci esetét látta... Fát szállítottak a

hajóállomástól a Csengős-pusztára. A Blau Náci vállalta el a szállítást, maga is adott három-négy kocsi, meg fölfogadott tizenkettőt... Engem ütött el a gazember a szállítástól, mert olcsóbban vállalta el... Hanem hála legyen Istennek, rajta is vesztett... Néhány hétig hordták akkor a rengeteg sok fát a Csengős-pusztára. Téli idő volt, hamar beesteledett, sötétben is dolgoztak. A Blau Náci portája előtt jártak el a fuvarosok, tudja Isten, hogyan manipuláltak, de gonoszul manipuláltak, mert elég az hozzá, hogy a Blau Náciznak volt egy patikája, az telides tele lett fával. Az eset, hogy, hogyan nem, kitudódott, esendörök állítottak be a Blau Nácihoz, megjelent a szolgabíró is, és megindult az eljárás... Hát... ostobán csinálták a dolgot!...

Azt mondják, hogy a Boleman Ferkó árulta be a Náci... A fuvarosok is valamennyien törvény elé kerültek, ott voltak mind Kalocsán, kitudódott rájuk, hogy bünrészesek, el is ítélték őket. Kit egy esztendőre, kit másfélre. A Boleman Ferkó csak öt hónapot kapott. Ezért is mondják, hogy ő volt az áruló... A Blau Náci két egész esztendőre ítélték el... De a Vászton Sándort, azt fölmentették! Az ártatlan volt, — egymaga annyi között!... Hiába, mindenki csak olyan, ahogy otthon látja és hallja a becsületet...

A fát persze mind elszállították Csengősre... Hát most mi haszna volt az úrészéből annak a bolond Blau Náciznak?... Azóta már kiszabadult, boltot is nyitott megint va-

alatt. S ez az oka annak, hogy az államhatalom mindenütt mélyreható protekcionizmussal igyekezett életképes ipart teremteni. Ennek egyik első feltétele az, hogy a munkás olcsón és jól élhessen s hogy a hus, a kenyér, a lakás s az élelmiszerek olcsók legyenek. Így tett Anglia, így tett Németország, Ausztria, Franciaország, az Egyesült Államok, a világ legelső iparos államai. Csakis akkor, mikor ily módon már hatalmas, ellentállóképes ipar fejlődött ki, csakis akkor gondoltak arra, hogy a mezőgazdaságot is védelemben részesítsék s ezáltal még ily módon is függetlenítsék magukat a külföldtől. Németország csak 1906-ban tért át a magas mezőgazdasági vámkokra s a mezőgazdasági protekcionizmusra, Anglia is csak most készül áttérni s Franciaország is csak most tesz erre kísérletet. De ezekben az államokban annyi ipari munkás él ma már jólétben, hogy a mezőgazdaság érdekében alkalmazott protekcionizmust ezek alig érzik meg s e mellett a mezőgazdaság is hihetetlenül fejlődhetik. Németország tíz év alatt nemcsak ipari tekintetben lett első állama Európának, hanem a mezőgazdasága is például szolgálhat a világnak.

Nálunk megfordítva történik a dolog. Nálunk előbb alkalmaztuk a protekcionizmust a mezőgazdaság érdekében s ennek kettős irányban volt rossz hatása. Az élet megdrágult, tehát az ipar nem fejlődhetik s minthogy ipar alig van, ipari munkás alig van, keresete sincs a népnek. Ez a legfőbb oka a kivándorlásnak. Carey, a nagy amerikai nemzetgazda mondta azt, hogy az a nemzet, mely főleg mezőgazdasági terményeket exportál, előbb-utóbb embereket fog exportálni. Magyarország területén nem huszmillió ember, hanem ötven millió is szépen, kényelmesen, jólétben meg tudna élni, ha intenzív ipari termelésünk volna. És ekkor a mezőgazdaság helyzete is virágzó volna, mert akkor a hazai fogyasztókörzés még sokkal intenzívebb mezőgazdasági produkciót is jövedelmezőbbé tudna tenni. De az a mezőgazdasági politika,

lahol Szabadszálláson, vagy Félegyházán, ment is valahogy az üzlet, de csak megint komisszágot követett el, most megint ül. Ilyen nem már segíteni sem lehet. Benne van ez ilyenek már az ereiben...

...Hát mondom, igen jóra való család ez... Aztán az ilyen családdal esik meg a szerencsétlenség... Nem hogy a Répa Pistát vitte volna el az ördög, azt a verekedőset — már hallottál róla! — vagy a Czigány Ferkót, — ezt is kétszer egymásután kellene felakasztani!... Persze az ilyenfélék nem kelhetnek még az ördögnek se... Pedig ez a gazember az én szőlőmből is ellopott tavaly egy vadomatni kaszópát.

...Ugy történt a szomorú eset, hogy az Agárdiék udvarán állott a Rác Péter lova, valamelyik gyerek tartotta a kötőfékénél fogva; — mert éppen lóháton jött meg a Rác Péter Soltról, ahová az orvoshoz ment, hogy az orvos másnapra jöjjön el az édesanyjához... A ló is komisz volt, — többször volt vele azelőtt is baj, — a Rác Péter is szesz volt, — mert az Agárdiék is ivott, bizonyára Solton is ivott, meg mielőtt elment hazáról, akkor is ivott, szóval kótyagos volt, — mikor föl szállt a lóra elkezdte a lovat paskálni, az megveszekedett, fölágaskodott és a Rác Pétert levetette, aztán futásnak eredt. A Sándor elébe ugrott, elkapta a kötőfékét de a ló megint fölágaskodott és levágta az első lábával azt a szegény Sándort... Már nem hogy arra a részert disznóra taposott volna... Szegény ott maradt a földön, föl se kelt. Ugy vitték be a házba. Sza-

mely nem első sorban a belföldi fogyasztásra számított, hanem szinte rá van kényszerítve az exportra, gazdasági szempontból a leghelytelenebb, mert egyrészt függő viszonyba hoz bennünket a külföldi terméseredményektől, másrészt egy rossz termései év mindig a nemzet szegényedésére vezet.

Passzív rezisztencia Ausztriában

Budapest, szeptember 1.

A magyar alkotmányvédelem ősi fegyvere, a municzipiumok passzív rezisztenciája fattyuhajtást sarjadzott Ausztriában; Laibach város képviselőtestülete harcban áll a központi hatalommal, sőt harcban áll magával a császárral is. Laibach város választott egy polgármestert, aki — bár már hosszú ideje állott a város élén, most, hogy a megbízatása lejártával újra megválasztott — nem kell sem a kormányoknak, sem pedig a császárnak. És pedig azért nem kell, mert ez a polgármester, Hribár Iván, a délszláv eszme exponált apostola. A császár megsemmisítette a választást, amire Laibach város képviselőtestülete újra megválasztotta Hribár Ivánt. A császár erre azzal felelt, hogy feloszlatta a városi képviselőtestületet.

Ma így áll a harc. És valószínű, hogy folytatódik majd tovább: a laibachiak újra megválasztják ugyanazt a képviselőtestületet, a képviselőtestület megint megválasztja Hribár Ivánt. És így tovább, ad infinitum.

Vajjon szerette osztrák hűveiről hogy vélekedik ezek után a császár? Laibach város keményen állja a harcot, annyira, hogy egy utczáját is „Hribár Iván-utczá”-nak akarja elkeresztelni, csak azért, hogy bosszantsa a császárt. Szóval az osztrák passzív rezisztencia nem elégszik meg a legitim fegyverekkel, hanem az apró tüszurásoktól sem riad vissza és elszántan demonstrál első Ferenc József ellen, aki nekik kegyesebb uruk, mint nekünk, mert hiszen a mi rovásunkra folytonosan őket favorizálja. Amiórt is kétségtelen, hogy ezt az osztrák passzív rezisztenciát a magyar ellentállásnál is fájóbb sebul érzi a császár.

Talán jó ez a fájó hangulat arra, hogy az osztrák passzív rezisztenciát hozzá mérje a magyar passzív rezisztenciához. A magyar passzív rezisztencia önvédelmi harc volt és semmi más, csak önvédelem. A tölté-

ladtak mindjárt a doktorért, mert az egész melle beszakadt. Mire a doktor megérkezett, már halott is volt. A bordái is eltörték, a belső részei is megsérültek...

Borzasztó sirással jött az anyja, két asszonyra támaszkodva. Be se mert menni a fiához. Csak ott jajveszékelt a ház végében, a falnak hájtva a fejét. Néha oda-odament az ablakhoz, mintha be akarna kukucskálni rajta, és úgy siránkozott... Az öreg Sándor csak ijedten nézelődött és átkozódott. No már mégse illik ilyenkor a csunya szó az ember szájába... Szomorú dolog volt, senki se örült neki. Az asszonyok úgy sirtak, mint a záporosó. Mintha a saját édesfiukkal történt volna a szerencsétlenség.

A Rác Péter még ott nyomban agyonverte egy husággal a lovat. Aztán nagyban jajgatott ő is, de nem a Sándor miatt, hanem a lovat sajnálta.

...Az öreg Fekete-Szabó molnár csak azt hajtogatta az asszonynak, hogy nyugodjon meg; nagy csapás, de hát ki láthatja az Isten terveit? Hátha még jól járt szegény Sándor, hátha még valahogy szerencsétlen lett volna egész életére... És ez igaz is lehet... Mert ki tudja... hiszen ha jó sorsa lett volna a Blau Ignácznak is, arra is inkább rászakadt volna a mestergerenda, mielőtt boldog dolgokra adta a fejét... Aztán számár is volt, mert az ilyen dologban vigyázni kell ám az embernek!...

nelmi jogon fejlődött Magyarország az alkotmányát, szabad rendelkezési jogát védte; azt az alkotmányt, amelyet királyi eskü is garantált. És ebben a küzdelemben nem volt semmi antidinasztikus vonás, semmiféle kifelé gravitáló hajlam, Magyarország nem akart változtatni a meglévő alkotmányos kereteken, respektálta a dualizmust, a Habsburg dinasztia jogára alatt kívánt tovább fejlődni, csak azt a kétségbe nem vonható jogát védelmezte, hogy a maga izlése és a maga akarata szerint fejlődjék.

Míg Hribár Iván polgármester, akivel Laibach város komok makacssággal ime azonosítja magát, miben volt bűnös? Abban, hogy a Habsburg-dinasztia hatalmát legjobban fenyegető neoszláv eszmének az apostola volt. A neoszláv eszme a minden szlávok egyesítésére törekszik, aminek az első princípiuma az, hogy a monarchia területét megépítse és a délen lakó szlávokat a magyarsághoz, az északon lakó szlávokat a nagy északi szláv birodalomhoz kapcsolja. A Hribár Iván álma nem valósulhat meg másképpen, mint világháború árán, a Habsburg-dinasztia teljes csődjével. Ezért örvendezett Hribár Iván akkor, amikor az egész monarchia egy véres világháború lidéreznyomása alatt aggódott. Az annexiók bonyodalmak nem feszélyezték abban, hogy tüntető kifejezést adjon oroszbarát hajlandóságának, ami hogyha büntetőtörvénykönyv szerint nem is, lelki hajlandóságban és lényegben egyértelmű volt a felségárulással és az osztrák haza eladásával. Nem Hribár Ivánon mult, hogy akkor még nem került szállításra sor.

Az osztrák császár azonban készen lehet arra, hogy ha sor kerül rá, Hribár Ivánék szállítási is fognak. Vajjon nem az lenne az észszerű ezek után, hogy Magyarországon ne is adjanak okot arra, hogy kifejlődjék egy passzív rezisztencia?

Budapest, szeptember 1.

A horvát választások. A Starcevic-párt bizalmi férfiai ma délelőtt ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a párt önállóan fog belemenni a választási küzdelmekbe. Megalkították a választási bizottságot, amely rögtön 24 választókerület részére megejtette a jelöléseket. Még további 20 kerületben is állítanak jelölteket. Az ujvidéki „Branik” szerint a közeledő horvátországi választásokon Popovic V. István országgyűlési képviselő is fellép a bratkovcei kerületben, mint Tomasics bán párthíve. A horvátországi kormány hivatalos lapja a „Narodne Novine” felhívást intézett Horvátország szerbjeihez, hogy lépjenek be a megalkítandó egységes pártba. E felhívásra most válaszol az önálló szerbek lapja, a „Srbobran”. Visszautasítja legelőbb is a hivatalos lapnak azt az állítását, mintha a horvátországi szerbek separatistikus törekvéseik miatt húzódoznának attól, hogy belépjenek az egységes kormánypártba. A hivatalos lap azzal okolja meg a szerbekhez intézett felhívását, hogy ezt a nemzeti egység érdekében meg kell tenniük. Ezt az egységet azonban, mondja a Srbobran a bán és párthívei úgy értelmezik, hogy a horvátországi szerbek mondjanak le miatta nevékről és külön nemzeti intézményeikről. Az egységes pártba való belépésre szóló felhívás tehát tulajdonképpen oda céloz, hogy megszüntetve a szerbek külön szervezetiállását, megszüntesse azokat a garanciákat is, melyek a szerb fenállását biztosítják. A szerb önálló párt azonban a horvát pártokkal való egységes programján kívül külön szerb követeléseket is képvisel, melyek között a legelső a horvátországi szerbek teljes egyenjogúsítása. Ezen kívül az a párt a szerb egyházi autonómiát is képviseli. Célja a pártnak, hogy a szerb nép körében propagálja a horvát nemzettel való közösséget és felébressze a szerb népből Horvátország közjogi ideáljai iránt az érdeklődést és rokonszenvet. Mindezt azonban csak mint önálló szerb párt teheti meg, tehát már ez is elegendő ok arra, hogy a párt a maga külön szervezetében továbbra is

fenmardjon. Az önálló szerbek pártja tehát nem is hajlandó belépni a bár által tervezett új egységes pártba és nem mond le a maga külön szervezetéről.

A szerb radikális párt szeptember 8-án Ujvidéken értekezletet tart, amelyen megteszik az előkészületeket a horvátországi választásokra. A párt sok helyütt állít jelöltet és mostani értekezletéből kiáltványt bocsát ki a néphez, hogy támogassa jelöltjeit.

Az interparlamentáris konferencia. A brüsszeli interparlamentáris konferencián tizenkilenc parlament képviselői, mintegy nyolcezszázan vesznek részt. Az ülések a parlamenti palotában folynak, melynek kényelmes mellékhelyiségei a tagoknak állandóan rendelkezésére állanak. Igen nagy számmal vannak jelen a konferencián a japánok és a törökök. A parlamenti palotában lefolyt ismerkedési est rendkívül impozáns volt, mely alkalommal a királyi parkot fényesen kivilágították.

Az első ülés és a Conseil tanácskozása után gróf Apponyi Albert tanácskozára hívta össze a magyar csoport tagjait a parlament egyik ülés-terében. Ismertette a Conseilben megvitatott kérdéseket, amelyek plénum napirendjére kerülnek. Ezek közt a kérdések között a legfontosabb az Interparlamentáris Unió reorganizációjának a kérdése. Eddig is már mintegy háromezer tagja van az Uniónak és ez szám folyton emelkedni fog, aminek ilyenformán korlátokat kell emelni. Két áramlat van. Az egyik az eddigi állapotot nem akar változtatni, a másik a megszorítások mellett érvel. A végső kifejlődés szerinte az lesz, amidőn a parlamentek képviseltetik magukat az Unióban és a konferenciákon. Döntő határozatot nem fog ez a konferencia hozni, csupán bizottságot küld ki utasítással. A napirendre kerülő egyes indítványokat ismertette ezután gróf Apponyi elnök, mire az értekezlet véget ért.

A parlamentben ünnepélyes fogadóestén rendezett hangverseny egyik száma Liszt „Magyar rapszodiája” volt.

A magyar csoport tagjai közül többen elmaradtak a konferenciáról. A jelenlevők pontos névsora a következő:

Gróf Apponyi Albert, gróf Széchenyi Béla, Kossuth Ferencz, Návay Lajos, Bolgár Ferencz, Meskó László, Lukács György, Piukovics József, Cserny Károly, Muzsai Gyula, Bogdán Zsifkó, Benyovszky Sándor gróf, gróf Wenckheim Ferencz, Hédeváry Lehel, Béla Henrik, Tagányi Sándor, Jlantos Elemér, báró Orosdy Fülöp és neje, madarassi Beck Gyula báró és neje, Rakovszky Iván, Csathó Aurél, Sztankovics Imre, Desseffy Arisztid, Giesswein Sándor, báró Inczedy Samu és Kelemen Samu.

Az interparlamentáris konferencia tagjai tegnap délután megtekintették a Rubens és Van Dick kiállítását és több ízben megtekintették a világhiállítását is. Brüsszel város polgármesterének fogadó estje volt a második est, amelyen a konferencia tagjai teljes számban jelen voltak a fényes nemzetközi társaság impozáns látványosságánál.

A magyar csoport tagjai ittéltek alkalmával névjegyüket leadták gróf Clary Aldringennél, monarchiánk brüsszeli követénél.

Az interparlamentáris konferencia érdemleges tanácskozása a mai nappal véget ért. A hátralévő két napon, pénteken és szombaton már csak kirándulások lesznek. Ma délelőtt 9 órakor az interparlamentáris tanács ülésezett és ezt követte 10 órakor a konferencia teljes ülése, amelyen véglegesen megállapították és elfogadták az új alapszabályokat. A záró ülés délután félhárom órakor folyt le a képviselőház nagy ülés-terében. A konferencia berekesztése alkalmával ma este a belga rendező bizottság fényes lakomát adott. A lakomára a konferencia tagjainak hozzátartozói nem voltak hivatalosak, mert a konferencia tagjai oly nagy számmal voltak, hogy a hölgyeknek nem jutott hely. Holnap, pénteken Anversbe lesz kirándulás.

Az interparlamentáris unió, mely ma fejezte be munkáit, a jövő évben Rómában fog konferálni. Elfogadták Frank belga képviselő indítványát, melynek értelmében az unió hason oda, hogy az államok fogadják el a londoni 1908. évi konferencia határozmányait. Követelik a tenger szákmány-jog megszüntetését, a blokádjog korlátozását. Ki-

vánatos volna nemzeti bizottságok kiküldése, amely a hágai békekonferencia programját készítené elő. A delegátusok nézete szerint a levélportó altáiban 20 fillerre kellene leszállítani és a jövő konferencián erre vonatkozó indítványt nyújtanak be.

San Giuliano Ischlben.

— Kihallgatás a királynál. —

Budapest, szeptember 1.

Ma adták ki a hivatalos kommunikét San Giuliano márkí és Aehrenthal találkozásáról. Nagyjában a kommuniké nem tér el az eddig kiadott jelentésektől, mert hiszen eddig is, valahányszor az olasz külügyminiszterek látogatást tettek Ausztriába, mindig konstataálták, hogy a két szövetséges hatalom között levő jó viszonyt még bensőbbé tették.

A balkáni kérdésben most már könyebben sikerülhetett megállapodásra jutni, mert hiszen a monarchiának állítólag mincseinek tervei a Balkánon, miután az annexió ügyet már elintézték. Törökország és Görögország viszonya már közelebről érinti a két szövetséges nagyhatalom érdekeit. A monarchia nem vett részt ugyan a védőhatalmak krétai akciójában, de abban a pillanatban, amikor háborura kerülne a sor, mint a berlini szerződést aláírt hatalom aktivitásba lép. Miután a barátságos viszony a monarchia és Törökország között úgy ahogy helyreállt, valószínű, hogy a hármasszövetség, a török jogok érdekében lép akcióba, annál is inkább, mert Törökország az utóbbi időben erősen e szövetség felé hajlik.

San Giuliano márkí ma a királynál is kihallgatáson volt, akinek átadta III. Viktor Emánuel király levelét. Ebben királyunkat 80 éves születése napja alkalmából üdvözlöi.

Ma a két hadügyminiszter találkozásáról a következő tudósítást kaptuk:

A király gróf Aehrenthal külügyminisztert ma délelőtt fél 10 órakor hosszabb kihallgatáson fogadta. Délelőtt háromnegyed 11 órakor az olasz külügyminiszter báró Fasciotti kabinetfőnök kíséretében udvari fogaton a császári villába hajtatott, ahol ő felsége 11 órakor fogadta kihallgatáson. A kihallgatás fél óra hosszat tartott. A kihallgatás folyamán ő felsége San Giuliano márkí olasz külügyminisztert a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. Az olasz külügyminiszter háromnegyed 12 órakor báró Fasciotti kíséretében vizsdatért szállójába, ahol később megjelent gróf Szápáry és átnyújtotta báró Fasciottinak a Ferencz József-rend nagykeresztjét. A két külügyminiszter, valamint a két nagykövet és kabinetfőnökeik hivatalosak voltak a mai udvari ebéchez.

Félhivatalosan a következőket jelentik: San Giuliano márkí ischli utazása, amelynek célja, hogy ő császári és királyi felsége I. Ferencz József előtt bemutatkozzék, valamint az olasz külügyminiszter találkozására gróf Aehrenthal, amely előbb Szalzburgban végbement, újabb tanubizonyosága az Olaszország és Ausztria és Magyarország között fönálló barátságos és bizalomteljes viszonyoknak. A találkozás alkalmával a két államférfiúnak módja volt a szövetségi viszonyoknak megfelelő intim eszmecsere folytatni az európai általános helyzetről, mint a közeli Kelet viszonyairól is. E kérdések megítélésénél a nézetek örvendétes harmóniája volt konstataálható. Mindkét kabinet célja mindenekelőtt a béke és a státuszkvó fönntartására irányul. Különösen a törökországi új rendtől Törökországnak konszolidálását remélik és a jövőben is rokonérzésükkel fogják kísérni a Balkán államok boldogulását.

Di San Giuliano a mai audienciája alkalmával átadta a felségnek Viktor Emánuel olasz király augusztus 18-án kelt levelét, amelyben táviratilag kifejezett szerencsekívánatait ismétli meg a felség 80-ik születésnapja alkalmából és

szövetségesét a legbarátságosabb érzelmekről biztosítja. Ő felsége a kihallgatás után köszönő táviratot intézett Viktor Emánuel királyhoz az olasz külügyminiszter által átadott levélért és abban megkérte az olasz királyt, legyen meggyőződve arról, hogy a kifejezett öszinte barátság és szövetségi hűség érzelmét teljességgel viszonzza. Ő felsége hangsúlyozta táviratában, hogy nagy megelégedésére szolgál, hogy Di San Giuliano márkí, a kiváló államférfiút fogadhatta.

A mai udvari ebéden az alpesi virágokkal pazarul díszített asztalnál ő felsége jobboldalán az olasz külügyminiszter, baloldalán Avarna herceg olasz nagykövet ült. Az olasz külügyminiszter és kabinetfőnöke az ebédnél a felségtől ma nyert kitüntetésekkel jelentek meg. Ő felsége ismétlően beszélgetett Di San Giuliano márkí olasz külügyminiszterrel, Avarna herceg olasz nagykövettel és báró Fasciotti olasz külügyminiszteri osztályfőnökkel. Ezeket kívül másokat is megszólítással tüntetett ki. Ebéd után az olasz vendégek udvari fogaton tértek vissza szállásukra. Kevéssel ezután két udvari automobil érkezett a szálló elé, amelyet a felség a két külügyminiszternek mai strobeli kirándulásukra rendelkezésükre bocsátott. Mint-hogy az olasz külügyminiszter a rossz időjárás miatt lemondott a kirándulásról, gróf Aehrenthal és Mérey nagykövet maguk utaztak Strobelba, hogy Fürstenberg herceg meghívásának eleget tegyenek.

Gróf Aehrenthal ma este vacsorát adott, amelyen az olasz külügyminiszter, Avarna herceg és Mérey nagykövetek, báró Schiessl kabinetirodai igazgató, Müller osztályfőnök, a két miniszter kabinetfőnökei és gróf Saalburg helytartósági tanácsos vettek részt.

A lapok élénken foglalkoznak az osztrák-magyar és az olasz külügyminiszternek találkozásáról kiadott kommunikével. A Tribuna kifejti, hogy a kommuniké megfelel az általános várakozásoknak és nem is lehetett más tekintettel Európa politikai helyzetére és a barát, szövetséges államok közötti örvendétes jó viszonyra. A lap hangsúlyozza a hármasszövetség maradvány történelmi értékét Európa nemzetközi politikájában. Az a komoly bizalom, amely a kommuniké minden sorát áthatja, nem tetszik tulzottnak, mert mintegy három megpróbáltatással teli évtized megszállárdította a baráti és szövetségi viszonyt Ausztria-Magyarország és Olaszország között és az államok kormányai elegendőképp bebizonyították, hogy mály szellemmel és a lojalitás és szívélyesség intenczióival intézik el az eseményeket, amelyek akár a szövetségesek közti viszonyban, akár pedig a nemzetközi politikai téren állottak elő. — A „Giornale d'Italia” kiemeli, hogy ha a kommuniké nem mond is újat, ennek oka az, hogy Di San Giuliano márkí utazása első sorban udvariassági aktus volt. A lap azt óhajítja, hogy a szövetséges kormányok képviselői, akik kifejezést adtak a jó viszony utáni óhajuknak, a hivatalos hatóságoktól is támogattassanak és hogy az államok sajtói is bírjanak ezzel a jóakarattal és megértéssel, hogy békü lény hangot irjanak. — A „Corriere d'Italia” különösen a kommuniké azon pontjának tulajdonít fontosságot, amely a Balkán-kérdések tekintetében a külügyi kormányok közötti teljes egyetértést konstataálja.

Rómából táviratozzák, hogy a félhivatalos „Popolo Romano” a külügyminiszterek salzburgi találkozásáról a következőket írja:

A hármasszövetség az idők folyamán az európai egyensulynak egyik feltétele lett; egyetlen célja a béke fentartása. Az Olaszország és Ausztria és Magyarország között való viszonyban ez a találkozás a leghathatósabb eszköz arra, hogy elhárítsanak bizonyos kicsinyes panaszokat és lap-pangó érzékenykedést, amely a közvélemény egy részében tapasztalható, amely azonban szerencsére a kisebbséget képviseli. A salzburgi találkozásom nem is penditettek meg egyetlen nagy kérdést sem és San Giuliano márkí első sorban azért utazott Salzburgba, hogy a nyolcvan éves uralkodónak hódolatát és tiszteletét fejezze ki. Ezt a találkozást természetesen felhasználták arra is, hogy bizonyos határvillongásokról szólo jelentéseknek felfúj-t jelentőségét leszállítsák.

A párisi Liberté értesülése szerint az osztrák és magyar külügyi kormány a francia kormánytól Bérere római francia nagykövetnek visszahívását kérte, mert ez a diplomata főfeladatának azt tekintette, hogy Olaszország és a másik két hármasszövetségi hatalom között egyenlenséget támaszson. A salzburgi találkozásom a kérdés is szóba jött.

A görög-török konfliktus.

— Háborus veszedelem. —

Budapest, szeptember 1.

A török-görög viszony ismét kiélesedett. Mint előre látható volt, a porta nem fogja nyugodtan eltűrni a krétai képviselők jelölését a görög nemzetgyűlésbe. Néhány nap előtt hirt adtunk arról, hogy a török hadügyminisztérium nagymérvű katonai előkészületeket tett a görög határon. Hivatalosan ugyan megegyeztették ezt a hírt, azzal, hogy csak a tartalék-osztályoknak a hadgyakorlatokra való behívásáról van szó, de a legujabban érkezett hírek ellentmondanak ennek, mert nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi napokban megszakad a diplomáciai viszony a két ország között.

A török kormány úgy látszik ura marad annak a nyilatkozatának, hogy a krétai képviselőknek a görög nemzetgyűlésben való részvételét casus-belinek tekinti. A nagyhatalmak ugyan megígérték a portának, hogy jogait kréta szigetén megvédik, de ugyilátszik továbbra is az ígélet mellett maradtak, mert csak így képzelhető el, hogy Törökország most a végső fegyverhez nyúl.

Valószínű azonban, hogy az utolsó pillanathban mégis csak tenni fognak valamit, hogy a háborút megakadályozzák, épen úgy, mint a hűségesebb alkalmával, amikor a kanonai konzulok csak akkor léptek közbe, mikor a török flotta már parancsot kapott, hogy a krétai vizekre induljon.

Ujabb tudósításunk a következő:

Griparis görög követ tegnap nyilatkozatot tett a török kormánynak arról, hogy *krétaiakat választottak a görög nemzetgyűlésbe*. Rifaat basa török külügyminiszter ezt a nyilatkozatot elégtelennek mondta. Ezért és a görög kereskedők ellen való bojkott miatt a helyzet nagyon aggasztóra fordult s attól félnek, hogy a diplomáciai viszony meg fog szakadni. Egy nyugati nagyhatalom nagykövetsége egyik tagja azt mondta, hogy a dolgok most úgy állnak, hogy *vagy háboru lesz, vagy pedig az európai nagyhatalmak ostromzár alá veszik a török kikötőket*.

A konstantinápolyi görög követ a portánál tiltakozott a görög kereskedők és hajók bojkottálása ellen, így a többi közt az ellen, hogy Szalonikiban egy hajótört görög hajótól megtagadták a segítséget és hogy Szkutariban megakadályozták egy görög halottinak eltemetését. Abban az esetben, ha a viszony Görög- és Törökország között megszakadna, Franciaország és Anglia fogja elvállalni a görög érdekek képviseletét. A török külügyminiszter kijelentette a görög követnek, hogy a bojkott által megkárosodott görögök kártalanítására még csak gondolni sem lehet.

A krétai hatalmak diplomáciai köreiben hirt szerint azt hiszik, hogy *Venizelosz* és talán *Pologeorgisz* is, ha görög állampolgárságukat megállapítják, a nemzetgyűlésbe beeresztik. A többi krétaiakat azonban kizárják. Griparisz tegnap a külügyminiszterrel tanácskozást folytatott és azt állította, hogy *Venizelosz* és *Pologeorgisz* görög állampolgárok. A legtöbb krétai hatalom már választott a török nagykövetségek után a porta utolsó jegyzékére. Az Ikdám szerint a hatalmak kategórikusan megígérték, hogy meg fognak akadályozni minden, a görög választásoknál bekövetkező cselekményt, amely a török szuverenitással ellentétben van. A lap ebből azt következteti, hogy ha *Venizelosz* és *Pologeorgisz* részére, akik hellének kibuvót találtak de a többi három krétai megválasztását mindenestre meg fogják semmisíteni. A lap azt írja: A krétai hatalmak jobban szolgálnák a béke ügyét, ha már most Krétában rendszályokhoz nyulnának, amelyek a három krétai elutasítását megakadályozná. A Yéni Gazetta kifejti: A krétai kérdés végleges szabályozását az ottománok abban az esetben, ha a krétaiakat, sőt magát *Venizeloszt* is a nemzetgyűlésbe beocsátják, azt casus bellinek tekintik. A Szabah arról értesül, hogy a porta a krétai hatalmaknak értésére adta, hogy a krétaiak megvá-

lasztása miatt a hadüzenethez kell nyulnia és ez a krétai hatalmakat tárgyalásokra készítette, hogy a háborút megakadályozzák.

Griparis görög követnek Rifaat pasa külügyminiszterrel tegnap folytatott tanácskozásáról megbízható helyen kijelentik, hogy a külügyminiszter kiemelte a törökországi választások által keltett nagy izgatottságot, mely végzetes következményekkel járhat. Griparis hangsúlyozta, hogy Görögország magatartása ez ügyben teljesen korrekt volt. A riasztó hírek dacára is diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a *hárcziás bonyodalmakra nem kerül a sor*, hanem a helyzet javulni fog az által, hogy a *Venizelosz* és *Pologeorgisz* kívül megválasztott három képviselőt nem bocsátják a nemzetgyűlésbe. E békés fölfogás indoklása hirt szerint az illetékes körök kijelentése, T. i. a külügyminiszter hirt szerint kijelentette, hogy a háborút minden körülmények között el kell kerülni. Eddig csak Olaszország és Oroszország választottak a porta legutóbbi jegyzékére, kijelentve, hogy *Venizelosz* és *Pologeorgisz* megválasztása, minthogy görög alattvalók, Törökország jogait nem sérti. Mindkettő a krétaiakhoz intézett proklamáció után lemondott hivataláról. A külügyminisztérium e híreket nem erősíti meg, de nem is cáfolja meg és csak annyit jelent ki, hogy a válaszok ügyében tovább tárgyal.

Az Erödsy-ügy aktái.

Budapest, szeptember 1.

Már megemlékeztünk arról a panaszról, melyet számos tekintélyes törvényhatósági bizottsági tag *Jakabffy* Imre államtitkárhoz, a *Khuen* *Héderváry* miniszterelnök által kinevezett „becsületöröségi felelősviteli fórum” elnökéhez intéztek, melyben *Erödsy* Sándor társadalmi és hivatalos tevékenységének történetét ismertetik azért, hogy ezzel megkönnyítsék ennek a felülvizsgáló bizottságnak működését. A panaszosok az *Erödsy* ellen való vádak mindegyikét közjegyzői okirattal igazolják. Két okiratban *Fabian* János posta és táviratbiztos és *Török* Zsuzsika posta- és táviratkezelő igazolják azt, hogy a főispán hivatalos minőségében a helybeli távirdához intézve azt a szóbeli rendeletet adta le, hogy: a hivatal minden olyan táviratot, amelyik *Köllö* Ignác alispán címére érkezik, vagy amit *Köllö* Ignác alispán ad föl, kézbesítés előtt neki mint főispánnak a hivatal mutasson be vagy tartalmát telefonon mondja be. A többi okirat *Erödsy* ittas állapotban elkövetett botrányos viselkedésére és *Balla* Aladár főjegyző jogtalan és törvénytelen felfüggesztésére vonatkozik, az utóbbi esetben beigazolván azt, hogy *Erödsy* főispán a főjegyző felfüggesztését valótlanul állítvánval eszközölte ki a belügyminisztériumtól.

Maros-Torda vármegye augusztus hó 1-én tartott közgyűlésén történt, hogy *Erödsy* Sándor főispán dr. *Balla* Aladár vármegyei főjegyző kezéből a főjegyző magánjegyzeteit, miket egy szavazás-eredményről készített, kitépte. Ennek következménye volt *Balla* főjegyző fölfüggesztése. *Erödsy* főispán ugyanis feljelentette a főjegyzőt a belügyminiszterhez hivatali engedetlenségért, amit az által követett el, hogy az augusztus elsején tartott közgyűlés egyik szavazásának hivatalos feljegyzési eredményét a főispánnak nem adta át. A főispán ez állításával szemben dr. *Sárkány* Miklós tiszti főjegyző és *Márton* Zsigmond aljegyző közjegyző előtt kijelentették, hogy *Marostorda* vármegyének augusztus első napján tartott közgyűlésén a *Désy* Zoltán bizottsági tag indítványa felett, hogy az interpellációjára adott alispáni válasz tüzessek napirendre, — elrendelt névszerinti szavazás alkalmával a szavazatok jegyzésével az elnöklő főispán által ok bizattak meg s ennek a megbízásuknak eleget is tettek. A szavazás befejeztével a főispán nyomban felhívta dr. *Sárkány* Miklóst, hogy a szavazás eredményét jelentsse be a közgyűlésnek. Ő az általa vezetett jegyzékből ezt be is jelentette, a jegyzéket azonban töle senki el nem kérte, ez a jegyzék jelenleg is az ő birtokában van.

Márton Zsigmond ezt azzal egészíti ki, hogy a szavazás eredményének közlése után, a közgyűlési teremben felbomlott minden rend s ez volt az oka, hogy ő az általa vezetett jegyzéket nem

adhatta át senki olyannak, ki ennek átadása illetékes lett volna. Sőt ez a jegyzék a keltetett tolongásban asztaláról hirtelen el is tűnt. Mindkettőn kijelentik ezek alapján, hogy az általa vezetett hivatalos jegyzékek egyike sem volt egy pillanatig sem dr. *Balla* Aladár főjegyzőnél.

Arról a kávéházi botrányról, amit *Erödsy* Sándor még vármegyei aljegyző korában elkövetett, az a fegyelmi választmányi határozat szól, mely *Erödsy* ittas állapotban elkövetett közbotrány okozásáért elítélte. A határozat a következő:

Erödsy Sándor II-ik aljegyző azáltal, hogy 1898. január 16-án a Transsylvania-kávéházban ittas állapotban megjelenván, magaviseletével közbotrányt okozott, az 1886: XXIII. tez. 1. szakasz b) pontja szerint minősülő fegyelmi vétséget követte el és ezért ugyanczen tez. 9. szakasz b) pontja alapján a vármegyei tiszti nyugdíjalap javára fordítandó és jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt különbeni végrehajtás útján behajtandó száz forint pénzbüntetésre ítéltük.

A határozat indoklása szerint maga *Erödsy* is beismerte, hogy 1898. január 16-án délután öt órakor a Transsylvania-kávéházban teljesen ittas állapotban jelent meg és itt viselkedésével a nagyszámú vendégek között feltűnést és zavart okozott. Ezt a viselkedését a kihallgatott tanúk vallomása szerint a kávéház bérlőjének kévéssé tapintatos fellépése kétségtelenül előmozdította, azonban a viselkedése mégis olyan volt, hogy az a köztisztviselői tekintélyrel össze nem egyeztethető.

A montenegrói ünnepek.

Budapest, szeptember 1.

Ma érkezett az antivári-i kikötőbe az orosz flotta, az admirális-hajó fedélzetén *Nikolajevics* Miklós nagyherceggel, *Nikita* vejével. Ő az utolsó rokon, aki még hiányzott a czetinjjei ünnepeken. Ma tette közé tengerészeti vezetőségünk annak a hírnek a czáfolatát, hogy egyik torpedónaszádunk a montenegrói vizeken nem tisztelet az olasz király hajója előtt. Ebből a czáfolatból kitűnik, hogy a tisztelgés azért maradt el, mert az olasz király akkor már nem volt a hajója fedélzetén.

Ma a következő tudósítást kaptuk:

A görög hajóraj *Konstantin* trónörökösrel és nejevel tegnap Antiváriába érkezett. Délután a trónörökös pár Czetinjébe érkezett. Este a királyi pár a görög trónörökös és neje tiszteletére diszcedet adott. Miklós király a lakomán a következő felköszöntőt mondta:

— Szavakkal ki nem fejezhetem, hogy mekkora örömmel tölt el fenségtek jelenléte engem, aki megszoktam, hogy állandó szeretettel és csodálkozással szemléljem a hellén kulturát és a hősi eszekeket, amelyek az új Görögország megszületését kísérték. Országaink között a rokonzás és az őszinte barátság tartós kötelékei állanak fenn és ugyanazok fűzik egybe uralkodó-családainkat. Köszönöm fenségtek mai látogatását, amely az érzelmek újabb bizonyítéka és kérem, tolmácsolják az érzemeimet ő felségénél, fenkölt utyuknál, akinek nagy köszönettel adózom ama megtiszteltetésért, hogy fenségtek látogatását fogadhatom.

Czetinjje város elüljárósága tegnap nagy banketet adott az ott időző vendégek és a külföldi sajtó képviselőinek tiszteletére. A polgármester üdvözlő beszéde után *Polit*, a magyarországi szerbek vezére hosszabb beszédet mondott, amelyben méltatta I. Ferenc József királynak a montenegrói királyhoz intézett levelét és jelentőségét. Ezután a kormánypalota disztermében bál volt, amelyben több mint ezer résztvevő volt jelen. A királyi pár, a királyi család és vendégei szintén megjelentek az estén. Az összes uralkodói személyiségek a királyi pár kivételével résztvettek a táncban. A tegnapi csapatszemle után *Miklós* király több diplomátát fogadott, köztük báró *Giessl* osztrák és magyar követet, akinek jelenlétében posharát I. *Ferenc* József ő felségére emelte, köszönetet mondva iránta és Montenegro iránt tanúsított barátságos érzelmeiért. Azok a tüntetések, amelyek Belgrádban a montenegrói jubileumi ünnep napján Miklós király és Montenegro ellen történtek, Czetinjében kedvezőtlen benyomást tettek.

Ma reggel érkezett Antivariba az orosz esküder, amely Nikolaj Nikolajevics nagyherceget és feleségét, Stana montenegrói hercegnőt hozta a cettinjei ünnepekre. A görög trónörökös jachtja már az antivári kikötőben horgonyozott, amikor a Csárevics vezérhajó, a Ruriktól és Bogatirtól követve odaérkezett. A molónál a montenegrói hatóságok küldöttség fogadta a czár képviselőjét és a görög trónörökös. A fogadtatás után reggeli volt Daniló montenegrói trónörökösnek antivári palotájában. Daniló trónörökös ez alkalomra feleségét Cettinjében hagyva, már tegnap megérkezett Antivariba. Reggeli után a fejedelmi vendégek három automobilon elhelyezkedtek és Vir-bazaron keresztül Cettinje felé vették útjukat, ahová déli 12 órakor érkeztek meg. Itt ismét ünnepélyes fogadtatás és utána pedig dejeuner volt Miklós királlyal. A nagyherceg egy hétig marad Cettinjében; ezalatt az orosz esküder Antivariban horgonyoz és tisztikara, valamint legénysége felváltva fellátogat Montenegró székvárosába. Visszajövet az orosz hadihajók megint Fiuméba kísérik a nagyherceget, aki onnan vonaton folytatja tovább útját.

A Génában megjelenő „Secolo XIX.” című lap néhány nappal ezelőtt azt írta, hogy az antivári kikötőben egy osztrák-magyar torpedónaszád a nagy, általános tisztelgésből kivonta magát, mikor Nikita király az olasz zászlóshajó fődélzetére lépett. A torpedónaszád Cagni olasz parancsnok felhívására, hogy vagy feleljen meg a nemzetközi etikétnak, vagy pedig távozzék, hirtelen Cattaro irányában eltűnt. Az incidens hivatalos vizsgálat tárgyává tették s annak eredményét a közös hadügyminisztérium tengerészeti osztálya a következőkben közli:

„E hónap 22-én, reggel 8 órakor a „Regina Elena” olasz csatahajó, egy torpedónaszád és a „Cecilia” olasz királyi jacht az olasz királyi párral befutott az antivári kikötőbe. A „Regina Elena” még aznap elhagyta a kikötőt és délnek tartott. A cs. és kir. „13.” jelzésű torpedónaszád e hónap 23-án körutat tett a déli határszélen. Számítva arra, hogy hirtelenül egy olasz királyi hajóval találkozhatik, a parancsnok már előre intézkedett a zászlódisz előkészítésére. A birodalmi hatásra érve a naszádról egy, az antivári kikötőben horgonyzó olasz királyi jachtot és egy vitorlást vettek észre. A jacht nem viselt rangjelzést, mint hogy az olasz királyi pár időközben már Cettinjébe ment, valamint a vitorlás sem volt zászlódiszban. Természetes, hogy ezek után a kölcsönös jelzések is elmaradtak. A „Secolo XIX.” tudósítója tehát egyrészt nem vehetett tudomást a torpedónaszád parancsnokának udvarias előkészületeiről, másrészt Cagninak is olyan fellépést tulajdonít, amelyet ez a tengerésztiszt bizonyosan elhárítana magától.”

A Montenegrónak királlyá emeléséről szóló törvény egész terjedelmében így hangzik:

Törvény Orngora fejedelemségnek királlyá kiáltásáról.

1. §. Orngora fejedelemség királlyá kiáltatik.

2. §. Nikola I. Petrovics Nyegus fejedeleme Orngora örökös, Isten kegyelméből való királlyá kiáltatik. A király és királyné a királyi felség címet viselik.

3. §. Danilo herceg trónörökös Orngora királyi trónja örökösének jelentetik ki.

A trónörökös és a trónörökös-né, valamint gyermekeik a királyi felség címet viselik.

4. §. A királyi felségek többi gyermekei, úgy a férfiak, mint a nők a királyi felség címet kapják és az unokák ezen gyermekektől megtartják a felség címet.

5. §. Ez a törvény azonnal törvényerőre lép, amint a fejedelem aláírja és ezzel a többi törvényben a fejedelem címet és fejedelmi megszólítást király és királyi szavakkal cserélik föl.

Ajánljuk miniszterelnökünknek, egyúttal külügyminiszternek, és igazságügyminiszternek, hogy ezt a törvényt hirdesse ki s minden miniszterünknek, hogy ennek végrehajtásáról gondoskodjanak és a hatóságoknak megparancsoljuk, hogy eszerint járjanak el és mindenkinek megahagyjuk és megparancsoljuk, hogy ezt kövessék.

Cettinje, 1910. augusztus 15-én.

Nikola.

(Az összes miniszterek aláírása.)

KÜLPÖLD.

A czári pár Friedbergben. A czár délelőtt tizenegy órakor főhadsegédjével és udvari orvosával a friedbergi kastélyból átjött Nauheimba. Eleinte stuki sem ismerte fel és a czár a főkapun fordult be a sétátra. Közben értesítették a német és az orosz titkosrendőröket, akik bizonyos távolságban kísérték a czárt. Miután megérte az új építkezéseket, a parkban leült egy padra. Akkorára a fürdőközség neszét vette a látogatásnak, sokan gyűltek a parkba és a czár két kísérelőjével egy elhagyott uton eltűnt. Akik látták a czárt, azt mondják, hogy jó szinben van, vidám és nyugodt.

A czárné a fiatal hercegnök kísérelőjében ma délelőtt szintén Nauheimban járt automobilon és kevéssel 12 óra előtt ment vissza Friedbergbe. A czárné fürdőorvosa dr. Groto lesz. Tulzottak azok a hírek, amelyek a czárné rosszullétéről szóltak. Arcszíne egészen jó. A czári pár október 14-ig marad Friedbergben. Azután Wolfgartenbe mennek és itt vagy Wiesbadenben találkoznak Vilmos császárral; de lehetséges, hogy a találkozó Potsdamban lesz.

Miután a czárné visszatért a kastélyba, bejárta azokat a helyeket, amelyeket még leánykorából ismer. Nem igaz, hogy a czárné súlyos beteg, legalább arca nem árulja el ezt, mert jó szinben van. A trónörökös a hesseni hercegekkel a kastély udvarán szokott játszani. Mikor az őrség fegyverbe áll előtte, a kis trónörökös feszesen, katonásan szalutál. A czár lakosztályához vezető ajtó előtt egy testőrökzár áll éjjel-nappal. Mivel a czárné álmatlanságban szenved, néhány napig pihenni fog s csak akkor döntenek az orvosok, vajjon fürdőt használjon-e Nauheimban. Nem lehetetlen, hogy a nauheimi kura elmarad s ebben az esetben a czári család korábban fog Friedbergből távozni, semmint eredetileg tervezte és akkor a czárné Kissingenben fog fürdőt használni. Ujabb hírek szerint a czár valószínűleg október elején Wolfgartenben fog találkozni Vilmos császárral, de esetleg Kronbergben vagy talán Potsdamban lesz a találkozás. A tárgyalások a két udvar között már megindultak arról is, vajjon a találkozás magánjellegű legyen-e, vagy pedig hivatalos.

Az angol küldöttség Belgrádban. Az angol király trónralépését bejelentő küldöttséget ma délelőtt Péter szerb király ünnepélyes kihallgatáson fogadta. Az audiencián jelen voltak Pasics miniszterelnök és Milovanovics külügyminiszter. A király és a küldöttség vezetője, Lord Roberts tábornok szívesen szavaztak egymással. Este udvari ebéd volt a küldöttség tiszteletére, amelyen 80 előkelőség jelent meg. Az angol vendégek tegnap megtekintették a kaszáruvát és a katonai csapatok gyakorlatozását. Lord Roberts tábornok és Hamilton admirális olisméreg nyilatkoztak a csapatok magatartásáról. A szerb sajtó rendkívül lelkesen ír a barátságos angol-szerb viszonyról.

Belgrádból jelentik, hogy Péter király ma ünnepies audiencián fogadta a lord Roberts által vezetett angol külön-missziót, amely V. György trónralépését notifikálta. Az angol vendégek tegnap jelen voltak a szerb katonai csapatok díszszemléljén.

Az olasz hajóhad nagygyakorlatai. Ma vették kezdetüket az olasz hadihajók gyakorlatai, amelyek elé nagy várakozással tekintenek, mert hosszú idő után most először tettek ezek színhelyét a keleti vizekre. A védő flotta Stella ellentenzernagy vezetésével 34 hajóból áll, a támadó flotta pedig 23-ból. A támadó flotta 800 embert akar partba szállítani az Adria-parton. A feltevés az, hogy a védő flotta ezt nem akadályozhatja meg, mert távol esik a partszállás helyétől, részint Augustza mellett, Szieziliában, részint Tarantnél vannak hajói. A feladata tehát az, hogy az ellenfelét hátulról elvágja és megakadályozza a partra szállott csapatok élemezését; a csapatokkal való küzdelmet a szárazföldi haderőnek engedné át. A fő hadműveletek valószínűleg Ancona közelében lesznek.

A königsbergi beszéd. A königsbergi császári beszéd ügyében a birodalmi kancellár állásfoglalására vonatkozólag egy kölni magántávirati iroda azt jelenti, hogy *Belhmann-Hollweg* kancellár a beszéd és a hozzáfűződő sajtóbeli megjegyzések megjelenése után, a császárral hosszabb tanácskozást folytatott, amelynek a nyomai feltalálhatók a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” ismeretes interpellációjában. Ennek a kommunikének a szövegét állítólag a birodalmi kancellár és a császár együtt állapították meg, miután a császár biztosította a birodalmi kancellárt, hogy teljesen távol állt tőle az, hogy beszédének olyan abszolutistikus értelemet adjon, mint aminőt abba a sajtó nagy része belemagyarázott.

A montenegrói kormány bérgyilkosai. A párnapos Montenegró királlyá, mint Konstantinápolyból jelentik, botrány fenyegeti, amely az ünnepi örömet ugyancsak meg fogja keseríteni. Úszkúbben ugyanis letartóztattak két montenegrót, névszerint *Kosorovic* Stevan és *Maximics* Stavrot, akik gyilkos merényletet követtek el *Mitrovics* Nikola őrnagy, montenegrói politikai menekült ellen és kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy a montenegrói kormány bérelte föl őket a gyilkosságra 25.000 frank vérdíjért.

Horvát tüntetés a szerb trónörökös mellett. A mikor az Ungaro-Croata Gödöllő nevű hajóján Sándor szerb trónörökös Spalato mellett elhaladt, a kikötőben nagy csapat horvát verődött össze és a trónörökös mellett tüntettek. Azt kiáltották: *Éljen Sándor szerb trónörökös, aki vér a mi vérünké!* A trónörökös barátságos intezettel felelt az ovációkra. A tüntetés a hatóságok kellemetlenül érintette és több tüntetőt letartóztattak. A hatóság eljárása a horvátok körében nagy megütközést keltett.

KÖZIGAZGATÁS.

Zalaegerszegről jelentik: Zala vármegye törvényhatósági bizottsága *Árvay* Lajos alispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen alig husz bizottsági tag volt jelen, kiknek nagy része elfogadta a tisztviselői állami segítség tárgyában, az alispán kezdesére készült és a választmány által elfogadott javaslatot, mely Zalaegerszegben a tisztikar jutalmazását egy fokkal kisebb osztályba sorozva, leszállította. A tisztikarban emiatt nagy az elkeseredés.

Evi 600 korona minden jegyzőnek. A Munkásbiztosító- és betegsegélyző-pénztáraknak a tagdíjak behajtása és általában a helyi adminisztráció terén a községi és körjegyzők közreműködésére belügyminiszteri rendeletben megszorított határok között eddig is szükségök volt és a jegyzők körében általános volt a panasz, hogy a reájuk háruló sok teendő mellett ennek az újabb munkakörnek ellátásáért sem pótlékot, sem másnomú javadalmazást nem kapnak. Többiben szóba került ez a kérdés, kerületi és országos jegyzőgyűléseken is és az e tekintetben fenforgó állapotokra az illetékes minisztériumok ügyelmét fel is hívták. Mint a Politikai Híradó jelenti, ez a kérdés legközelebb már megnyugtató megoldáshoz jut, amennyiben a belügyminisztériumban az illetékes ügyosztályok referenciái tanácskoztak arról, hogy a jegyzőket a munkásbiztosító- és betegsegélyző-pénztárak minő mérvben foglalkoztassák és a jegyző munkájának milyen legyen a honoráriuma. A kérdés sürgős megoldása ezért lépett előtérbe, mert a munkásbiztosító- és betegsegélyző-pénztárak az adminisztratív teendők mellett a községi és körjegyzőket, mint bizalmi férfiakat akarják foglalkoztatni és ezzel hatáskörük a maiál tágabb keretekben fog mozogni. Bár végleges határozatot még nem hoztak, körülbelül 600 koronában volna a jövőben megállapítva az a tiszteletdíj, amelyet a jegyzők, mint munkásbiztosító- és betegsegélyző-pénztári megbízottak kapnának. Ennek a kérdésnek ilyen módon való elintézése a jegyzők teljes megnyugvására fog szolgálni. A tiszteletdíj megállapításával egyidejűleg miniszteri rendelet fog intézkedni a jegyzők újabb munkakörének körülírásáról.

A kolera réme.

— Veszedelem köröskörül. —

Budapest, szeptember 1.

A belügyminiszteriumban ma ismét megállapították, hogy Magyarországon egyetlen koleraeset sem fordult elő; ugyanilyen értcsitést adnak ki a városházáról is a főváros területére vonatkozólag.

Ezzel egyidejűleg azonban egymást követik a riasztó hírek. Az a Vincze László pénzbeszedő, akit mint gyanus beteget vittek be tegnap a Szent Gellért-kórházba, ma reggel meghalt. Az eddigi vizsgálat még semmi pozitív dolgot nem állapított meg. Vincze holttestét csak holnap fogja fölboncolni *Generisch* Antal egyetemi tanár. Holnapra befejezik a bakteriológiai vizsgálatot is és akkor ki fog tűnni, hogy milyen betegség ölte meg Vincze Lászlót? Nincs kizárva, hogy a vizsgálat pozitív eredményt mutat s akkor holnap a belügyminiszteriumnak nem lesz alkalma azt jelenteni, hogy Magyarországon nincsen kolera.

És riasztó hírek érkeztek ma Máramarosból is. Itt egy utas, aki a galicizai határon át érkezett Magyarországra, kolera gyanus tünetek közt rosszul lett és meghalt. A boncolásnak még csak ezután kell eldöntenie, hogy kolera esete forgott-e fenn? Máramaros felől egy másik ijesztő hírt is hoz a táviró. Técsőre ma harmincz famunkás érkezett a horvátországi Ogulinból. Ezek közül utközben Csap állomáson többen kolera gyanus tünetek közt rosszul lettek, amire a kolera gyanus betegek visszatarították, a többieket pedig szigorú ellenőrzés alatt indították utnak Técsőre. A legutolsó nagy kolera járvány alatt is a szegény, nyomorgó és kultivatlan Máramaros volt a járvány legmakaosabb fészke. Kiszámíthatatlan következményekkel járna, hogyha a veszedelem ismét ide fészkelődne be, bárha dr. *Kozma* Sándor, a vármegye tapasztalt főorvosa fáradhatatlan munkával mindent elkövetett arra, hogy a rémes ellenséget kellőképpen fogadja.

Külföldről hasonló gyanus megbetegedésekről érkeznek hírek. Berlinben meghalt az a férfi, akit tegnap gyanus beteg gyanánt a kórházba szállítottak. Oroszországban pedig óriási pusztítást okoz a fekete rém. A chersoni kormányzóságban három nap alatt harmincezer ember betegedett meg koleraiban. A veszedelem komolyságáról tesz tanúságot az is, hogy már az óceánon túl is szükségét látják a védekezésnek. Amerika a legszigorúbb rendszabályokat léptette életbe a kikötőkben a járvány behurcolásának megakadályozása végett.

Bukarestből ma félhivatalosan megint azt jelentik, hogy még nincs kolera. Tegnap egész határozottsággal azt jelentették, hogy Románia fővárosában megállapították a kolera és ma ugyanolyan határozottsággal kijelentik, hogy a riasztó hír alaptalan, mert egész Romániában nem volt koleraeset. Ez a czáfolat teljesen zavarossá teszi a helyzetet s a legrosszabb világitásban mutatja a román kormány őszinteségét.

Ma a következő híreink érkeztek:

(Haláleset a járványkórházban.)

A Szent Gellért járványkórházban ma délután három órakor becsátották el a 806-os uszályhajó matrózait, akiket többszörös vizsgálat után sem találtak semmi gyanus. Mielőtt eltávoztak volna, *rapporton* jelentek meg dr. *Gerlóczy* Zsigmond kórházigazgató előtt.

Az igazgató-főorvos ma reggel váratlan megkeletést közölt a polgármesteri hivattal: *Vincze László* adománygyűjtő, akit az *Ovoda-utczából* vittek be a járványkórházba, reggel nyolcz órára meghalt.

A szivbajos emberről azt hitték, hogy kolera gyanus, de a baktérium-vizsgálat határozottan megállapította, hogy *Vincze* kolera tól *nincs megfertőzve*. Mivel most a perselyes ember meghalt és sokadmagával piszkos tömeglakásban élt évek óta az *Ovoda-utca* 41. számú házában, a bakteriológiai vizsgálatot megismétlik és az eredményét pénteken reggel közlik.

A váratlan halálesetre vonatkozólag dr. *Magyarevits* Mladen tiszti főorvos ezt mondta:

— Én úgy tudom, hogy a szivbajos *Vinczét* szivszélhűdés érte és ez okozta a halálát. Mindenesetre magam megyek ki a járványkórházba, ellenőrzöm a boncolást és ha gyanusnak találok az esetet, akkor az elmetetésnél ugyanazokat a szigorú szabályokat tartjuk be, amiket *Trnka* Antónia pozsonyi temetésén is alkalmaztak.

Vincze László holttestét különben ma a déli órákban boncolták föl és a boncolás eredményéről telefonon tettek sürgős jelentést a belügyminiszteriumnak.

(Ertekezletek.)

A kolera ügyében ma délelőtt *Vaszilievits* János dr. alpolgármester elnöklésével értekezlet volt az ö hivatali szobájában és ezen *Müller* Kálmán báró kórházi igazgató és *Magyarevits* Mladen dr. tiszti főorvos vettek részt. Az értekezleten megbeszéltek a szükséges további teendőket és megállapították, hogy Budapesten ez ideig még koleraeset nem fordult elő. Eggyuttal kijelentette a tiszti főorvos, hogy oly messzemenő óvintézkedések történtek, hogy azok a kolera járvány szerű fellépését mindenesetre meg fogják akadályozni.

Magyarevits Mladen dr. tiszti főorvos ma délután értekezletre hívta össze a főváros összes tiszti orvosait, hogy a kolera behurcolása ellen újabb radikális intézkedést léptessen életbe. Ez az intézkedés abban áll, hogy a tiszti orvosok nem várják be, hogy kolera gyanus utasok érkezése alkalmából őket a pályaudvarra hívják, hanem minden vonat-hoz, amely kolera gyanus vidékekről érkezik, kimennek, az utasokat megvizsgálják és, ha annak szüksége mutatkozik, megfigyelésüket elrendelik. Ezt az intézkedést azért léptetik életbe, hogy a rögtönös beavatkozással a minimumra csökkentsék a járványnek ez uton való behurcolását.

(Magyar földön nincs kolera!)

A belügyminiszteriumban ma félhivatalosan azt a felvilágosítást adták, hogy *ma délig Magyarországon területén egy koleraesetet sem állapítottak meg.*

(Kolera gyanus esetek Máramarosban.)

Körösmező felől egy idegen nemzetiségű munkás utazott Máramarosra felé, aki a vonaton hirtelen rosszul lett és meghalt. Hulláját a legközelebbi állomáson letették a vonatról, s az alig pár negyedóra múlva megfeketedett. Az eset óriási izgatottságot keltett az egész Máramaros megyében, mivel azt hiszik, hogy az illető — akinek kiletét nem sikerült megállapítani — feltétlenül koleraeset volt.

Ogulinból ma harminczhat munkás utazott Máramaros megyébe, hogy ott, Técsőn egy fatermelő czégnél falapátokat készítsenek. Amikor a vonat Csapra érkezett, ahol hosszabb ideig állt az állomáson, *több munkás összeszett kolera gyanus tünetek között*. A megjelent orvos azonnal táviratozott Máramaros megye főorvosának, dr. *Kozma* Sándornak, aki *Kerekes* egészségügyi felügyelővel Csapra érkezett, ahol azonnal intézkedtek, hogy a gyanus munkások a legközelebbi kórházba, szigorú elővigyázati intézkedésekkel elszállíttassanak. A pályaudvaron az eset nagy rémületet keltett. A kolera gyanus és megbetegedett munkásokat leszállították a vonatról, a többieket Técső felé elindították.

Utközben egy munkás Királyháza elűnt. A megérkezett 30 munkást Técsőn vesztőzár alá helyezték. *Kerekes* közegészségügyi felügyelő, *Kozma* vármegyei főorvos, Komáromi járásorvos és Boes-

kay városi orvos a 30 horvát munkást megvizsgálták és egészségesekeknek találták. Mind a mellett óvatosságból meghagyták, hogy a horvátok az erdőben a többiektől elkülönítve dolgozzanak.

A kolera elleni védekezés ellenőrzésére a belügyminiszter *Kerekes* Pál közegészségügyi felügyelőt küldte ki Máramarosra. Körösmezőnél és Toronyán megfigyelő állomásokat szerveztek és a hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatosították. Máramarosban eddig kolera gyanus megbetegedés nem fordult elő, bár a vérhas és a tifusz több községben járványosan lépett fel.

A debreczeni üzletvezetőség távirati értesítést kapott, hogy Sianki határszéli állomáson *Zernics* Johann nevű munkás szállott fel a vonatra, aki a kocsiiban hirtelen rosszul lett. Hányási ingere volt és gyomorgörcsökről panaszkodott. *Csapon* leszállították a vonatról s átadták a hatóságoknak, amely szigorúan elkülönítette. Az orvosok kolera gyanus tüneteket konstataáltak, de határozott véleményét még nem mondták. *Zernics* Johann kolera gyanus területéről, Brezniczáról jött.

A külföld.

(Bécs.)

A bécsi városi tisztiorvos közlése: Miután Bécs részére minden kolera veszély elmúlt, a mai naptól fogva a tiszti orvosi hivatalban a *permanens szolgálattal felhagytak.*

(Szerbia.)

A kolera behurcolásának megakadályozására a szerb hatóságok széleskörű óvintézkedéseket fogantatosítottak. A határon negyven megfigyelő állomást állítottak fel, amelyekben a külföldről érkező kolera gyanus idegeneket szigorú vizsgálatnak vetik alá. A belügyminiszter újból életbe léptette azt a közben visszavont rendeletet, amely szerint csak utlevéllel felszerelt külföldiek léphetik át az ország határát.

(Románia.)

A román hatóságok megint tagadják a kolera és az Agence Telegraphique Roumaine utján félhivatalosan jelentik: Azok a hírek, amelyek szerint Romániában kolera tapasztaltak volna, teljesen alaptalanok. Egyetlen koleraesetet sem konstataáltak. A kormány a fővárosban, épp úgy, mint a vidéken, elrendelte a legszigorúbb egészségügyi felügyeletet.

(Oroszország.)

Három nap leforgása alatt *Cherson* kormányzóság területén harmincezer koleraeset fordult elő és háromezer ember halt meg koleraiban. *Poltava* kormányzóságban a megbetegedések száma 249, a halálozásoké 120, *Charkowban* 3284 ember betegedett meg és meghalt 1465. *Odessza* városában összesen 500 volt a koleraeset száma s ezek közül 270 halt meg.

(Berlin.)

Tegnap délután meghalt a berlini járványkórházban *Friedrich* Pál munkás, akit tegnapelőtt szállítottak be kolera gyanus tünetek között. A holttestet azonnal fölboncolták és megkezdték a bakteriológiai vizsgálatot. Tegnap óta ismét több kolera gyanus beteget vittek a járványkórházba.

(Olaszország.)

Az olaszországi kolera-vidékeken utalkodó állapotokról szintén hihetetlen híreket hoztak az oda kiküldött újságírók. Így például Apuliában a kolera veszély elől nemesek a gazdagok, hanem az orvosok is elmenekültek, úgy, hogy a kormány kénytelen volt helyükre katonarvosokat küldeni. A draguisták és a gyógyszerészek pedig kiharaszniák a helyzetet s felemelték a fertőtlenítő szerek árát. Hasonlóképpen jártak el Brindisi mészárosai is. Azonkívül Apuliában a tudománynak az ostobaság ellen is kell küzdenie. A köznép azt hiszi, hogy az orvosokat a kormány hóhérokknak küldte, akik injekciókkal és mérgekkel küldik a másvilágra a betegeket. Bariban a tilalom dacára tovább árusítják a dinnyéket és a rothadt gyümölcsöket. A zugutezákat és szemétdombokat sem dezinficiálják. A vasuti állomásokat sem ellenőrzik. Nápolyból is két-három gyanus megbetegedést jelentenek, de lehet, hogy ezeket a nagy hőség okoz-

za, amely veszedelmes zavarokat idéz elő a gyomorban. A bolgár király a minap Cettinjében az olasz újságírók előtt kifejezte azt a reményét, hogy a szép Nápolyt megkíméli a koleraveszedelem. A „Tribuna“ közlése szerint Nápoly hatóságainak sokat kell fáradozniuk, ha a veszedelmet távol akarják tartani. Böven van Nápolyban teendő. Az utcákat három nap alatt sem lehet kellően megtisztítani. Az ivóvíz sem eléggé tiszta, bár jó. Az utasokat senki se figyelim eg A fertőzött vidékekről akadálytalanul lehet Nápolyba érkezn. Felvetették azt, hogy a Kormány helyesen teszi, ha a szeptember nyolcadiki lorettói zárandokmenetet betiltaná, mivel ilyenkor ezerszámra érkeznek lakosok Campaniából, az Abruzzókból és Apuliából.

(Belgium.)

Belgiumban az egészségügyi hatóságok elhatározták, hogy a Németország felől jövő utasokat, a kolera behurcolásának megakadályozására a határon szigorúan meg fogják vizsgálni.

(Newyork.)

A newyorki kikötőkben minden hajót szemmel tartanak a közegészségügyi hatóságok és különösen az Olaszországból, Német- és Oroszországból érkező utasokat hozó hajókat vizsgálják.

Legujabb,

Pozsonyból táviratozzák: dr. Kaiser Károly közegészségügyi felügyelő és dr. Mergl Ödön városi tisztii főorvos ma folytatták a Regensburg gőzös személyzete székletének vizsgálatát, melyet holnap befejeznek és a megvizsgált székletet újabb vizsgálatra a bakteriológiai intézetnek küldik. *Trnka* Magdolna bonczolása után a belekből egy részt az előírt formalitások betartása mellett szintén elküldtek a budapesti bakteriológiai intézetnek.

Rómából táviratozzák: Az elmúlt 24 órában Apulia vidékén 25 újabb koleramegbetegedés és tizenhárom haláleset történt.

Erzerum vilajetben augusztus 20. és 30-án 12 Eoleraeset fordult elő, melyek közül 8 halálos kimenetelű volt.

TÁVIRATOK.

Fegyvertilalom Finnországban.

Pétervár, szeptember 1. A minisztertanács elhatározta, hogy megtiltja Finnországba a lövegek importját, simacsövű fegyverek kivételével.

Elhalasztották a bulgáriai hadgyakorlatokat.

Szófia, szeptember 1. Ferdinánd király kívánására a bolgár hadsereg idei hadgyakorlatát elhalasztották.

A bilbaói sztrájk.

Páris, szeptember 1. (Saját tudósítónktól.) Bilbaoban a sztrájkolók kigunyolták és kövekkel dobálták meg a katonákat, mire a katonaság szuronyszegezve oszlatta szét a tömeget. Négy sztrájkoló megsebesült és a rendőrök sok tüntetőt letartóztattak. A kereskedők bezárták üzleteiket, mert féltek, hogy a sztrájkolók fosztogatni fognak.

A hatóságok elhatározták, hogy kihirdetik az ostromállapotot és a kormányzót felszólítják az alkotmányos jogok felfüggesztésére.

Közgazdasági táviratok

Amerikai tőzsdék zárata

		szept. 1.	aug. 31.	aug. 30.
<i>Newyork.</i>				
Buza	helyben	107 $\frac{3}{4}$	107 $\frac{1}{2}$	—
	szeptemberre	106 $\frac{3}{8}$	106 $\frac{3}{8}$	—
	decemberre	110 $\frac{1}{4}$	110 $\frac{3}{4}$	—
Tengeri	szeptemberre	67 $\frac{7}{8}$	67 $\frac{7}{8}$	—
	decemberre	66 $\frac{1}{2}$	66 $\frac{1}{2}$	—
<i>Chicago.</i>				
Buza	szeptemberre	98 $\frac{3}{4}$	99 $\frac{3}{8}$	—
	decemberre	103 $\frac{3}{8}$	103 $\frac{3}{4}$	—
Tengeri	szeptemberre	59 $\frac{3}{4}$	59	—
<i>Newyork, szeptember 1. Gyapot, Newyorkban</i>				
	helyben	15.50 (17.50).	Gyapot októberre	14.47 (14.18).
	Gyapot	decemberre	13.38 (13.44).	Gyapot New-Orleansban
	helyben	14 $\frac{1}{4}$ (14 $\frac{3}{4}$).	Petro-	

leum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.35 (12.45). Zsir Rohe és Brothers 12.85 (12.85).

Chicago, szeptember 1. Zsir októberre 12.02 (12.07). Szalonna short clear 12.56 (12.56). Sertészsír októberre 20.80 (20.95).

A szépség szigetei.

— Hol vannak a római szép nők? —

Az Olaszországot járó utazók program-pontjai közé a velencei Márkus-tér és a gónuui Campo Sante után okvetlenül följegyzik a római szép nőket is. De újabb nagy a panasz, mert nagy a csalódás. Rómában nincsenek szép nők. És ez mindenesetre nagyon kellemetlen. Mert elvégre Rómába nem csak azért tódnak az idegeknek, hogy a pápát lássák.

Emiatt már német-olasz hírlapi polémia is folyt. Egy berlini újságíró ugyanis tréfásan kikelt ama „becsapás“ ellen, hogy római szép nőkről beszélnek, s azok — nincsenek. Ezt a római kollégák rossz néven vették és kamatostól visszadták a kölesönt, mondván, hogy Berlinbe semmiestre se vándoroltak ki, mert ott nem türik meg a szép nőket.

Az előző években lépten-nyomon találkozhatunk a római utcákban tüzes szemű, kívánatos idomu signorinákkal s az utikönyvek azt is elárulták, hogy a festők modelljei a Piazza Spagnán szoktak gyülekezni. Sajnos, már ez is csak legenda. Különösen nyáron, amikor a modellek valahol falun, vagy fürdőhelyen hűsölnek. Legfeljebb kétes szépségű, tolakodó virágárusnők akadnak az utunkba.

Aki minden áron modelleket akar látni, bizza magát a szerencsés véletlenre s cirikáljon a Via Marguttán, a műtermek központján. De ez a szerencsés véletlen is csak ritkán kedvez. A művészek Argus-szemmel őrizik modelljeiket s egy ismert német szobrász feleségül vette a magát, amikor látta, hogy a kollégái nagyon is környékeznek.

Aztán ezek a szép leányok is, csupa ravasz előrelátásból, maguk önszántukból is rejtőznek, hogy értékük fokozódjék és még inkább szítsák a vágyak tüzeit. Küvetendő példaként lebeg előttük *Cavaliere* Lina, a milliomos művésznő, akinek szenzációs házasságával nemrégiben foglalkoztak a lapok és aki szintén a nép gyermeke volt s virágot árult és modellt állt.

Vagy *Lepanto* Vittoria, aki színésznő és színigazgató lett, minekutána mint cocotte akkora hírnévre s gazdagságra tett szert, hogy *Civiniai* Guelfo őt tette meg a „La Regina“ című vígjátéka hősnőjévé! És csakugyan, ő még ma is Saracinesco falának a királynője, amely a legtöbb modellt küld Rómába.

Saracinesco, amely 900 méter magasságban Tivoli és Subiaco közt fekszik, mindössze száz tűzhelyvel dicsekedhetik. De a szezonban alig egy-kettőből száll föl füstoszlop, mert a lakosság nagy része — különösen a női fiatalság — Rómába vonul. Már a neve is elárulja, hogy e község saracén eredetű. A leányai azonban olyan szépek, hogy inkább Phidias vagy Praxiteles műremekeihez álltak mintát.

Méltó vetélytársaik a Saracinescotól két érányira fekvő Anticoli Corrado női. E két falu, revezik Rómában a szépség szigeteinek. A faluk nyáron föl som ismerhetők. A modellek Rómából pénz és élelmiszereket hoztak magukkal. A festők pedig követték őket, mert más faluból nem kaphatnak modellt, s mert négy hónapig nem akarnak henyélni, így hát kénytelenek a szép lányok nyomában maradni.

A két falu közül Anticoli Corrado a nagyobbik. Mintegy száz ház van benne. Ugy lett festőteleppé, hogy sok művész ott villát épített és beházasodás által polgárjogot is nyert. Aki e szépségsziget csodáiban gyönyörködni óhajt, intézze úgy, hogy Subiacóból jövet, reggeli hat órákor érkezessék a vonattal. Ilvenkor vonul

ugyanis a helység apraja-nagyja a mezel munkára ki, s a bámuló vándor ritka szingazdagságu zsánerképeket láthat maga mellett elvonulni.

Milyen meglepetés, például, amikor hirtelen egy alagútszerű sötét kapuból egy Hebe vagy Aphrodite, fején a klasszikus „conca“-val (bronzkorsó) a napsütötte utcára lép. Milyen tiszta arczél! Milyen királynői járás! És a viselete: színes szoknya, tarka derék, fehér fejkendő... s alatta hollófekete haj és villogó parzsszem!

De valahogy eszünkbe ne jusson a fotográfáló masinához nyulni, hogy e jelenséget megörökítsük. Anticoli Corrado istennői odahaza is számító modellek, akik értékelni tudják szépségüket és nem engedik azt ingyen sokszorosítani.

Ez idén mindenki a környék bálványának, királynőjének, *Lepanto* Vittorianak dicsőségét zengi, aki szülőhelyét legújában kórházzal ajándékozta meg s templomát is gazdagon megajándékozta. Himnuszt is komponáltak a dicsőítésére. Annak, aki jó mélyen belenyul a zsebébe, el is éneklék, el is muzsikálják ezt a himnuszt, a királynői jó szívvvel párosult szépség himnuszt.

A kártya áldozata.

— Az öngyilkos sikkasztó regénye. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 1.

Lapunk mai számában részletesen megirtuk *Oblatt* Aladár históriáját, aki a Merkur-bankot közel hatvan ezer koronáig megkárosította. Részvényeket lopott, azokat elzalogosította s végül a schönbrunni parkban agyonlőtte magát.

Oblatt a kártya ölte meg. Az Erzsébetvárosi Kaszinóban rendszeresen folyó bakkaratjáték, mely annyi egzisztenciát tett tönkre, magával ragadta *Oblatt* is.

A Merkur-bank sikkasztója az értékpapírokat harminczkétezer korona értékben elzalogosította az Országos Központi Takarékpénztárnál. Három részletben, júniusban és júliusban küldte be egy meghitt emberével a papírokat elzalogosítás végett. *Oblatt* Aladár négy éjszakán vésztette el ezt a harminczkétezer koronát az Erzsébetvárosi kaszinóban. Elvesztette az utolsó fillérig. Augusztus elsején már egy rokonától kért kölcsön négyszáz koronát, hogy szabadságra elutazhassék. Az ellopott pénzből ezerhatszáz korona az Erzsébetvárosi Kaszinó ugynevezett pinkájába került.

Oblatt Aladár májusig a Miksa-utca 15. szám alatt lakott a bátyjával, *Oblatt* Márkus szövetkezeti igazgatóval. Innen a Kazinczy-utczába költöztek a 6a. szám alá, földszinti lakásba, mert a fiatalember nem bírta a három emeletet. *Oblatt* Márkus az öcséséről ezeket mondotta:

— Hétfőn este már mindent tudtam. *Wainberger* Jenő, a Merkur-bank főpénztárosa hozta a rettenetes hírt, hogy Aladár sikkasztott. Ezt az embert a kaszinó gyilkolta meg. Szorgalmas, szinte érthetetlenül szolid ember volt, amíg a bünbarlangba nem került. A betegsége miatt is visszavonult életet élt. Asztmás volt és a tüdeje sem bírta volna a lumpolást. A feleségem észrevette, hogy megváltozott. Ennek még nincs egy éve. Mindig kérdezte:

— Mikor jöttél haza, Aladár?

— Már tizenegykor itthon voltam.

Nem mondott igazat. Most tudom, hogy azokön az esteken, amikor bakkarat van a kaszinóban, hajnalban jött haza. De azért pontosan ment a hivatalába és éppen ez a pontosság tévesztett meg. Nem igaz, hogy nőkre szórta a pénzt, a smuczigységig takarékos volt mindig, a bakkarat rabolta el a becsületét, az életét. *Oblatt* Márkus ma délután elutazott Bécsbe. Holnap reggel temetik az öcséjét.

A Merkur-bank igazgatója ebben a tisztviselőjében föltétlenül megbizott. Tudták, hogy szerényen él, bátyjánál lakik egy kis zugban és fizet teljes ellátásért harminczöt forintot. Azt hitték, a fizetéséből még félre is tesz. Igen rossz színben volt, de ezt annak tulajdonították, hogy beteges ember. Nem is sejtették, hogy kártyázik egész éj-

szaka. Egyik legjobb hivatalnokuk volt, aki végig pontosan és jól teljesítette a dolgát. Annyira bizonyos benne, hogy amikor észrevették a hiányt, egyenesen hozzá fordultak Abbáziába, ahol szabadságon volt. Ő azt mondotta, hogy az értékpapírok, amik eltűntek, be vannak nyújtva szelvény-beváltás végett. Ekkor már gyanakodtak és hazahívták. Szombaton és vasárnap többször beszéltek vele telefonon, akkor azt mondotta, hétfőn hazajön. Még is váltotta a jegyet Budapestre, de utóbb Bécsbe ment.

A dolgot nagyon vakmerően csinálta. Egyszerűen lopott. A kasszakulesok mindig két tisztviselő között vannak felosztva. Ő visszaült a másik gyanútlan bizalmával és mintegy hatvan ezer korona értékű papírt egyszerűen zsebre vágott és a maga neve alatt elzalogosította. Harminczkétezer koronát kapott körülbelül hatvan ezer korona értékű papírra, de nem vette fel az egész pénzt, még betétje maradt a bankokban. Ugy látszik, csak úgy beleszedült a lopásba és az volt a reménye, hogy kártyán visszanyeri a hiányzó pénzt. Amikor Abbáziában megtudta, hogy a dolgot nem lehet tovább rejtgetni, Bécsbe utazott, mert egy ottlakó nővérétől akarta a lopott pénzt elkérni. Ez nem sikerült és következett az öngyilkosság. Rosszul tette, hogy nem jött, mert a bank nem üldözte volna, egyszerűen elbocsátották volna. Minthogy nem érkezett haza hétfőn, amikor ígérte és nem tudták, hol van, köröztek. Amit most a bank kártyázásairól hallott, nekik új és meglepő volt, mert az intézetnek félszázal több tisztviselője közül egy sem tudta róla, hogy kártyázik, a vezetőség pedig megbízott a pontos tisztviselőben.

Ennek a tragikus esetnek egyetlen igaz áldozata az öngyilkos *Oblatt* menyasszonya, aki teljesen önhibáján kívül szolgált a meghurcoltatás anyagául.

Oblatt menyasszonya: *Ocskay* Julianna előkelő családból származó szép asszony, negyvenkét éves. Ezt az asszonyt szerette *Oblatt*, eljegyezte magának és pénzzel támogatta. Mint említettük tegnapi híradásunkban, az asszony első férje *Ferdinánd* bolgár király udvari orvosa és Szófiában él. Ettől az embertől el kellett válnia a szép asszonynak, mert a férj viszonyt kezdett legjobb barátjával, különben csunya asszonynyal, akit azóta el is vett feleségül és most Szófiában élnek együtt.

Az asszony visszakapta hozományát, itt élt Budapesten. Nemsokára újra férjhez ment. Új férjével a kávéházban ismerkedett meg. *Kemény* Lajosnak hívták és akkor nagyon szegényes körülmények között élt. Az asszony pénzéből azonban megcsinálta Rákóczi-ut 86. alatt a Népiroda okmánykészítő vállalatot, amely a nép ügyes-bajos dolgainak, különösen katonai ügyeinek elintézésével foglalkozott. Az új férj mellett azonban szintén nem volt szerencsés az asszony. Férje rosszul lánt vele és ok nélkül féltékenykedett. Erre elváltak.

Az asszonynak első férjétől van egy huszonhárom éves fia, aki Oroszországban mérnök. Egyedül élt tehát *Ocskay* Julianna és unalmában sokat járt kávéházba, *Oblattal* a Mátyás király-kávéházban ismerkedett meg. Sokáig bámulta a szép asszonyt, míg az egy napon ingerülten rászólt:

— Mit néz engem folyton?

— Csodálom asszonyom a szépségét! — felelte *Oblatt*. — És az érzés, amit ön iránt érzek, nem múló, szeszély, hanem egy életre szól...

Megismerkedtek, hazakísérte és azóta állandóan följár hozzá. El is jegyezte, mert az asszonynak két kérése is volt, két özvegy ember és sürgette a döntést.

Oblatt állandóan pénzzel segítette *Ocskay* Juliannát, mert a *Kemény*nyel való házassága után nagyon megcsappant a vagyona. Legutóbb is hátszáz koronát adott neki, hogy menjen Parádra nyaralni. Tegnap a fürdőn megjelent *Kornya* János detektív, még egy titkos rendőrrel és csendőrségséget kértek. Pestre hozták az asszonyt, itt elvették ötszáz koronáját és minden ékszert. Majd *Egry* Péter Pál kapitány kihallgatta. Este kilenczórkor hazaküldték azzal, hogy ma reggel hét-

kor értejönnek Bethlen-utca 3. szám alatt III. emelet 28. ajtón levő lakásába.

Reggel hat órákor azonban már az egész ház népe, amely a lapokból értesült a szép asszony sorsáról, kinn volt a folyosókon és az udvaron és várta a történeteket. *Ocskay* Julianna megrémült. Sirva panaszkodott a nála albérlésben lakó *Urbanek* Bélánénak:

— Milyen szerencsétlen vagyok én! Első két férjemtől el kellett válnom és most ez a szégyen ér!

A hátsó lépcsőn leszállt a Magyarországi kávéházba és mikor a detektívek jöttek, *Urbanek*né levelette őket hozzá. Ugy mentek ismét a rendőrségre.

Az öngyilkos menyasszonyát délelőtt 11 óráig hallgatta ki *Egry* kapitány. Miután kétségtelenül bebizonyult, hogy *Ocskay* Julia ártatlan, elbocsátotta. Visszakapta pénzét és ékszereit.

A szegény asszony lakásán könyezve fogadta tudósítónkat és a következőket mondotta:

— Mit beszéljek? A legnagyobb veszteség ért. Elvesztettem őt, ezt a nagyszerű embert. A rettenetes csapásban csak ez ad némi enyhülést, hogy a rendőrség teljesen ártatlannak tart. Ennek bizonyítékául vissza is adták összes értékeimet.

Tegnap este hoztak haza a detektívek, Betegen utaztam Parádra. Oblatt Aladár hetenként kétszer járt ide. Egy óránál tovább sohasem maradt nálunk. Igen tisztességtudóan viselkedett. Azt többször mondta, hogy nagyon sok dolga van, de viszont nagyszerűen fizetik a bankban. Mindig betegségről panaszkodott. Felőtt fiaim vannak, az egyik orvos, a másik, *Feri*, Reutlingenben most végzi a mérnök-egyetemet. Ha ezek megtudják! Ezek kilenczszáz kilenc február harmadikán ismerkedtem meg Oblatt Aladárral. Előbb csak elvétve, később gyakrabban találkoztunk. Becsületes embernek ismertem, én is beteges vagyok, ő is mindig a szenvedéseiről panaszkodott, ez hozott bennünket közelebb egymáshoz. Arról, hogy kártyázik, sohasem tudtam. Nem mondta és nem is gondoltam rá. Hiszen olyan spórolós volt, éppen ez tetszett nekem. Az első férjemtől kétszáz korona apánást kaptam, ebből éltem, néhány jelentéktelen ajándékon kívül ez év tavaszáig semmit sem fogadtam el tőle. Nem is kértem. Tavasszal a menyasszonya lettem. Ekkor már beteg voltam. Rábészelt, hogy Parádon vagy Lipiken kuráltassam magam. A betegsége gyógyítására száz koronát adott havonta. Egyebet nem mondhatok. A rendőrségen is csak ezt tudtam mondani. Igazoltam, hogy az ékszereimet már régen vettem. Bőhm Mátyás ékszerésznél. Oblatt leveleit összetéptem. Ilyen derék embert elveszíteni...

EGYHÁZAK.

— (Kütiintett esperes.) A király Brunnet János soproni ágostai hitvallású evangélikus lelkésznek és esperesnek, a közügyek tefén szerzett érdemei elismerésül a *Ferencz* József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— (Egyházmegyei közgyűlés.) Az alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyház augusztus 30-án tartotta özi közgyűlését Debreczenben dr. *Balthazar* Dezső esperes és *Rósa* Gyula egyházmegyei gondnok elnöklésével. Dr. *Balthazar* Dezső elnöki megnyitójában elítélte az emlékeztetést a borromeusi encziklikáról és sürgette az 1848. XX. t.-ez. végrehajtását. *Padrah* Sándor tanácsbíró javaslatára a közgyűlés tiltakozott a felekezeti béke megbontása ellen. Az egyházkerületi tanügyi bizottság által készített népiskolai tervezetet és a tamitók szolgálati pragmatikáját némi módosítással elfogadták. Több ügyet intéztek még el, majd a közgyűlés után banket volt a *Royal*-szálló nagyvendéglőjében. Délután bírósági ügyeket tárgyaltak.

ÜJDONSAÉOK.

NAPIREND. Naptár: péntek, szeptember 2. — Róm. kat.: Jusztusz pk. — Prot.: Zénó. — Görög-orosz: augusztus 20. Sámuel pr. — Zsidó: Ab. 28. — A nap két reggel 5 óra 19 perczkor, nyugszik este 6 óra 39 perczkor. — A hold két éjjel 3 óra 18 perczkor, nyugszik este 6 óra 37 perczkor.

A kereskedelemügyi miniszter helyett a kereskedelemügyi államtitkár fogad 11—12-ig.

Petőfi-ház (erekyemuseum) Bajza-utca 21. Nyitva 10—2-ig. Bejáratdíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Bejáratdíj 1 korona. — A Művész-ház nyári képvására (Váci-utca 9.) Nyitva 10—1-ig és 3—9-ig. Bejáratdíj

40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári képvására (Nagy-mező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Bejáratdíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Bejáratdíj nincs. — A Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Bejáratdíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum régiségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 1-ig. — A Kereskedési Múzeum 2—6-ig. — Az Aquinumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig.

— **Személyi hírek.** Gróf *Tisza* István Pöstyénlől ma reggel Budapestre érkezett és a mai napot a fővárosban tölti el. Holnap reggel gróf *Tisza* Géztre utazik. — *Báró* *Burján* közös pénzügyminiszter, mint *Szerajevóból* jelentik, tegnap *Ilidze* fürdőbe érkezett. A vasutnál *báró* *Benkó* polgári adlatus és *Aufenberg* lovag gyalogsági tábornok hadtestparancsnok fogadta. — *Székelly* *Ferenz* igazságügyminiszter ma délután két órákor *Kézdivásárhelyre*, majd *Sepsiszentgyörgyre* utazik, ahonnan a jövő hét elején tér vissza Budapestre. A miniszter ezután utazik el nyári szabadságára. — *Hazi* *Samu* honvédelmi miniszter tegnap este hét órákor *Bécsből* Budapestre érkezett és ma reggel átvette a minisztérium vezetését. — *Dr. Földes* Béla udv. tanácsos, egyetemi tanár, orsz. képviselő *Interlakenből*, ahol egészségének helyreállítása végett hosszabb időt töltött, visszaérkezett Budapestre.

— **A belügyminiszter Bécsben.** *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter, aki *San Giuliano*-val együtt *Ischlbe* utazott a királyi kihallgatásra, holnap délután 1 óra 30 perczkor *Bécsbe* utazik.

— **Gyászmise Erzsébet királynéért.** Szeptember hó 10-én, szombaton délelőtt tíz órákor a Várban ünnepélyes szentmise lesz Erzsébet királyné felküdveert.

— **Vilmos császár díszbédje.** Berlinből jelentik, hogy a császári párnál ma este díszbéd volt, amelyen *Hill* amerikai nagykövet, *báró* *Golz* tábornok-czredes, *Izod* pasa török tábornok és *Ravamura* japán tábornok vettek részt.

— **Windischgrätz herceg a ravatalon.** *Ischlben* ma délelőtt szentelték be a *St. Wolfgang*-templomban *Windischgrätz* Ágost herceg főkamarás holttestét. A király képviselőjében gróf *Paar* főhadsegéd volt a beszentelésnél jelen.

— **Deutsch de la Meurth Magyarországon.** *Sopronból* jelentik: *Deutsch de la Meurth*, a neves francia sportmeczénás sopronmegyei vadászterületén az elmúlt napokban nagy vadászatot rendezett. A vadászaton *de la Meurthnek* több kiváló franciaországi barátja, közöttük *de Vinciers* tábornok, hadtestparancsnok, továbbá sopronmegyei ismerősei közül többen vettek részt. A vadászat igen gazdag zsákmányt hozott: háromezer fogoly és több száz nyul került terítékre.

— **Réczey tanár állapota.** *Réczey* *Imre* udvari tanácsosnak, a tudományegyetem rektor magnificusának állapotában tartós a javulás. Az elmúlt éjszakát is jól töltötte a beteg. Ha a javulás így tart, rövidesen elhagyhatja az ágyat és átveheti hivatalának vezetését.

— **Az orléans herceg Oroszváron.** *Oroszvár*-ról jelentik: *Fülöp* orléans herceg és felesége, *Mária* *Dorottya* főhercegné ma reggel gróf *Lónyay* *Elemér* látogatására ideérkeztek.

— **Ünnepelt miniszteri tanácsos.** Szép ünnepély folyt le Komáromban. Tegnap nyújtotta át a komáromi muzeum választmánya szép ünnepség keretében a dísztagsági oklevelet *Bancz* *Ödön* miniszteri tanácsosnak, a történelmi társulat tagjának, akit történetírói tevékenységéért a komáromi muzeum tiszteletbeli tagjává választott. A díszoklevél átadását a Komárom mellett *Leányvár* római kiásott kasztrum megtekintésével kapcsolják össze, ahol előkelő közönség volt jelen. *Baranyay* *Géza* igazgató meleg szavak kíséretében adta át a szép kiállítású díszoklevelet az ünnepeltnek, aki köszönetet mondott a meleg ovázásáért. Majd *Tóth* *Kurucz* *János* mutatta be a római kasztrumot, a kiásott várfalakat, a fürdőt és a többi felette érdekes részleteket. Azután *Baranyay* *Géza* üzenetével vendégelte meg a díszes társaságot.

— **Japáni erdőtanácsos Resiczán.** *Resiczáról* jelentik: dr. *Shirashawa* *Homu* japán császári erdőtanácsos *Tokióból*, aki a japán kormány megbízásából a brüsszeli világhiállításra utazik, a napokban *Resiczán* időzött. Megnézte a resiczai gyárakat és a környéket is. A japán erdőtanácsos innen *Londonba* utazott.

— **Klotild főhercegnő a Tatrán.** Klotild főhercegnő és leánya, *Erzsébet* főhercegnő ma reggel Szirmay grófnő udvarhölgy kíséretében több heti tartózkodásra Tátrafüredre érkeztek. A nagyszálló mellett levő főhercegi állás előtt összegyűlt nagyszámu fürdőközönség lelkes ovációkban részesítette a fenségeket.

— **Némethy államtitkár Nagyváradon.** Némethy Károly belügyminisztériumi államtitkár tegnap Csucsáról, ahol családjával nyaral, a négy órai személyvonattal Nagyváradra érkezett. A pályaudvaron *Rimler* Károly polgármester fogadta, akivel a városházára hajtatott. A városházán a polgármester bemutatja a tanács tagjait, majd a lovasrendőröknek *Bécs* rendőrkapitány vezetésével végzett bravuros gyakorlatát tekintette meg az államtitkár, aki ezután a polgármester társaságában sétakocsizást tett. Megtekintette a város középületeit, a készülő közalkotásokat: a Körös-partfal építését és a Peczé-boltzás munkálatait. Ellátogatott a szinkörbe, a hadapródióskolába s késő este volt, mire a Rimánóczy-fogadóban levő szállására visszatért, ahol a polgármester vacsorát adott az államtitkár tiszteletére.

— **Károly király levele.** Megírtuk, hogy a 6. számu közös gyalogezred tisztikara annak az emlékére, hogy *Károly* román király 30 éve tulajdonosa az ezrednek, díszes kazettát ajándékozott a királynak, amelyben a tisztek fényképe van művésziesen elhelyezve. *Károly* király a következő távirattal köszönte meg a megemlékezést:

„Jóleső megnyugvással tekintek vissza arra a hosszú időre, amióta oly szerencsés vagyok, hogy vitéz ezredemmel benső összeköttetésben lehetek, amely iránt állandóan a legmelegebb rokonszenvet érzem, Annál kellemesebben lep meg az, hogy ilyen kedves figyelemmel emlékeztek meg a harminczadik évfordulójáról annak, hogy ő felsége a király, az önk legkegyelmesebb hadura, Ischlben tett látogatásom alkalmával a 6-ik magyar gyalogezred tulajdonosává nevezett ki. Nagy örömet szerzett nekem a jókívánatok és remek ajándékok; sietek ezért a szíves megemlékezésért és a jóleső meglepetésért a tisztikarnak őszinte köszönetet mondani. A szép ajándék, a mult és a jelen időkből származó fényképek mindíg nagybecsű emlékeim közé fognak tartozni és lehetővé teszik nekem, hogy ezredem tisztikarával állandó összeköttetést tartsak fenn. Ismételten kifejezem őszinte köszönetemet és biztosítom önöket baráti érzéseimről.

— **Baleset az angol király vadászatán.** György angol király tegnap nagy társasággal Balmoralban vadászott és vadászat közben olyan baleset történt közvetlenül mellette, amely könnyen súlyos következményekkel járhatott volna. Egy ur puskája véletlenül elsült. A sörétek megsebesítettek Kilmarnock lordot az arezában és egy mellette álló hajtót. A sörétek legnagyobb része a lord arezába furódott. Sebei nem veszélyesek, de fájdalmasak. A király környezetében a baleset nagy izgatottságot keltett.

— **Néger vezér Budapesten.** Dr. Booker Washington, az amerikai négernek ismert nevé vezére, aki évek óta azt az ideális célt szolgálja, hogy az amerikai négereket kulturális tekintetben emelje, Londonba érkezett. A néger vezér London után több európai városba, köztük Bécsbe és Budapestre is el fog látogatni és a munkás-osztályok szociális viszonyait fogja tanulmányozni. Európában Booker Washington nevével nyolcz évvel ezelőtt hallották először, amikor Roosevelt azzal tüntette ki, hogy meghívta ebédre, ami Amerika néger-ellenes körében nagy felháborodást keltett.

— **Támadás egy herezeg automobilja ellen.** Különös orvtámadás történt Hamburgban. Egy automobil ellen, amelyet *Reuss* herezeg tengerészhadnagy vezetett és amelyben kívül három férfi és egy asszony ült, a Flensburg felé vivő uton merényletet követtek el. Egy ember sörös palackot dobott a kocsiába, a palack darabokra tört s egy üvegdarab oly erősen megsértette a herezegt hal erezáján, hogy kénytelen volt betérni a legközelebbi kocsmába, ahol kötést tettek arezára. A merénylet, egy orosz munkást letartóztattak.

— **Hadgyakorlat Horvátországban.** Báró Klobucsár csapat-főfelügyelő, a honvédség főparancsnoka és *Gerba* Rajmund lovassági tábornok, zágrábi hadtestparancsnok, a VII. gyaloghadosztály hadgyakorlataira tegnap Djakovoba érkeztek. — Mindketten *Krapacz* püspök palotájában szállottak meg. Tiszteletükre a püspök ma ebédet adott, amelyen a Djakovoban összpontosított csapatok összes tábornokai és törzstisztszei, számra mintegy hatvanan, valamint a katonai hatóságok fejei vettek részt.

— **Az újabb Kossuth-szobrok.** A hatvanegyedik Kossuth-szobrot a mult év október havában Erzsébetfalván leplezték le. Készen és készülőlélben, vagy még a gyűjtés stádiumában van az országban ezidőszerint 27 Kossuth-szobor, melyből leleplezésre kerül ezidei őszszel, szeptember 19-én. Kossuth Lajos születése napján, a hatvankettedik losonezi Kossuth-szobor, Hólló Barnabástól, melyet országos ünnep keretében készülnek leleplezni. A leleplezési ünnepélyre meghívták Kossuth Ferencet és Lajos Tódort, akik nagy kísérettel mennek fel Losonezra. A hatvanharmadik életnagyságu Kossuth-szobrot, amelyet Hybel József szobrász készített, Kíspeszt nagyközségben leplezik le október hó 9-én, vasárnap országos ünnep keretében. Ugyancsak az idén, október 23-án, vasárnap leplezik le a sátorajjúhelyi álló szobrot, Gárdos Aladártól, mely az ottani megyeház elé kerül.

— **Országos vihar.** A tegnap este kerekedett vihar, mely Budapestet meglepte, végig zuhogott az egész országon, utjában pusztítva, ahol csak elvult. A vihar pusztításáról az ország minden részéből érkeznek jelentések. Szabadkán tegnap éjjel óriási szélvihar dühöngött. A vihar a házak tetőjét leszaggatta, fákat gyökereitől kitépett és a záporosótól a pincék vízzel teltek meg. A villamosvilágítás az egész városban kialudt. A vihar a gazdáknak sok kárt okozott, mert sok szóna- és szalmakazlat széthordott. A közeli Topolya községben a szél a zsinagóga és községháza tetőjét lehordta és a villám felgyújtotta *Tóth Hátszegi* János tanyáját és *Morva* Máté eséplőgépét s a mezőn több tehenet és lovat agyonhajtott. *Szegeden* és környékén tegnap este hatalmas vihar vult át, mely szétrombolta a környék telefon- és távirtdahuzalait úgy, hogy csütörtök délig a telefon- és távirtdaforgalom szünetelt. A Budapestre érkező vonatok a vihar miatt több órát késtek. *Mezei* Mihály 74 éves munkás a vihar elől egy épülő ház szerszámódéjába menekült. A bódét a vihar összedöntötte, mely *Mezeit* agyonnyomta. Több ház a keményről kijövő szikráról tüzet fogott, de sikerült a tüzet elfojtani. A vihar sok utcai lámpást is kidöntött. Örményes és Temeszlatina állomások között egy tehervonat elütött egy hajtányt, mely *Farkas* Lajos mérnök és négy munkás ült. A mérnököt figyelmeztették a viharra de ő megparancsolta a munkásoknak, hogy hajtsanak tovább. *Farkas* mérnök két munkással idejekorán kiugrott, a másik két munkás azonban a vonat alá került és meghalt. Az üzletvezetőség fegyelmi eljárást indított *Farkas* ellen, valamint a büntetőeljárást is megindították ellene. *Zombolyán* a tegnap esteli vihar közben Nagytremián a téglagyárban kigyuladt egy épület és egy ott felhalmazott szalmakazal. A nagy szélben a szalmacsóvak a falu több helyére repültek és 40 házat teljesen elpusztítottak. A kár 250.000 korona. — *Marovásárhelyen* tegnap este egy órán át tartott felhőszakadás volt és a víz az alacsonyabban fekvő házakba behatolt, az építés alatt lévő csatornázást megrongálta és a külterületeken is nagy kárt okozott. A Baross Gábor-utczát a víz félméter magasságban lepte el és az ott lakók esőnadokon térhetek csak lakásukba. — *Kecskeméti* városban tegnap este 8 órakor óriási vihar vult végig. A vihar fákat döntött ki és a szőlőkben és gyümölcsösökben nagy károkat okozott. — *Keszthelyen* és a Balaton egész vidékén nagy jégeső és vihar pusztított, amely a még meglévő kevés szőlőtermést is tönkretette. Balatonkenese és Polgárdi között a víz a vasúti pályatestet is alámosta, úgy hogy a balatonvidéki gyorsvonal 4 órai késéssel érkezett Budapestre. — *Temesvári* távirat jelenti, hogy Temesváron és az egész délvideken ma éjjel óriási vihar pusztított. — Előbb forgószél keletkezett, majd sűrű villámlás és menydörgés közt hatalmas zápor esett, amely a gyümölcsösökben nagy károkat okozott s a távirat s telefonvezetékeket megrongálta.

— **Kiskunfélegyházán** és a környékén tegnap este hatalmas felhőszakadás volt óriási szélvihar kíséretében, mely igen nagy károkat okozott. A szomszédos Csongrád és Szentcs környékén a hatalmas vihar igen sok fát kidöntött és számos háznak lesodorta a tetőzetét, továbbá a kiskunfélegyháza-szentesi vasutvonal mellett táviró-póznák közül igen sokat kidöntött. Ezen a vonalon most a telefon és táviró-forgalom szünetel.

— **Botrányok a volt nagykövet körül.** Nagyon kinos botrány foglalkoztatja a newyorki társadalmi köröket. Az ügyvédi kamara elnöke azt az indítványt terjesztette a kamara elé, hogy *Coate* József ügyvédet, aki több évig az Egyesült-Államok nagykövete volt Párisban s aki most Newyorkban igen nagy ügyvédi irodát tart fenn, az ügyvédek jegyzékéből töröljék. A kamara elnöke ezt az indítványt *Vatts* ügyvéd kérelmére terjesztette elő, aki azzal vádolja *Coate*t, hogy ügyfeleinek bizalmával visszaélt, számtalan tisztességtelen, cselekedetet követett el, vétett nemcsak a büntető törvények ellen, hanem az ügyvédi tisztesség ellen is és sok merényletet követett el a közérköles ellen. *Coate* a többi közt ötvenezer dollárt ígért egy ügyvédnek, ha két felük között egyezséget fog létesíteni.

— **A kereskedelmi szakoktatás kongresszusa.** Bécsből jelentik: Szeptember 3-án veszi kezdetét a kereskedelmi szakoktatás nemzetközi kongresszusa. A kongresszus elnöke *Lipót Szalvátor* főherceg, aki személyesen nyitja meg a tanácskozásokat.

— **Edison esodás találmánya.** Newyorknak megvan a komoly szenzációja. *Edison* a már régebben bejelentett legújabb találmányát, a „kinematophon“, a napokban mutatta be meghívott közönség jelenlétében. A „kinematophon“ egyesíti magában a kinematographot és a beszélogépet és így nemcsak az élő képet, hanem a szereplő személyek beszédét és minden egyéb zajt és zörejt is híven visszaadja. A készülékkel *Edison* a következő jelenetet mutatta be vendégeinek: Egy ur megjelenik a színen, beszél, énekel, majd dühbe jön, öklével az asztalra üt, földhöz csapja az asztalon álló poharakat és tányérokat és végül betör egy nagy állótükröt. A mozgóképpel egyidejűleg hallani lehetett a szereplő személy beszédét, énekét és a poharak, meg tányérok csörömpölését is. A kinematophon *Edison* legközelebbi forgalomba is hozza.

— **Buza Barna legújabb afférje.** A „Felsőmagyarországi Hírlap“-ban *Buza Barna* aláírásával cikket jelent meg. A cikket, kivált az abban foglalt „ostoba pimaszság“ kifejezést dr. *Adriányi Béla*, a „Zemplén“ felelős szerkesztője magára nézve sértőnek találta és ezért segédei *Lengyel Manó*, meg *Bajusz József* útján elégtételt kért *Buza Barnától*. *Buza* megbízottai *Constantin Géza* és *Székely Aladár* dr. felük nevében kijelentették, hogy fegyveres elégtételül csupán a pisztoly-párbajt ajánlhatja fel, mert felük az orvosi bizonyítvány szerint kardpárbajt nem vívhat. *Adriányi* segédei fegyverbírószág összehívását hozták javaslatba, amit *Buza* segédei nem fogadtak el, mire *Adriányi* segédei az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejeztnek nyilvánították.

— **Sokmillió család Oroszországban.** Gróf Medem szenátor, akit a kormány a szibériai vasút kezelésének felülvizsgálásával bízott meg, hallatlan visszaéléseket és okmányhamisításokat fedezett fel, de a sikkasztó vasúti hivatalnokokat árukat is csempésztek és nagy szállítócégektől megvesztegettették magukat. A bűnös vasúti hivatalnokok konzorciumba állottak és összejátszottak. A szállítócégek feladott áruit megfelelő összegért mint kincstári árut továbbították, természetesen díjtalanul. Az eddigi vizsgálat szerint ily módon az államkincstárt 25 millió rubellel károsították meg. A bűnös vasúti hivatalnokok egy részét elcsapták, másokat fegyelmi vizsgálat alá vontak és letartóztattak. Fölmentették állásától *Depow* alezredest, az anyagszertár főnökét.

— **Koholt császári levél.** A párisi „La Vie Nouvelle“-nek azt a jelentését, mely szerint Vilmos császár a pápához levelet intézett és ebben megrotta a Jézus istensége ellen intézett támadásokat, Berlinből megczafolják és teljesen alaptalannak mondják.

— **Egy katolikus pap üzletei.** Karinthiát egy óriási bukás tartja izgatottságban. A feldkircheni *Palace* és *Kaysers* cég összeomlott. A cég főnökét, *Kaysert*, aki katolikus pap, letartóztatták. Ugyancsak letartóztatási rendeletet adtak ki *Weiss* katolikus pap ellen, ki a karintiai *Raffeisen*-féle szövetkezetek központjának igazgatója, aki azonban a fogság elől megszökött. *Weiss* éppen úgy, mint *Kaysers* katolikus vezérférfit. Mindketten nagy szerepet játszottak a katolikus társadalmi és pártéletben.

— **Vizsgálat a Nemzeti Múzeumban.** A közoktatásügyi minisztérium által a Magyar Nemzeti Múzeumban elrendelt vizsgálat, amelyet Tonházy Gyula miniszteri tanácsos, közalapítványi királyi ügyigazgató elnöke alatt egy szakférfiakból alakított vegyes bizottság végzett, ez év június havában befejezést nyert. A vizsgálat kiterjedt nemcsak a múzeum leltári anyagára, hanem az egész ügykezelésre nézve, aminek következtében rengeteg anyag halmozódott fel. A tizenegy hónapig tartó vizsgálat eredményének jelentésbe foglalásán most egy szűkebb bizottság dolgozik, mely ha munkájával elkészül, hivatalos jelentését be fogja terjeszteni gróf Zichy János kultuszminiszternek. A nagyterjedelmű jelentés egybeállítása legalább három-négy hónapot vesz igénybe, úgy, hogy az így csak az új esztendőben kerül a miniszter döntése alá.

— **Automobillal a közönség közé.** Már irtunk a müncheni borzalmas automobil-szerencsétlenségről, melynek három élet esett áldozatául. Ezen esetben az újabb fordulat az, hogy a Prinzregentensinház előtt tegnap éjjel történt automobil-katasztrófa okozója ma jelentkezett a rendőrségen. Az autóbilt a szerencsétlenség pillanatában nem a soffőr, hanem annak egy barátja, egy kerékgyártó kormányozta. Ez a soffőr mellett ült és kérte őt, engedje át neki a kormányt. A soffőr átengedte, bár ez az ember sohasem vezetett autóbilt. A kerékgyártó ügytelenségből egyenesen rákormányozta a gépet a gyalogjáróra és itt történt a katasztrófa. A szerencsétlenségnek ma még egy újabb áldozata is van. A megsebesült *Roosené* asszony ma a kórházban behalt sebeibe. A kerékgyártót letartóztatták.

— **Arany János volt tanítványaihoz.** Hagymásy Károly kir. közjegyző (Paks), Kóti József bírtokos (Szécsi), dr. Hajnal Albert orvos (Ókigyós) felhívják volt tanulóitársaikat, kik 1858-ik évben együtt tettek érettségi vizsgálatot Nagy-körösön, hogy Arany János nagy-körösi szobrának f. é. szeptember 25-én tartandó leleplezési ünnepélyén jelenjenek meg. Megjelenésüket fentiek bármelyikével tudassák.

— **Sok az „untauglich“.** Mátészalkán tegnap fejezték be a sorozást. 1264 előállított közül mindössze 140 embert soroztak be.

— **Vilmos császár gárdája.** Vilmos császár ma diszszemléte tartott a gárdahadtest fölött. A szemlére megjelent a császárné és a császári család tagjai kívül *Izzet pasa* és *Georgy* görög herceg is. A trónörökös és a császári hercegek a diszszemlére ezredük sorában vettek részt. A diszszemlé után a császár vezette az első gárdaezredet a császárné elé.

— **Ragaszkodás a szülőföldhöz.** Megható az a ragaszkodás, amelylyel az Amerikába szakadt magyarok a hazai föld iránt viselkednek. A százas-évszázados templomba toronyórát akartak a református hívek csináltatni, de idehaza bizony nagyon keveset tudtak összegyűjteni. Ezért egy Amerikába vándorolt százas-évszázados lakosnak, Szabó Istvánnak engedélyt adott a külföldi egyházmegye esperese és főköndnoka, hogy az amerikai magyarok között gyűjtést indítson. Az eredményről a következő levél számol be:

— **Hálát adunk a mi fennvaló jó Istenünknek,** hogy megsegített bennünket a nemes ezlelek véghezvitelére... Kérjük a nagyságos urakat, ne sajnálják a mi ügyünket tovább is közölni és azon órák felelősség mellett és jó szerkezettel és dufla minőséggel ellátva rendeljék meg, mert mi azon összeget Isten segédelméből összegyűjtöttük, amely összegnek száma összepelve van korona és fillér értékben eképen: 1316 K 25 fillér az egész összeg és abból a költség kivonva, tehát 1280 K-át küldtünk. Továbbá arra is bátrak vagyunk kérni a nagyságos urakat, hogy ha esetleg kimennek Csávásra, kérjék és buzdítsák a népet, ha lennének olyan szívesek a toronyablakot felszalukáterezni. Feltaláljuk a nagyságos urak iránt bármely esetben a tőlünk kitelhető leg-összintébb szeretetünket.

És itt következik a gyűjtőív, amelyből látni lehet, hogy szegény emberek, akik idehaza nap-szamosok, alig élhető földművesek, urasági családok volnának: 50—100 koronát adnak az el-lagott haza intézményei javára, igazán nemzeti-ségi különbség nélkül, mert az adakozók között oláhok, szerbek bőven akadnak. Milyen lehet ott a nemzeti együtértartozás érzése; mily komoly, nemes, szociális gondolkodás hathatja őket át, hogy így tudnak lelkesedni és áldozni.

— **Harcszerű gyakorlat gépfegyverekkel.** A budapesti 1. sz. honvédegyalozred szeptember hó 5-én tartja lövőgyakorlatait Mikóháza, Széphalom, Rudabányaéska és Kovácsvágás között. A gyakorlat elő katonai körökben nagy érdeklődéssel néznek, mert ez alkalommal az élelőtöltéssel folytatott géppuska lövések hatását fogják kipróbálni. A lövések által veszélyeztetett területet szeptember 5-én reggeli öt órától délután öt óráig elzárják.

— **Halálos baleset a vivásnál.** Dieppeben egy vívőgyakorlat alkalmával halálos kimenetelű baleset történt. *Aubry* és *de Romilly* amatőrök vívtak egymással. *De Romilly* töréről leesett a gomb, a penge *Aubry* mellébe hatolt és átfurta tüdejét. *Aubry* pár perc múlva kiszivedett sérülése következtében.

— **Szocialista kongresszus.** A nemzetközi szocialista kongresszus ma délelőtt kezdette meg plenáris üléseit, amelyen a sajtó képviselői is résztvettek. *Branting* (Svédország), a három kongresszusi elnök egyike, megnyitotta az ülést és kifejezte azon reményét, hogy a szocializmus demokrácia, amikor eszményeiért küzd, szigorúan a tények figyelembevételével jár el. *Buysmann*, a nemzetközi szocialista bizottság vezetőjére (Belgium) ezután különböző jelentéseket terjesztett elő. A többi között bejelentette, hogy több száz üdvözítő távirat érkezett a kongresszus számára a világ minden részéből. A kongresszus távirati üdvözlét küldött *Bebelnek*. *Huysmann* közli, hogy a kongresszusnak 887 delegátusa van. A napirend első pontja a munkanélküliség kérdésének tárgyalása. Erre nézve a kiküldött külön bizottság határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben többi között a következőket mondja: A kongresszus megállapítja, hogy a munkanélküliség a kapitalizmus termelési módtól elválaszthatatlan és hogy csak ezzel együtt szüntethető meg. A kapitalizmus termelési mód mellett tehát csupán a munkanélküliség és következményeinek enyhítéséről lehet szó. A kongresszus követeli az általános kötelező munkanélküli segélyezést, amelynek kötelességet a termelési eszközök tulajdonosa fedezze. Miután több szónok beszélt, a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták, nagyobb számú delegátus azonban, akik a határozati javaslatot nagyon általánosságban mozgónak tartották, nem szavazott.

— **A hindu hazaárulók pöre.** Kalkuttából táviratozzák, hogy ma kezdődött a hazaárulási pör végtárgyalása, amelyben 42 hindu vádlott van. A tárgyalás szenzációs leleplezéseket hozott. A vádlott összekövöknél vasuti térképeket találtak, amelyekbe minden szükséges adat be volt jegyezve, a vonatok menetrendje, a vasuti hidak és alagutak. Lázadás esetén e térképek segítségével könnyen fel lehetett volna tartóztatni a hidakon és az alagutakon a katonai vonatokat.

— **A pétervári kongresszus.** Az ötödik Pétervárott tartandó nemzetközi gynekológiai kongresszus résztvevői részére kiállított tagsági igazolványok a résztvevőket vallásra való tekintet nélkül feljogosítják, hogy az orosz határon át behajhessenek, még akkor is, ha orosz konzul által láttamozott utlevéllel nem is bírnak.

— **Hogy mulatnak a dászkalok?** Vaskóhn, a híres Biharországban nagy mulatságot csaptak tegnap az oláh tanítók. A vaskóhi esperesség körületében levő iskolák dászkaljai jöttek össze gyűlésre, hogy a helyzetük javításáról tanácskozzanak. Mikor aztán alaposan kitanácskozták magukat, more patrio bált rendeztek. A magyar tanítók ilyenkor ősi szokás szerint fehér asztalhoz ülnek, a „román“ tanítók ellenben kitanácskoznak magukat. Amint most a vaskóhiak tették. A mulatságon megjelent a többek között *Rednik* Gábor a belényesi kerület képviselője is, meg *Erődy* János tanfelügyelő. Sok szép asszony volt a bálban a derék falusi tanítók jékelvűen rugták a port. Andalító keringőket húzott a cigány, meg a régi mód mazarkát járták a párok. Egyszer aztán szép lassu palotás csárdásba kezdett a cigány, hogy hát „zöldre van a zöldre van a rácsokapu festve“. Ifj. *Közma* Gábor fencsési tanító rendezte a nótát. Erre nagy mozgolódás támadt. Egy-két pár táncolni kezdett, de volt a bálban két aradmegyei tanító. Az egyik dühösen ugrott a cigány elé és megragadta a vonót a kezében: — *Nu zská! csárdás!*

Nagy zavar keletkezett. A táncosok egy csoportba gomolyodtak. A két tanító az öklével fenyegetődzött.

— *Nu ne trebuc hora ungrasca! Trage ardeleana!* (Nem kell a magyar nótá! Huzd az ardeleanát!)

A cigány elhallgatott. A bálban jelen volt magyarok felháborodva zavartak el a mulatságról. — Ennyi volt az egész. És a tánc folyt aztán tovább. Mintha mi se történt volna. Így mulatnak Vaskóhn, Bihar megyében a dászkalok, akiknek a *Tizza* István grófék óhaja szerint, őszinte magyar-román barátságra kellene nevelni a — tanítványait.

— **Földrengés.** Augusztus 31-éről szeptember 1-ére virradó éjjel három földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium műszerei. Az első rengés közeli volt és közepes erejű; kezdete este 7 óra 59 perc, vége 8 óra 14 perczkor volt. A legnagyobb kilengés észak-déli irányban 4 és fél, kelet-nyugatiban 5 és fél mm. A második rengés szintén közeli, de gyengébb; kezdete éjjel után 12 óra 20 perc, vége 12 óra 31 perc. Legnagyobb kilengései 1 és fél, illetőleg 2 mm. A harmadik rengés hullámai igen nagy távolságból, idegen világrészből érkeztek hozzánk; kezdete éjjel után 1 óra 57 perczkor, vége 3 óra 20 perczkor volt. Legnagyobb kilengései ugy észak-déli, mint kelet-nyugati irányban alig érik el a 2 mm-t.

— **Szétlőtte a fejét.** A budapest—gráci vonalon, a kemesmáli-ut mellett levő 98. számú örházban *Dankovics* István, a pályőr huszonkét éves fia borzalmas öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen gyógyíthatatlan gyomorfekélyben szenvedett és hogy borzasztó kínjaitól megszabaduljon, néhány hét előtt a kutba ugrott, ahonnan azonban kimentették. Most magához kerítette apjának kétesvü fegyverét, megtöltötte kavicsokkal és az ágyába rejtette. Mikor már szülei is pihenőre tértek, fejére huzta a takarót, a fegyver csövét a szájába illesztette és ravaszát a lábával elsütötte. A löveg teljesen szétrombolta a fejét és rövid kínlás után, az álmukból felriadt szülők szemelátára meghalt.

— **Milliomos vasutépítő csalás.** Oroszországi ez a történet is. *Maden* szenátor parancsára a *tomszki* pályaudvaron elkobozták *Szolalev* vasuti szállító podgyászát, amelyben igen sok kompromittáló iratot találtak, amelyekből kitűnik, hogy *Szolalev* a szibériai vasut második sínparának építésénél számos millióval megcsalta az államot.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Borzalmas szerencsétlenség történt a karánsebesi vasuti vonalon. *Farkas* vasuti mérnök, *Bulcsu* Gábor pályafelügyelő és négy munkás kedden hajtányon haladtak Karánsebes felől, mikor szembe velük egy hirtelen kanyarulatból kirobogott a 872. számú tehervonat; a távolság köztük már alig volt harmincz méter. *Farkas* és *Bulcsu*, akik a közeledő vonattal szemben ültek, hirtelen leugrottak a hajtányról, amelyen alig néhány pillanat múlva a vonat keresztülröbögött. Mire megállították a vonatot, a hajtány pozdorjává roncsolódott és a roncsok alatt két agyongázolt munkás holtteste feküdt, távolabb pedig súlyos sérülésekkel másik két munkás vergődött; egyiknek a vonat kerekét mindkét lábát levágták. A súlyosan sérülteket a karánsebesi kórházba szállították.

— **A romániai rendőrség szennyese.** A bukaresti rendőrség régi jó nevének kegyetlen csorbát esett a napokban. Rövid két-három napi időközben Bukarest két kerületi rendőrkapitánya került a börtönbe. Az egyik kapitányról érdekes körülmények között kiderült, hogy hirságpénzt sikkasztott. Ez a kapitány ugyanis felvette egy megbúságtól a hirságpénzt, aztán azt a jelentést küldte a belügyminisztérium központi rendőrsztyályaiba, hogy az illető ismeretlen helyre távozott. Ez igaz is volt, a rendőrközpont azonban kipuhatolta az illetőnek a tartózkodási helyét és letartóztatta. Ez azonban, mikor meghallotta, hogy miért fogták el, egyszerűen benyult a zsebébe és felmutatta a rendőrkapitány nyugdíját a hirságpénzzel, amelyet távozása előtt kifizetett. A másik rendőrkapitányt meg azért tartóztatták le, mert egy rézember, akit a rendőrök a kapitányságra vittek, annyira összevetetett, hogy másnap behalt sebeibe. Természetesen nagy megütközést keltenek e letartóztatások és miattok az egész rendőrség is gyűlöletessé kezd válni a bukarestiek előtt.

— **Feltaláló a hid alatt.** „Concours Lépine“ néven *Lépine* rendőrfőnök kezdeményezésére Páris városa már több éve minden évben kiállítást rendez, amelyben a feltalálók állítják ki legújabb találmányaikat. Az idén kiállított találmányok között van egy taliga, amely automatikus döntő szerkezettel van ellátva. A zsüri ennek a találmánynak ítélte oda az első díjat, a feltalálóját azonban sokáig nem tudták megtalálni. Csak hosszabb kutatás után akadtak rá a Szajna egyik hidja, a pont de l'Alma alatt, ahol éjszakára meghúzódott. Szegénynek már annyi pénze se volt, hogy éjjelre valahol ágyat bérelhessen magának. Nancyból jött Párisba 11 frankkal a zsebében és gyermekét meg feleségét otthon hagyta. A zsüri a körülményekre való tekintettel elhatározta, hogy az aranyérem helyett inkább pénzbeli jutalomban részesíti a feltalálót és nagyobb összeget utalványozott ki neki.

— **Klotild főhercegnő a Tátrában.** Klotild főhercegnő és leánya, *Erzsébet* főhercegnő ma reggel Szirmay grófnő udvarhölgy kíséretében több heti tartózkodásra Tátrafüredre érkeztek. A nagyszálló mellett levő fölercegi állás előtt összegyűjtött nagyszámu fürdőközönség lelkes ovációkban részesítette a fenségeket.

— **Némethy államtitkár Nagyváradon.** Némethy Károly belügyminisztériumi államtitkár tegnap Csucsáról, ahol családijával nyaral, a négy órai személyvonattal Nagyváradra érkezett. A pályaudvaron *Rimler* Károly polgármester fogadta, akivel a városházára hajtatott. A városházán a polgármester bemutatta a tanács tagjait, majd a lovasrendőröknek *Réz* rendőrkapitány vezetésével végzett bravuros gyakorlatát tekintette meg az államtitkár, aki ezután a polgármester társaságában sétakocsizást tett. Megtekintette a város középületeit, a készülő közalkotásokat: a Körös-partfal építését és a Peczé-boltzás munkálatait. Ellátogatott a szinkörbe, a hadapródióskolába s késő este volt, mire a Rimánóczy-fogadóban levő szállására visszatért, ahol a polgármester vacsorát adott az államtitkár tiszteletére.

— **Károly király levele.** Megírtuk, hogy a 6. számú közös gyalogezred tisztikara annak az emlékére, hogy *Károly* román király 30 éve tulajdonosa az ezrednek, díszes kazettát ajándékozott a királynak, amelyben a tisztek fényképe van művésziesen elhelyezve. *Károly* király a következő távirattal köszönte meg a megemlékezést:

„Jóleső megnyugvással tekintek vissza arra a hosszú időre, amióta oly szerencsés vagyok, hogy vitéz ezredemmel benső összeköttetésben lehetek, amely iránt állandóan a legmelegebb rokonszenvet érzem. Annál kellemesebben lep meg az, hogy ilyen kedves figyelemmel emlékeztek meg a harminczadik évfordulójáról annak, hogy ő fensége a király, az önk legkegyelmesebb hadura, Ischlben tett látogatásom alkalmával a 6-ik magyar gyalogezred tulajdonosává nevezett ki. Nagy örömet szerzett nekem a jókívánatok és remek ajándékok; sietek ezért a szives megemlékezésért és a jóleső meglepetésért a tisztikarnak őszinte köszönetet mondani. A szép ajándék, a múlt és a jelen időkből származó fényképek mindig nagybecsű emlékeim közé fognak tartozni és lehetővé teszik nekem, hogy ezredem tisztikarával állandó összeköttetést tartsak fenn. Ismételten kifejezem őszinte köszönetemet és biztosítom önöket baráti érzésimről.

— **Baleset az angol király vadászatán.** György angol király tegnap nagy társasággal Balmoralban vadászott és vadászat közben olyan baleset történt közvetlenül mellette, amely könnyen súlyos következményekkel járhatott volna. Egy ur puskája véletlenül elsült. A sörétek megszesesítettek Kilmarnock lordot az arczán és egy mellette álló hajtót. A sörétek legnagyobb része a lord arczába furdott. Sebei nem veszélyesek, de fájdalmasak. A király környezetében a baleset nagy izgatottságot keltett.

— **Néger vezér Budapesten.** Dr. Booker Washington, az amerikai négerök ismert nevé vezére, aki évek óta azt az ideális célt szolgálja, hogy az amerikai négereket kulturális tekintetben emelje, Londonba érkezett. A néger vezér London után több európai városba, köztük Bécsbe és Budapestre is el fog látogatni és a munkás-osztályok szociális viszonyait fogja tanulmányozni. Európában Booker Washington nevével nyolcz évvel ezelőtt hallották először, amikor Roosevelt azzal tüntette ki, hogy meghívta ebédre, ami Amerika néger-ellenes körében nagy felháborodást keltett.

— **Támadás egy herceg automobilja ellen.** Különös orvítamadás történt Hamburgban. Egy automobil ellen, amelyet *Reuss* herceg tengerészhadnagy vezetett és amelyben kivüle három férfi és egy asszony ült, a Flenszöburg felé vivő uton merényletet követtek el. Egy ember sörös palackot dobott a kocsiába, a palack darabokra tört s egy üvegdarab oly erősen megsértette a herceget bal arczáján, hogy kénytelen volt betérni a legközelebbi kocsmába, ahol kötést tettek arczára. A merénylet, egy orosz munkást letartóztattak.

— **Hadgyakorlat Horvátországban.** Báró Klobučár csapat-főfelügyelő, a honvédség főparancsnoka és *Gerba* Rajmund lovassági tábornok, zágrábi hadtestparancsnok, a VII. gyaloghadosztály hadgyakorlataira tegnap Dajakovba érkeztek. — Mindketten *Krapacz* püspök palotájában szállottak meg. Tiszteletükre a püspök ma ebédet adott, amelyen a Dajakovban összpontosított csapatok összes tábornokai és törzstisztjei, számra mintegy hatvanan, valamint a katonai hatóságok fejei vettek részt.

— **Az újabb Kossuth-szobrok.** A hatvanegyedik Kossuth-szobrot a múlt év október havában Erzsébetfalván leplezték le. Készen és készülélfelben, vagy még a gyűjtés stádiumában van az országban ezidőszent 27 Kossuth-szobor, melyből leleplezésre kerül ezidei őszszel, szeptember 19-én. Kossuth Lajos születése napján, a hatvankettedik losonezi Kossuth-szobor, Holló Barnabástól, melyet országos ünnep keretében készülnek leleplezni. A leleplezési ünnepélyre meghívták Kossuth Ferencet és Lajos Tódort, akik nagy kísérettel mennek fel Losoncra. A hatvanharmadik életnagyságu Kossuth-szobrot, amelyet Hybel József szobrász készített, Kíspést nagyközségben leplezik le október hó 9-én, vasárnap országos ünnep keretében. Ugyancsak az idén, október 23-án, vasárnap leplezik le a sátoraljaúj helyi álló szobrot. Gárdos Aladártól, mely az ottani megyeház elé kerül.

— **Országos vihar.** A tegnap este kerekedett vihar, mely Budapestet meglepte, végig zuzott az egész országon, utjában pusztítva, ahol csak elvult. A vihar pusztításáról az ország minden részéből érkeznek jelentések. Szabadkán tegnap éjjel óriási szélvihar dühöngött. A vihar a házak tetőjét leszaggatta, fákat gyökerestől kitépett és a záporosótól a pinczék vízzel teltek meg. A villamosvilágítás az egész városban kialudt. A vihar a gazdáknak sok kárt okozott, mert sok szőna- és szalmakazlat széthordott. A közeli Topolya községben a szél a zsinagóga és községháza tetőjét lehordta és a villám felgyújtotta *Tóth Hátszegi* János tanyáját és *Morva* Máté eséplőgépét s a mezőn több tehenet és lovat agyonhajtott. *Szegeden* és környékén tegnap este hatalmas vihar vult át, mely szétrombolta a környék telefon- és távirtdahuzalait úgy, hogy csütörtök délig a telefon- és távirtdaforgalom szünetelt. A Budapestre érkező vonatok a vihar miatt több órát késtek. *Mezei* Mihály 74 éves munkás a vihar elől egy épülő ház szerszámódéjába menekült. A bódét a vihar összedöntötte, mely *Mezeit* agyonnyomta. Több ház a kéményről kijövő szikráról tüzet fogott, de sikerült a tüzet elfojtani. A vihar sok utcai lámpást is kidöntött. Örményes és Temeszlatina állomások között egy tehervonat elütött egy hajtányt, mely *Farkas* Lajos mérnök és négy munkás ült. A mérnököt figyelmeztették a viharra de ő megparancsolta a munkásoknak, hogy hajtsanak tovább. *Farkas* mérnök két munkással idejekorán kiugrott, a másik két munkás azonban a vonat alá került és meghalt. Az üzletvezetőség fogylmi eljárást indított *Farkas* ellen, valamint a büntetőeljárást is megindították ellene. *Zombolyán* a tegnap esteli vihar közben Nagytetemán a téglagyárban kigyuladt egy épület és egy ott felhalmazott szalmakazal. A nagy szélben a szalmacsókák a falu több helyére repültek és 40 házat teljesen elpusztítottak. A kir 250.000 korona. — *Marosvásárhelyen* tegnap este egy órán át tartott felhőszakadás volt és a víz az alacsonyabban fekvő házakba behatolt, az építés alatt lévő esaternázást megrongálta és a külterületeken is nagy kárt okozott. A Baross Gábor-utczát a víz félméter magasságban lepte el és az ott lakók esőnakokon térhettek csak lakásukba. — *Kecskemét* városban tegnap este 8 órakor óriási vihar vult végig. A vihar fákat döntött ki és a szőlőkben és gyümölcsösökben nagy károkat okozott. — *Keszthelyen* és a Balaton egész vidékén nagy jégeső és vihar pusztított, amely a még meglévő kevés szőlőtermést is tönkretette. Balatonkenese és Polgárdi között a víz a vasuti pályatetet is alámosta, úgy hogy a balatonvidéki gyorsvonal 4 órai késéssel érkezett Budapestre. — *Temesvári* távirat jelenti, hogy Temesváron és az egész délvideken ma éjjel óriási vihar pusztított. — Előbb forgószél keletkezett, majd sűrű villámlás és menydörgés közt hatalmas zápor esett, amely a gyümölcsösökben nagy károkat okozott s a távirat s telefonvezetékeket megrongálta.

Kiskunfélegyházán és a környékén tegnap este hatalmas felhőszakadás volt óriási szélvihar kíséretében, mely igen nagy károkat okozott. A szomszédos Csongrád és Szentés környékén a hatalmas vihar igen sok fát kidöntött és számos háznak lesodorta a tetőzetét, továbbá a kiskunfélegyháza—szentesi vasutvonal melletti táviró-póznák közül igen sokat kidöntött. Ezen a vonalon most a telefon és táviró-forgalom szünetel.

— **Botrányok a volt nagykövet körül.** Nagyon kinos botrány foglalkoztatja a newyorki társadalmi köröket. Az ügyvédi kamara elnöke azt az indítványt terjesztette a kamara elé, hogy *Coate* József ügyvédet, aki több évig az Egyesült-Államok nagykövete volt Párisban s aki most Newyorkban igen nagy ügyvédi irodát tart fenn, az ügyvédek jegyzékéből töröljék. A kamara elnöke ezt az indítványt *Vatts* ügyvéd kérelmére terjesztette elő, aki azzal vádolja *Coate*t, hogy ügyfeleinek bizalmával visszaélt, számtalan tisztességtelen, cselekedetet követett el, vétett nemesak a büntető törvények ellen, hanem az ügyvédi tisztesség ellen is és sok merényletet követett el a közérköles ellen. *Coate* a többi közt ötvenezer dollárt ígért egy ügyvédnek, ha két felük között egyezséget fog létesíteni.

— **A kereskedelmi szakoktatás kongresszusa.** Bécsből jelentik: Szeptember 3-án veszi kezdetét a kereskedelmi szakoktatás nemzetközi kongresszusa. A kongresszus elnöke *Lipót Szalvátor* főherceg, aki személyesen nyitja meg a tanácskozásokat.

— **Edison csodás találmánya.** Newyorknak megvan a komoly szenzációja. *Edison* a már régebben bejelentett legújabb találmányát, a „kinematophont“, a napokban mutatta be meghívott közönség jelenlétében. A „kinematophon“ egyesíti magában a kinematographot és a beszélgépet és így nemesak az élő képet, hanem a szereplő személyek beszédét és minden egyéb zajt és zörejt is hiven visszaadja. A készülékkel *Edison* a következő jelenetet mutatta be vendégeinek: Egy ur megjelenik a színen, beszél, énekel, majd dühbe jön, öklével az asztalra üt, földhöz csapja az asztalon álló poharakat és tányérokat és végül betör egy nagy állótükröt. A mozgóképpel egyidejűleg hallani leheteti a szereplő személy beszédét, éneket és a poharak, meg tányérok csörömpölését is. A kinematophont *Edison* legközelebb forgalomba is hozza.

— **Buza Barna legújabb afférje.** A „Felsőmagyarországi Hírlap“ban *Buza* Barna aláírásával cikket jelent meg. A cikket, kivált az abban foglalt „ostoba pimaszság“ kifejezést dr. *Adriányi* Béla, a „Zemplén“ felelős szerkesztője magára nézve sértőnek találta és ezért segédei *Lengyel* Manó, meg *Bajusz* József útján elégtételt kért *Buza* Barnától. *Buza* megbízottai *Constantin* Géza és *Székely* Aladár dr. felük nevében kijelentették, hogy fegyveres elégtételt csupán a pistoly-párbajt ajánlhatja fel, mert felük az orvosi bizonyítvány szerint kardpárbajt nem vivhat. *Adriányi* segédei fegyverbírság összehívását hozták javaslatba, amit *Buza* segédei nem fogadtak el, mire *Adriányi* segédei az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettek nyilvánították.

— **Sokmillió esalás Oroszországban.** Gróf Medem szenátor, akit a kormány a szibériai vasut kezelésének felülvizsgálásával bízott meg, hallatlan visszaéléseket és okmányhamisításokat fedezett fel, de a sikkasztó vasuti hivatalnokok árukat is csempészték és nagy szállítócégektől megvesztegettették magukat. A bűnös vasuti hivatalnokok konzorciumba állottak és összejátszottak. A szállítócégek feladott áruit megfelelő összegért mint kineztári árut továbbították, természetesen díjtalanul. Az eddigi vizsgálat szerint ily módon az államkincstárt 25 millió rubellel károsították meg. A bűnös vasuti hivatalnokok egy részét elcsapták, másokat fogylmi vizsgálat alá vontak és letartóztattak. Fölmentették állásától *Depow* alezredest, az anyagszertár főnökét.

— **Koholt császári levél.** A párisi „La Vie Nouvelle“ azt a jelentését, mely szerint Vilmos császár a pápához levelet intézett és ebben megrotta a Jézus istensége ellen intézett támadásokat, Berlinből megczáfolják és teljesen alaptalannak mondják.

— **Egy katolikus pap üzletei.** Karinthiát egy óriási bukás tartja izgatottságban. A feldkircheri *Pales* és *Kayser*-czég összeomlott. A cég főnökét, *Kaysert*, aki katolikus pap, letartóztatták. Ugyancsak letartóztattási rendeletet adtak ki *Weiss* katolikus pap ellen, ki a karintiai *Raffaisen*-féle szövetkezetek központjának igazgatója, aki azonban a fogság elől megszökött. *Weiss* éppen úgy, mint *Kayser* katolikus vezérféru. Mindketten nagy szerepet játszottak a katolikus társadalmi és pártéletben.

— **Vizsgálat a Nemzeti Múzeumban.** A közoktatásügyi minisztérium által a Magyar Nemzeti Múzeumban elrendelt vizsgálat, amelyet Tonházy Gyula miniszteri tanácsos, közalapítványi királyi ügyigazgató elnöke alatt egy szakférfiakból alakított vegyes bizottság végzett, ez év június havában befejezést nyert. A vizsgálat kiterjedt nemcsak a múzeum leltári anyagára, hanem az egész ügykezelésre nézve, aminek következtében rengeteg anyag halmozódott fel. A tizenegy hónapig tartó vizsgálat eredményének jelentésbe foglalásán most egy szűkebb bizottság dolgozik, mely munkájával elkészül, hivatalos jelentését be fogja terjeszteni gróf Zichy János kultuszminiszternek. A nagyterjedelmű jelentés egybeállítására legalább három-négy hónapot vesz igénybe, úgy, hogy az úgy csak az új esztendőben kerül a miniszter döntése alá.

— **Automobillal a közönség közé.** Már irtunk a müncheni borzalmas automobil-szerencsétlenségről, melynek három élet csett-áldozatául. Ezen esetben az újabb fordulat az, hogy a Prinzregentenszínház előtt tegnapi éjjel történt automobil-katasztrófa okozója ma jelentkezett a rendőrségen. Az autóbilát a szerencsétlenség pillanatában nem a soffőr, hanem annak egy barátja, egy kerékgyártó kormányozta. Ez a soffőr mellett ült és kérte őt, engedje át neki a kormányt. A soffőr átengedte, bár ez az ember sohasem vezetett autóbilát. A kerékgyártó ügyetlenségéből egyenesen rákormányozta a gépet a gyalogjáróra és itt történt a katasztrófa. A szerencsétlenségnek ma még egy újabb áldozata is van. A megsebesült *Roosené* asszony ma a kórházban belehalt sebeibe. A kerékgyártót letartóztatták.

— **Arany János volt tanítványaihoz.** Hagymásy Károly kir. közjegyző (Paks), Kóti József bírtokos (Szücsi), dr. Hajnal Albert orvos (Ókigyós) felhívják volt tanulóit, kik 1858-ik évben együtt tettek érettségi vizsgálatot Nagy-körösön, hogy Arany János nagykorosi szobrának f. é. szeptember 25-én tartandó leleplezési ünnepélyén jelenjenek meg. Megjelenésüket fentiek bármelyikével tudassák.

— **Sok az „untauglich“.** Mátészalkán tegnapi fejezték be a sorozást. 1264 előállított közül mindössze 140 embert sorozták be.

— **Vilmos császár gárdája.** Vilmos császár ma díszszemlét tartott a gárdahadtest fölött. A szemlén megjelent a császárné és a császári család tagjai kivül *Izét* pasa és *Guörög* görög herceg is. A trónörökös és a császári hercegek a díszszemlén ezredük sorában vettek részt. A díszfelvonulásnál a császár vezette az első gárdaezredet a császárné elé.

— **Ragaszkodás a szülőföldhöz.** Megható az a ragaszkodás, amelylyel az Amerikába szakadt magyarok a hazai föld iránt viselkednek. A százas-csávási templomba toronyórát akartak a református hívek csináltatni, de idehaza bizony nagyon keveset tudtak összegyűjteni. Ezért egy Amerikába vándorolt százas-csávási lakosnak, Szabó Istvánnak engedélyt adott a küllői egyházmegye esperese és főköndnoka, hogy az amerikai magyarok között gyűjtést indítson. Az eredményről a következő levél számol be:

— **Hálát adunk a mi fennvaló jó Istenünknek,** hogy megsegített bennünket a nemes czélnak véghezvitelére... Kérjük a nagyságos urat, ne sajnálja a mi ügyünket tovább is közölni és azon órák felelősség mellett és jó szerkezettel és dufla minőséggel ellátva rendeljék meg, mert mi azon összeget Isten segedelméből összegyűjtöttük, amely összegnek száma összepelve van korona és fillér értékben eképen: 1316 K 25 fillér az egész összeg és abból a költség kivonva, tehát 1280 K-át küldtünk. Továbbá arra is bátrak vagyunk kérni a nagyságos urat, hogy ha esetleg kimennek Csávásra, kérjék és buzdítsák a népet, ha lennének olyan szívesek a toronyablakot felszalukáterezni. Felajánljuk a nagyságos urak iránt bármely esetben a tőlünk kitelhető leg-összintébb szeretetünket.

És itt következik a gyűjtőív, amelyből látni lehet, hogy szegény emberek, akik idehaza napszámosok, alig élhető földművesek, urasági családok volnának: 50—100 koronákat adnak az elhagyott haza intézményei javára, igazán nemzeti-ségi különbség nélkül, mert az adakozók között oláhok, szerbek bőven akadnak. Milyen lehet ott a nemzeti együvértartozás érzése; mily komoly, nemes, szociális gondolkodás hathatja őket át, hogy így tudnak lelkesedni és áldozni.

— **Harczerű gyakorlat gépfegyverekkel.** A budapesti 1. sz. honvédegyalgezered szeptember hó 5-én tartja lövőgyakorlatait Mikóháza, Széphalom, Rudabánya és Kovácsvágás között. A gyakorlat élé katonai körökben nagy érdeklődéssel néznek, mert ez alkalommal az élestöltéssel folytatott géppuska lövések hatását fogják kipróbálni. A lövések által veszélyeztetett területet szeptember 5-én reggeli öt órától délután öt óráig elzárják.

— **Halálos baleset a vivásnál.** Dieppeben egy vivőgyakorlat alkalmával halálos kimenetelű baleset történt. *Aubry* és *de Romilly* amatőrök vívtak egymással, *De Romilly* töréről leesett a gomb, a penge *Aubry* mellébe hatolt és átfurta tüdejét. *Aubry* pár percz múlva kiszenvedett sérülése következtében.

— **Szocialista kongresszus.** A nemzetközi szocialista kongresszus ma délelőtt kezdette meg plenáris üléseit, amelyen a sajtó képviselői is résztvettek. *Branting* (Svédország), a három kongresszusi elnök egyike, megnyitotta az ülést és kifejezte azon reményét, hogy a szocializmus demokrácia, amikor eszményeiért küzd, szigorúan a tények figyelembevételével jár el. *Buysmann*, a nemzetközi szocialista bizottság vezetőikéara (Belgium) ezután különböző jelentéseket terjesztett elő. A többi között bejelentette, hogy több száz üdvözlő távirat érkezett a kongresszus számára a világ minden részéből. A kongresszus távirati üdvözlőt küldött *Bebelnek*. *Huysmann* közli, hogy a kongresszusnak 887 delegátusa van. A napirend első pontja a munkanélküliség kérdésének tárgyalása. Erre nézve a kiküldött külön bizottság határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben többi között a következőket mondja: A kongresszus megállapítja, hogy a munkanélküliség a kapitalizmus termelési módjától elválaszthatatlan és hogy csak ezzel együtt szüntethető meg. A kapitalizmus termelési mód mellett tehát csupán a munkanélküliség és következményeinek enyhítéséről lehet szó. A kongresszus követeli az általános kötelező munkanélküli segélyezést, amelynek költségét a termelési eszközök tulajdonosai fedezék. Miután több szónok beszélt, a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták, nagyobb számú delegátus azonban, akik a határozati javaslatot nagyon általánosságban mozgónak tartották, nem szavazott.

— **A hindu hazaárulók pöre.** Kalkuttából táviratozzak, hogy ma kezdődött a hazaárulási pör végtárgyalása, amelyben 42 hindu vádlott van. A tárgyalás szenzációs leleplezéseket hozott. A vádlott összeesküvőknél vasúti térképeket találtak, amelyekbe minden szükséges adat be volt jegyezve, a vonatok menetrendje, a vasúti hidak és alagutak. Lázadás esetén a térképek segítségével könnyen fel lehetett volna tartóztatni a hidakon és az alagutakon a katonai vonatokat.

— **A pétervári kongresszus.** Az ötödik Pétervárott tartandó nemzetközi gynecológiai kongresszus résztvevői részére kiállított tagsági igazolványok a résztvevőket vallásra való tekintet nélkül feljogosítják, hogy az orosz határon át bejöhessenek, még akkor is, ha orosz konzul által látványozott utlevéllel nem is bírnak.

— **Hogy mulatnak a dászkalok?** Vaskóhn, a híres Biharországban nagy mulatságot csaptak tegnap az oláh tanítók. A vaskóhi esperesség kerületében levő iskolák dászkaljai jöttek össze gyűlésre, hogy a helyzetük javításáról tanácskozzanak. Mikor aztán alaposan kitanácskozták magukat, more patrio bált rendeztek. A magyar tanítók ilyenkor ósi szokás szerint fehérraszálhoz ülnek, a „román“ tanítványok ellenben kitanácskozzák magukat. Amint most a vaskóhiak tettek. A mulatságon megjelent a többek között *Rednik* Gábor a helyesírói kerület képviselője is, meg *Erődy* János tanfelügyelő. Sok szép asszony volt a bálon s a derék falusi tanítók jékdüvően rugták a port. Andalító keringőket húzott a cigány, meg a régi mód. mazurkát jártak a párok. Egyszer aztán szép lassu palotás csárdásba kezdett a cigány. Hogy hát „zöldre van a zöldre van a rácsokapu festve“. Ifj. *Kozma* Gábor fencsési tanító rendelte a nótát. Erre nagy mozgolódás támadt. Egy-két pár táncolni kezdett, de volt a bálon két aradmegyei tanító. Az egyik dühösen ugrott a cigány elé és megragadta a vonót a kezében: — *Nu zavrú csárdás!*

Nagy zavar keletkezett. A táncosok egy csoportba gomolyodtak. A két tanító az öklével fenyegetődözött.

— *Nu ne trebur hora ungarasca! Trage ardeleana!* (Nem kell a magyar nóta! Huzd az ardeleanát!)

A cigány elhallgatott. A bálon jelenvolt magyarok felháborodva távoztak el a mulatságról. — Ennyi volt az egész. És a tánc folyt aztán tovább. Mintha mi se történt volna. Így mulatnak Vaskóhn, Biharországban a dászkalok, akiknek a *Tisza* István grófok óhaja szerint, ószinte magyar-román barátságára kellene nevelni a — tanítványokat.

— **Földrengés.** Augusztus 31-éről szeptember 1-ére virradó éjjel három földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium műszerei. Az első rengés közeli volt és közepes erejű; kezdete este 7 óra 59 percz, vége 8 óra 14 perczkor volt. A legnagyobb kilengés észak-déli irányban 4 és fél, kelet-nyugatiban 5 és fél mm. A második rengés szintén közeli, de gyengébb; kezdete éjjel után 12 óra 20 percz, vége 12 óra 31 percz. Legnagyobb kilengései 1 és fél, illetőleg 2 mm. A harmadik rengés hullámai igen nagy távolságból, idegen világrészből érkeztek hozzánk; kezdete éjjel után 1 óra 57 perczkor, vége 3 óra 20 perczkor volt. Legnagyobb kilengései ugy észak-déli, mint kelet-nyugati irányban alig érik el a 2 mm-t.

— **Szétlőtte a fejét.** A budapest—grázi vonalon, a kemesmáli-ut mellett levő 98. számú órházban *Dankovics* István, a pályőr huszonkét éves fia borzalmas öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen gyögvithatlan gyomorfekélyben szenvedett és hogy borzasztó kínjaitól megszabaduljon, néhány hét előtt a kutba ugrott, ahonnan azonban kimentették. Most magához kerítette apjának két-esővíű fegyverét, megtöltötte kavicsokkal és az ágyába rejtette. Mikor már szülei is pihenőre tértek, fejére huzta a takarót, a fegyver csövét a szájaiba illesztette és ravaszát a lábával elsütötte. A löveg teljesen szétronsolta a fejét és rövid kínlét után, az álmukból felriadt szülők szemelátára meghalt.

— **Milliomos vasutépítő csalásai.** Oroszországi ez a történet is. *Maden* szenátor parancsára a *tomszki* pályaudvaron elkobozták *Szolalev* vasuti szállító podgyászát, amelyben igen sok kompromittáló iratot találtak, amelyekből kitiünik, hogy *Szolalev* a szibériai vasut második sínpárjának építésénél számos millióval megcsalta az államot.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Borzalmas szerencsétlenség történt a karánsebesi vasuti vonalon. *Farkas* vasuti mérnök, *Bulusu* Gábor pályafelügyelő és négy munkás kedden hajtányon haladtak Karánsebes felől, mikor szembe velük egy hirtelen kanyarulatból kirobogott a 872. számú tehervonat; a távolság köztük már alig volt harmincz méter. *Farkas* és *Bulusu*, akik a közeledő vonattal szemben ültek, hirtelen leugrottak a hajtányról, amelyen alig néhány pillanat múlva a vonat keresztülrobbogott. Mire megállították a vonatot, a hajtány pozdorjává roncsolódott és a roncsok alatt két agyongázolt munkás holtteste feküdt, távolabb pedig súlyos sérülésekkel másik két munkás vergődött; egyiknek a vonat kerekei mindkét lábát levágták. A súlyosan sérülteket a karánsebesi kórházba szállították.

— **A romániai rendőrség szennyese.** A bukaresti rendőrség régi jó nevének kegyetlen csorbát esett a napokban. Rövid két-három napi időközben Bukarest két kerületi rendőrkapitánya került a börtönbe. Az egyik kapitányról érdekes körülmények között kiderült, hogy bűncselekményt sikkasztott. Ez a kapitány ugyanis felvette egy megbírságotól a bírságpénzt, aztán azt a jelentést küldte a belügyminisztérium központi rendőrsztyályaiba, hogy az illető ismeretlen helyre távozott. Ez igaz is volt, a rendőrközpont azonban kipuhatolta az illetőnek a tartózkodási helyét és letartóztatta. Ez azonban, mikor meghallotta, hogy miért fogták el, egyszerűen benyúlt a zsebébe és felmutatta a rendőrkapitány nyugtáját a bírságpénzről, amelyet távozása előtt kifizetett. A másik rendőrkapitányt meg azért tartóztatták le, mert egy részeg embert, akit a rendőrök a kapitányságra vittek, annyira összeveretett, hogy másnap belehalt sebeibe. Természetesen nagy megütközést keltettek e letartóztatások és miattok az egész rendőrség is gyűlöletessé kezd válni a bukarestiek előtt.

— **Feltaláló a hid alatt.** „Concours Lépine“ néven *Lépine* rendőrfőnök kezdeményezésére Páris városa már több éve minden évben kiállítás rendez, amelyben a feltalálók állítják ki legújabb találmányaikat. Az idén kiállított találmányok között van egy taliga, amely automatikus döntő-szerkezettel van ellátva. A zsüri ennek a találmánynak ítélte oda az első díjat, a feltalálóját azonban sokáig nem tudták megtalálni. Csak hosszabb kutatás után akadtak rá a Szajna egyik hidja, a pont de l'Alma alatt, ahol éjszakára meghúzódott. Szegénynek már annyi pénze se volt, hogy éjjelre valahol ágyat bérelhessen magának. Nancyból jött Párisba 11 frankkal a zsebében és gyermekét meg feleségét otthon hagyta. A zsüri a körülményekre való tekintettel elhatározta, hogy az aranyérem helyett inkább pénzbeli jutalomban részesíti a feltalálót és nagyobb összeget utalványozott ki neki.

— **Vanutelli Amerikában.** Vatherpointból táviratozzák, hogy Vanutelli biboros a montreáli eucharista kongresszusra utaztában ide érkezett. A biboros délután Quebecbe érkezik, honnan délután Montreálba megy.

— **Ötmillió vámasulás.** A párisi vámfatóság már régebben azt a felfedezést tette, hogy az áruk elvámolásából folyó bevételek a párisi pályaudvarokon az utóbbi időben jelentékenyen csökkentek. A titokban megindított vizsgálat megállapította, hogy három szállítócéggel több vámhivatalnokkal szövetkezve, évek óta hamis adatok bementése alapján elvámolatlanul szállítja el a vámházakból a vámról alá eső árukat és így már körülbelül öt millió frankkal károsították meg az államot. Az ügyben eddig tizenhárom letartóztatás történt.

— **A pinczerek nagygyűlése.** A kávéházi pinczerek ma délelőtt tíz órakor nagygyűlést tartottak a Dohány-utcai Zala-kávéházban, ahol megbeszéltek, mit kellene tenniük tarthatatlan helyzetük orvoslására. A gyűlés elnöke Vigh István volt, a napirendet Vágó Béla ismertette. Elmondotta, hogy sok üzletben, amelylyel szerződésük van a munkásoknak, a megállapodásokat nem tartják be. Ezért átiratot intéztek a munkaadókhoz és a megállapodások betartására hívták fel, de viszont figyelmeztették a pinczereket is arra, hogy nekik is be kell tartani a megállapodásokat, mert csakis így követelhetik jogosan a főnököktől, hogy megadják, amit ígértek. Most fel kell venni a harcot az egész vonalon, hogy a munkásság régi sérelmeit orvosolja. Követelni kell a heti szabadnap és a munkaidő szabályozásának törvényes rendezését, továbbá a nők és gyermekek éjszakai munkájának betiltását. Mindez nemcsak szakügy, hanem közegészségügyi fontossággal is bír. Ezek okozták azt, hogy a szakmában a tüdővész oly gyakori és veszedelmes betegség. Még egy baja a szakmának az ügynöki rendszer fölbujtása, amelyet csak erős szervezkedéssel lehet eltüntetni. A gyűlés végül határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondják, hogy szükséges miszerint minden pinczér tagja legyen a szervezetnek. Továbbá kimondották, hogy erős küzdelmet indítanak az ügynöki rendszer ellen s mindazon főnökök ellen, akik azt támogatják. Végül megbizta a gyűlés a szak-szervezet vezetőségét, nyújtsa be a parlamenthez kérvényt, hogy alkossanak oly törvényt, amely kimondja a kávéházi üzemből a 24 órás szabadnapot, a munkaidő rendezését s a női és gyermekmunka eltörlését.

— **Köszénbánya a Hortobágyon?** Érdekes levél érkezett a napokban a debreczeni városi tanácsból. Franz Lorenz prágai tudós engedélyt kér arra, hogy geológiai kutatásokat végezzen a Hortobágyon. Véleménye szerint ugyanis a talaj okvetlenül köszénzet, vagy más valami értékes ércanyagot tartalmaz, amire az ottani sűrű villámcsapásokból következtet. Ha ásatásai, amelyeket saját költségén végezne, eredménnyel járnak, csupán a jövedelem 20 százalékát kéri munkájának honorálásául. Meg kell jegyeznünk, hogy a Hortobágyon már régebben is találtak jó mélyen köszénre, de abbahagyták a kutatásokat. Ezeket akarja most folytatni Franz Lorenz s hangsúlyozza, hogy a siker nagy anyagi haszonnal járna a városra nézve. Az ajánlat felett még nem döntöttek a *Délbábok* házában.

— **Erkölcstelenségért börtön.** Bécsből jelentik ezt az épületes históriát, melynek előzményeiről már két hónappal ezelőtt hírt vettünk. Egy negyedik kerületbeli vendégfogadóban ugyanis erkölcstelen üzelmek miatt letartóztatták Kenleff Miksa negyvenéves orosz államtanácsost és a vizsgálat során kérezerítették három büntetését. Ma állottak valamennyien törvényt. Kenleffet két havi súlyos lörtönre, a három fiatalembert három héttől két hónapig terjedő egyszerű fogházra ítélte a törvényszék.

— **Megmérgezett kolbászok.** Temesváron rejtélyes mérgezési eset történt. Góth Róbert hentes kolbászgárában az éjjel ismeretlen tettesek belopdzták s a még délután kolbásztöltésre előkészített husdarabok közé *kékkövet csempészték*. Mikor ma reggel Góth és emberei munkához fogtak, észrevették, hogy a máskor egészséges, piros színű hus színe megváltozott. A hentes megvizsgálta a húst és konstataálták, hogy nagymennyiségű kékkő van közte s szerenese, hogy idejekorán észrevették, különben a kolerahírek idején kiszámíthatatlan rémületet okozhatott volna. A kolbászgár meg lehetős nagyforgalmu és fogyasztói, ha idejében észre nem veszik a bizonyára boszúból eredő mérgezését, tömegesen betegedtek volna meg.

— **Az óbudai rabbi beiktatása.** Nagy ünnepek keretében iktatja be az óbudai izr. hitközség vasárnap, szeptember hó 4-én új rabbiját, dr. Wellesz Gyulát. Délután fél három órakor a hitközségnek nagy küldöttsége dr. Stern József elnök vezetésével felkeresi az új rabbit pesti lakásán, hogy meghívja a beiktatási ünnepélyre. A küldöttséghez a növegyet küldöttsége csatlakozik, amely a rabbi feleségét hívja meg az ünnepélyre. A fényes templomi ünnepségen dr. Blau Lajos tartja a beiktató beszédet, utána pedig dr. Wellesz Gyula mondja el székfoglalóját. Este banket lesz az új rabbi tiszteletére a Korona-vigadó termeiben.

— **Zucker az ügyészségen.** Zucker Henrik, Ehrlich G. Gusztáv kebelbarátja az ügyészségen ül, *Kreuzák* vizsgálóbíró ma hirdette ki végzését, amely szerint Zucker Henrik és Fischgrund Dávid ellen az előzetes letartóztatást elrendeli. Hammer Samu raktáros a táblához folyamodott szabadlábra helyezése elrendelése végett. Amíg innen az iratok vissza nem jönnek, Zucker ügyével nem foglalkozhatik a vádtanács. Érdekes, hogy Zucker ma arra kérte a vizsgálóbíró, hogy üzletvezetőjével Silbersteinnel naponta beszélhessen, mert ez neki fontos üzleti érdeke. Kívánságát teljesítették. Zucker címére ma egy gyárigazgató részvéttáviratot intézett a fogházba. Új divat.

A rendőrség körözvényt adott ki Szántó Sándor, Zucker egyik alkalmazottja ellen, aki Zucker Henrik jól szervezett gyűjtogató bandájában nagy szerepet játszott. Közben tudódott, hogy Szántó most mint tartalékos katonai szolgálatot teljesít Balassagyarmaton, a 10. honvédelmi ezredben. Csizsár fogalmazó sürgönyileg intézkedett Szántó letartóztatása iránt, úgy, hogy öt hónap már Budapestre hozták és negyedik fogolyként átutalják az ügyészség fogházába.

— **A sikkasztók királya.** Az amerikai orosz-kinai bank pénztárnoka jól kiérdemelte a sikkasztók-királya elnevezést. A letartóztatott Viter Ervin pénztáros, töredelmes vallomást tett. Beismerte, hogy közel egy millióval károsította meg a bank newyorki ügynökségét.

— **Rablőgyilkosok a nyaralóban.** Lipese város környékén egy nyaralóban tegnapi éjszaka ismeretlen tettesek meggyilkolták Bochröder magánzónak, egy lipesei tőkepénzesnek nejét, fiát pedig halálosan megsebesítették. Bochröder tegnap délután négy órakor tért haza és ő fedezte fel a gyilkosságot. Még nem lehet tudni, vajon többen voltak-e a tettesek. Sok körülményből arra következtetnek, hogy a gyilkos, vagy a gyilkosok betörők voltak, akiket Bochrödernek tetten ért s ezért ölték meg az asszonyt. A gyilkosoknak nyomuk veszett.

— **A reményteljes családapa.** A főváros hatóságához ma egy családó névmagyarosítási kérelme érkezett. A kérvény, amelyet a főváros a belügyminiszterhez fog felterjeszteni, mosolyt csalt az írást elintéző tanácsos ajkaira, mert a gondos, előrelátó és reményteljes családapa furcsa jogi kérdés elé állítja a hatóságot. A pater familias tudniillik nemcsak a maga és Ilona és Margit nevű leányai, hanem még a jövőben születendő gyermekei részére is kéri a névmagyarosító engedelmet, akiknek a számát azonban — ő tudja miért — nem árulja el a kérvényben. A főváros tanácsa a könnyebb végéről fogja a dolgot, egyszerűen felterjeszti a kérvényt a belügyminiszterhez és a kormány közegeire bizza, hogy a folyamodót nyugtasák meg az iránt, hogy a kérése magától értetődő dolog.

— **Hajó a zátonyon.** Londonból jelentik: Az admirális elhatározta, hogy az augusztus 20-án Quelpart-sziget mellett zátonyra jutott Bedford nevű páncélos szabaddátételéről lemond, de reméli, hogy az ágyukat és löszert sikerül majd megmenteni.

— **Házasság.** Tóth Jolánka és Mayer Kálmán szeptember hó 3-án délután 5 órakor tartják esküvőjüket a krisztinavárosi plébánia templomban.

— **A gyulai katasztrófa.** A gyulai közokrház szerencsétlenül járt áldozatainak, Handra Dávidnak és Szabó Ferencnek ma délután ment végbe a temetése nagy részvét mellett. Handra három, Szabó hét gyermeket hagyott hátra. A temetésen megjelentek a kórházon dolgozó összes munkások és munkásnők s koszorukat helyezték a sirra. — A kereskedelmi minisztérium megbízásából *Werbauer* István műszaki tanácsos és *Vasvári* Géza mérnök ma Gyulára érkeztek a bomlás okainak megvizsgálására. A hat megsebesült munkás már tul van az életveszélyen.

— **A szamosujvári betörők.** Az „örmény fővárosban“ Szamosujváron nagy az izgalom. Az éjjel is három betörés történt. Ismeretlen tettesek elrabolták Rohrlch fakereskedő, a szolgabíró és a vasuti pénztár pénzszekrényeit, kihurcolták a rétre, ahol reggel a járőrök feltörve és kifosztva találták meg. Minthogy a betörések napirenden vannak és a tetteseknek eddig nem lehetett nyomára akadni: nagy az izgalom.

— **A vérengző ópiumszívó.** Az indiai vizeken közlekedő egyik luxushajó utasai rettenetes jelenetet éltek át a napokban. A hajón nagyon sok utas volt és gyönyörű idő lévén, valamennyien a fedélzeten tartózkodtak. Egyszerre csak az egyik maláj fiún kitört az ópiumszívóknál kifejlődni szokott örület (amokfutás), tőrrel az utasok közé roszott és akit ért, azt leszurta, fértit, asszonyt, gyermeket egyaránt. A kétségbeesés végső pillanatában egy Blackmall nevű hajóosztály revolverével lelőtte a dühöngőt, aki nyomban meghalt. Az ópium örültje tizenkét utast sebesített meg többé-kevésbé súlyosan.

— **A lutris forradalmárok.** Olaszországban még mindig járja a lutri. Nápoly és környéke szombat este óta nagy izgalomban van. Szombat este volt ugyanis a nápolyi lottónak egy húzása, amelyre a lottótudósok legbiztosabb ambónak a 8. és 90. számokat ajánlották. Ennélfogva ezt a két számot csaknem egész Nápoly megtette és természetesen leirhatatlan volt az öröm, amikor szombat este valóban ezt a két számot húzták ki. Kevésbé örvendett azonban ennek a lottóigazgatóság, mert csakhamar kitudott, hogy az ambón kerek *hét millió dollárt veszít a lottó*. Ebből 5 millió Nápolyra, 2 millió pedig a környékre esik. Mivel azonban az olasz lottótörvény szerint hat milliót meghaladó nyereményeket nem kell kifizetni, az igazgatóság egyelőre *meztagsadta* az ambóra eső nyeremények kifizetését. A nápolyi lutrijátékosok erre vasárnap valóságos rohamokat intéztek a lottó gyűjtőhelyei ellen és többit leromboltak.

— **Legett hajó.** Szalonikiból jelentik: A „Mária királynő“ belga gőzös, amely nyolcezer horzó petróleumrakományt hozott, az éjszaka kikötőben a kikötőben és teljesen elpusztult.

— **Tolvaj főkalauz.** A magyar államvasutakon az utolsó időben többször megtörtént, hogy az utasok podgyászat valaki megdézsmálta s rendszerint a pénzt vagy az ékszer szedte ki belőle. Vizsgálódtak, de a tolvajnak nem sikerült nyomára akadni. A minap aztán vakmerő lopás történt. Ormódy Vilmos főrendházi tag Tátrafüredre utazott és föladata a podgyászat. Az erősen lezárt utiláda szíjjakkal is át volt kötve. A többi közt ezerkétszáz korona értékű ékszer is volt benne. Amikor Ormódy az utiládát Tátrafüreden fölbontotta, az ékszer nem találta benne. Rögön följelentést tett. A nyomozás során Hegedűs és Duka detektívek elsősorban a podgyászkezelőhöz, Szatmáry József államvasuti főkalauzhoz fordultak. Szatmáry, aki tegnap érkezett vissza Budapestre, tiltakozott minden gyanúsítás ellen s hogy magát teljesen tisztázza, följelentette, hogy tartanak nála házkutatást. A detektívek ki is mentek az Illés-utca 32. számú házába, a főkalauz lakására. Ott egy kis dobozban a szekrény tetején több olyan ezüst és arany inggombot találtak, amelyekre teljesen ráillett az eltűnt ékszerek leírása. A főkalauz eleinte azt mondta, hogy a gombok az övéi, uóbb azonban, amikor a főkapitányságon kihallgatták, megvallott mindent s átadta az Ormódy Vilmos utiládájából kilopott ékszer legnagyobb részét, valamint hét darab kis kulcsot, amelyeket az utiládák nyitogatására használt. Elmondotta azután, hogy már több ízben lopott, mert a fizetéséből nem tudta családját eltartani. Ezernyolcezer korona fizetést és négy száz korona lakásbért kapott. Ezt mind oda adta a családjának. Neki semmije se maradt, pedig utazás közben étkezésre és más egyébre kellett a pénz. Ezért lopott. Szatmáry negyvenhatéves ember, 1889 óta van a vasutnál, ahol a legpontosabb és legkitünőbb kalauzok egyike volt. Szótlan életű, rendkívül gondos családapa, fiait kitünően neveltette, az egyik a gimnáziumba, a másik a gépész-szaktanfolyamra jár. A rossz utra tévedt főkalauz a rendőrség őrizetbe vette s folytatja a nyomozást a régebbi lopások delgában. Szatmárynak Sátoraljujhelyen egy tizenhatezer koronát érő ingatlana van.

— **Balesetek.** Ma délelőtt a Ferencz József-rakparton *Valschi* János napszámos állványt akart felállítani, több gerenda ráesett. Súlyos sérüléseket szenvedett. — *Özvegy Schinkó* Lukácsné 42 éves magánzónó az Üllői-ut és Orczi-ut sarkán menetközben lecsúszott a 615. számú villamoskocsiról és jobb lábát eltörte.

Váltóhamisító gróf. Majna-Frankfurtból jelentik: *Tunin-Borkowski* galicziai birodalmi grófot váltóhamisítás miatt elfogták. Az illető több üzletembert 80.000 márkával károsított meg.

Villamos összeütközés a sötétben. A tegnap esti nagy zivatar alkalmával a városi villamos új-köztemetői vonalának felső vezetékébe a villám belesapott. A kocsik izzólámpái kiégtek és valamennyi kocsi teljes sötétségben maradt és a villamoskocsik áram hiányában a nyílt pályán megállottak. Azonban a Maglódi-ut meglehetősen lejtős, annyira, hogy a kocsik saját súlyuknál fogva gördülhettek tova a lejtős pályán. Kilencz óra előtt néhány perczel indult el az új-köztemetői végállomásról a 318. számú villamoskocsi, melyet Kiszél János vezetett. Minden baj nélkül ért el a Maglódi-uton levő götztéglagyarakig, ahol beleütkött a villám. Kiszél János erre ugyancsak áram nélkül indította el teljes sötétben a megvilágítatlan kocsit, mely szépen gördült lefele egészen a Lechner-féle téglagyárig. Itt egy felszálló utas figyelmzettetésére elővették a vészlámpát, sőt szerencsétlenség elkerülése végett a kocsit sem indították el mindaddig, míg a városból kijelentették a kocsik vezetői megvitték a parancsot, hogy világitás nélkül is lehet menni, mert vontatóáram van. A 318. számú villamoskocsi elindult és rendben haladt a Polgári serföldéig, ahol egy hölgy és két úri ember várt a villamosra. A várakozó utasok felszálltak a villamosra s éppen a kocsi belsejébe igyekeztek, midőn egyszerre egy óriási lökés halomra hánnya a kocsi utasait. Az erős lökést üvegeserepek csörömpölése, a kocsi ajtóinak és padlózatának reccogása-roppogása követte. A szerencsétlenséget a 318-as kocsi utján haladó 320-as számú kocsi okozta, melynek vezetője: Németh Sándor (egy hónapja vezet kocsit) a nagy zivatarban nem láthatta az előtte éppen indulni akaró 318-ast és így gyors iramban beleszaladt az előtte veszteglő kocsiába. Az összeütközés folytán Németh Sándor kocsivezetőt a jobb szemre fölött egy üvegeserép sebezte meg. A 318-as kocsi felszállt hölgy jobb halantékából az orozáján végigfutott, erősen vérző sebet kapott. A Polgári Serföldébe vitték ápolás végett. Mentőket hívni nem lehetett, a folytonos villámzás miatt nem kapesolt a telefonközpont. Kiszél János kocsivezető a derekát fájlalta, kezefejét az üvegeserepek vagdosták össze, Nagy II. Ferencz kalauz fejéből vérzett, ugyszintén a 320-as kocsi kalauza is. Egy téglagyári munkásnak, aki szintén a 318-as kocsin volt, meztelen lábait hasogatta össze a szeretűhüllő üvegeserép. A balesetnek az az oka, hogy a villamoskocsik vészlámpája nem égett.

Tüntetések a házbéruzsora miatt. Erdekés tüntetéseknek a színhelye a Garay-tér 14. számú háznak udvara és a ház előtti térség. A szociáldemokrata párt ugyanis a házat a tulmagas házhérek miatt bojkottálni helyezte. A lakók pedig minden este gondoskodnak arról, hogy a háziurnak és a házmeszternek kellemetlenkedjenek. A házban a leglehettebb tarkaságban lógnak a vasrácsok között kifeszített köteleken rossz kötények, elnyújt szoknyák, sokszínű papirosok, az egyikken pedig in effigye fel van akasztva a háziurn, mellette pedig a házmeszter. Estlékint azután, amikor a férfi-lakók a munkából hazatérnek, iszonyatos macskazenét rendez a ház nép. A gyerekek vagy nyolczvanan, szipolnak, kiabálnak. Az asszonyok fedőkkel, lábakkal és kanalakkal csapnak éktelen lármát, a férfiak pedig a Marsellaisét éneklék és általában nem igen kímélik a háziúrtól és házmeszterrel a becsületsértő kifejezéseket. A ház különben általában, nappal-éjjel rendőri felügyelet alatt áll. Használó esetek történnek a Nefelejts-utca 32. és az Arénaut 55. számú házakban is, amelyeknek közös háziuruk van.

Nemzetközi betörők. A kölni rendőrség nemrégén két férfit és egy nőt tartóztatott le, akik briliáns nyakéket akartak elzalogosítani. Most sikerült megállapítani, hogy az illetők veszedelmes betörőbanda tagjai, akik Frankfurtban, Berlinben, Hamburgban, Erfurtban, Prágában, Bécsben és számos más nagy városban működtek. Az asszony magányosan élő nőkhöz cselédül szegődött és állását arra használta fel, hogy biutársainak alkalmat adjon a betörésre. Az asszonynál briliánsokat is találtak, amelyek egy frankfurti betörésből valók.

Lezuhantak. Tegnap este a Márvány-utczában a déli vasút áthidalásánál egy 30-35 év körüli iparosnak látszó férfi a hid karfáján keresztül a vasuti sínkre bukott. Életveszélyes sérüléseivel a Rókus-kórházba vitték. Kiletét nem tudták megállapítani. Tegnap este a Dandár-utca 26. számú házban *Banyi János* hivatalosolga Teréz nevével hét éves leánya játszás közben a második emeletről a lépcsőház korlátján át a földszintre zuhant. Életveszélyes sérüléseivel a Szent István-kórházba vitték.

Életunt leány. Ma délelőtt Horváth Vilma 20 éves cseléd az Erzsébet-hidról a Dunába ugrott. A part mellett lévő hajóról *Négeli Mihály*, *Schweiger József*, *Kirkus Ádám* hajósok utána ugrottak és még élve kimentették.

Tűz. Tegnap este Kernács Károly zongorkészítő Szercesen-utca 33. számú zongoratermében tűz támadt. Egy zongoratarakó gyult meg, de mielőtt nagyobb veszedelem támadhatott volna a tüzet eloltották.

A Folies Caprice városi megnyitó-előadása tegnap, csütörtökön zajlott le a Révay-utca 18. sz. alatti pompásan újja alakított helyiségében. Két új darab került színre, mind a kettő óriási sikerrel, „Benőülés” és „Husarenliebe” a cizmei a két igazán kiváló és könyekig kacagató ujdonságnak, melyeket Rott Sándor rendezett. Ugyan 6 játszótag bennük a főszerepeket is, hasonlíthatatlan humorával és egyedül álló színjátszó képességével. Kivüle Trebitsch, Springer, Werner, Gerő, Pfeifer, Sándor, Novák, Türk Berta, Raimana, Kinochné, Sziklay, Déry és a többi szerződött tagok játszótagok kitünően szerepeket. R. Türk Berta, Trebitsch, Springer és Gerő új magánszámait hatalmas slágernek. A Casino de Paris megnyitása is a legteljesebb siker jegyében zajlott le. Mindkét intézet sikereiben gazdag új szezonnak számíthat a legnagyobb joggal, mert a műsorok igazán elsőrendűek. A Folies Caprice előadásai fél 9 órakor, a Casinóéi 12 órakor kezdődnek.

Halálozás. A szabadságharcz egykor vitéz harczosa s a magyar igazságszolgáltatásnak egyik érdemes veteránja halt meg Ragály községben: *Szabó Agoston* volt negyvenöt éves honvédszázados, a Kuria nyugalmazott tanácselnöke, életének nyolczvanadik esztendőjében.

Stefcsik József, dr. *Stefcsik* Sándor négy éves leánykája meghalt Liptószentmiklóson.

Stuchlik Antal magy. kir. áll. vasuti főellenőr, álomási főnök 54-ik évében elhunyt Nagytapolcsányban.

Nitsch Rudolf, Sulkovszky herczeg birtokának bérlelője 31 éves korában Sopronban meghalt.

Szekelyhády Gerő kereskedő 67 éves korában Tövisen meghalt.

Mesdóssy Andor fővárosi fogalmazó, aki legutóbb a tanács X. közegészségügyi osztályában működött, ma reggel 33 éves korában meghalt. Halálát özvegye és két árva fia siratja.

Schmidt Nándor esztergomi grás tegnap 76 éves korában Esztergomban meghalt.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Szép a hajusz Hajdusági pedrövel.

x Podor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermekturna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Akinek fájós foga van, vagy bármilyen okból fogorvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánljuk. A főváros ezen legelső intézete *Károly-körút 3. sz. alatt* lett legújabbban átépítve, egyenesen a cselára átalakított, a legkötőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. k. okt. miniszter is elismerő leirattal tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

Nyiltér.

Erővel közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A sajtó útján közhírré jutott eseményre vonatkozóan, melynél bizunk az igazság mielőbbi kiderítésében, ezennel értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy az üzletek lebonyolításában semmiféle zavar nincsen. Minden ügy teljes elintézését nyer.

Kérjük tisztelt üzletfeleink további pártfogását és megbízását és vagyunk

Budapest, 1910 szeptember 1.

kiváló tisztelettel
Zucker Henrik-czég.

Jámborné Riesz Olga all. kép. okl. zeneitanárnő:
ZENEINTÉZETE
akadémiai előkészítő tanfolyam ANDRÁSSY-UT 66.
Feliratás naponta d. e. 9-12 d. u. 2-6-ig.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

A svájci repülőnapok.

- Az Alpok felett. -

Zürich, augusztus 30.

Az európai államok között ezideig Svájc volt az egyetlen, mely aviatikai téreken nem nagyon sokat hallatott magáról, bár az érdeklődés itt sem volt kisebb, mint a környező államokban. Most az utóbbi években, hogy a Gordon-Bennet versenyek mintájára több versenyt rendeztek, az érdeklődés is élénkebb lett, úgy, hogy Luzern, a svájci aviatika központja ma már 35 jól sikerült verseny rendezésével dicsekedhetik.

Az aviatikai lúz Genf-re is átragadt s bár az első kísérletek itt fiasóval végeztek, amennyiben Liwentaals svájci mérnök speciális alkotású géppel nem tudott felszállani, sem a közönség érdeklődése, sem az aviatikusok ambíciója nem csökkent. A várakozásában csalódott közönség érdeklődése újabb tápanyagot nyert Dufoux genfi mérnök kísérletezései folytán, ki augusztus 28-án megkísérelte átrepülni a genfi tavat, ami sikerült is neki, megnyerte a Genfi-tó 5000 frankos díját.

A genfi mérnök vasárnap, aug. 28-án reggel 5 óra 45 perczkor indult el Villeneuveból s 6 óra 41 perczkor szállott le minden különösebb akadály közbenjötté nélkül Collonage-Bellerive között, Genf mellett. Így tehát a tavat jóformán teljes hosszában repülte keresztül. Villeneuve a part nyílt részének legkülsőbb pontján fekszik, míg Collonage az öböl szájánál.

A két helység között szárazföldi távolság 66 kilométer, mely utat *Dufoux* 56 percz 6 másodpercz alatt hagyott maga mögött. Gépének átlagos közepsebessége 70.9 km-t tett ki a számítások alapján. *Dufoux* most a bordeauxi repülőversenyre készül, melyen Ernst Paulhan vesz részt.

Dufoux sikerei a svájci aviatikára forduló pontot jelentettek. Zürich a sikereken felbuzdulva október 8. és 16-ika között tervez nemzetközi repülőversenyt, melyen már igen tekintélyes díjak szerepelnek s melynek főérdekessége a sötétben való felszállás, mely eddig Európában még sehol sem szerepelt mint versenyszám. A verseny főszáma a Dübendorfól a Genfi-tó szemközti fekvő partjára való átrepülés, mely egyrészt sport szempontból, másrészt a díj nagyságánál fogva méltán a svájci idegen szezonnak végére esik, annak oka képezi a verseny központját. Hogy mégis annyira a szeptember végi maiclandi repülő hét.

A maiclandi versenyeknek, melyeken Paulhan is részt vesz, kitűzött célja az átkelés az Alpokon. Az ut, mely újszerű s veszélyességénél fogva igen izgalmas kimenetelűnek ígérkezik, most teljesen leköti úgy Svájc, mint Olaszország figyelmét. A nagyméretű előkészületeket, melyeket a verseny rendezése igényel, már most megkezdették. A rendezőség a kiindulás pontjál Briegert állapította meg s úgy határozta el, hogy az utirány a Simplon-alagut fölött vigyen keresztül. A versenyzők tehát a tenger színe fölött 950 méternyi magasságból indulnak el, ami, tekintve azt, hogy a tájék időjárása nagyon változó s esetleg hirtelen kitörő vihartól lehet tartani, szinte mesébe illő. A vállalkozás veszélyessége a verseny lefolyását nem is teszi bizonyossá; megtörténhetik ugyanis, hogy a versenyzők, kikre nézve ez az ut szinte öngyilkosságot jelent, az utolsó perczben elállanak a versenytől.

Maurer zürichi tanár már napok óta figyel az időjárást, amely a vállalkozás keresztülvihetőségét legjobban veszélyeztetheti, pláne a viharos őszi időben, mikor a táj a ködtől sem ment. A higadtabb elemek szóvá is tették az idő alkalmatlan voltát s nem valószínűtlen, hogy ezt a veszélyes utat, melynek a nyár inkább megélelő, jövő évre halasztják el.

A versenyt, ha mégis megtartanak, még mindig kérdés, hogy a vállalkozó aviatikusok be tudják-e majd tartani az Aero-club által meghatározott irányt. A vállalkozás ugyanis csak úgy volna simán keresztülvihető, ha a versenyzők Briegből

mindjárt a felszállás után 2000 méter magasságra emelkednének s így szállanának keresztül a Simpson-csúcson.

Az ut minden kétséget kizárólag az idő kedvező volta mellett is a legnehezebb feladat, melynek megoldását ezideig megkísérelték. Már maga a 2000 méternyi magasság megközelíti az eddig elért magassági rekordot, — nagy vállalkozás. Ezt nem számítva azonban, az utasoknak 150 kilométernyi utat kell megtenniük állandóan élet-halál közt lebegve.

Mindezen körülményekből ítélve, nem szabad csodálkozni, ha maguk az aviatikusok is kétségessé tartják a verseny keresztülvihetőségét, s a nagy díj daczára igen gyéren jelentkeznek.

(—a.)

© **A francziák magyar aviatikusa.** A francia százezer frankos Michel-díjért tegnap szállott föl Weymann, a Szegedről elszármazott magyar aviatikus kétfedelű Farman-gépén, a chalonsi versenyterén. A versenyszabályok szerint utast is vitt. Negyedórával tíz óra előtt indult Buxon át, elérte Versailles. Azé a díj, aki legfőbb lezáró repüléssel Párisból Clermont Ferrandig repül és egy utast visz. Weymann Mirailleben szállott le délelőtt tizenegy órakor. Utitársával megreggeli-zett, rendbehozta gépét és délután négy órakor tovább indult. Két órával később négyszáz méternyi magasságban látták Villeneuve fölött mindössze husz kilométer távolságban Párisból. Hogy mi történt a repülőgéppel, nem lehet tudni, tegnap délután óta nem jött róla hír.

© **Repülés életveszedelemek között.** Amerikából jelentik: Curtiss amerikai aviatikus Clevelandban az Erie-tó partján fűszállott, hogy átröpülje délkeleti irányban, a merre legszeleesebb a tó. Olyan hatalmas szél járt, hogy Curtiss a legnagyobb veszedelembe forgott. Kénytelen volt Sanduckyban leszállani. Ötvennyolc mérföldet röptült át 80 perc alatt.

© **Aviatikusok Szegeden.** Szegedről írják: Már több aviatikus jelentkezett Szeged városnál, hogy Szegeden repüléseket akarnak végezni, eddig azonban még egyet sem sikerült eredményhez jutni. Most is Antony Mario D. olasz aviatikus egy egészen új szisztemájú repülőgéppel való repülésre kért engedélyt a főkapitánytól. Az engedélyt meg is kapta volna, de a helyi kérdésen ismét megakadt az ügy. Az olasz aviatikus ugyanis nem találta más alkalmas helyet a repülésre, mint a lövészteret. Efelett azonban a szegedi gazdasági egyesület rendelkezik és ottan ismét kért érte — ezer koronát — melynek fizetése az aviatikus vállalkozását veszteséggel fenyegetné. Az aviatikus fel is hagyta a Szegeden való repülés tervével és Szabadkára utazott, hátha ott kedvezőbb feltételek mellett repülhet.

© **A francziák légi flottája.** A havrei repülőverseny egyenestül szolgálatot nevezetes eseményeket az aviatika terén. A tegnapi verseny is hozott ilyen elsőrangú jelentőségű haladást. A verseny során a tengeret Havretől Trouville-Daervilleig és vissza husz ízben repülték át. Többször szelte egyszerre tíz repülőgép is a tenger felett a levegőt. Izgatón érdekes, felejthetetlen látvány volt ez a repülőgép-flotta kép a jövőből. Morane aviatikus 9 p. és 52 mp. alatt repült Trouvillebe, ami óránként százöt kilométeres sebességgel felel meg. Aubrun, a már sok jelentékeny sikert elért aviatikus akként nyilatkozott egy újságíróknak, hogy készülékét a sebessége teljesen sérthetetlené teszi.

— Flottánknak a legnagyobb szolgálókat tehetnők — mondotta. — A mai felszállások alkalmával tisztán láttam a tenger felett és egészen jól meg tudtam különböztetni a homokátványokat és az örvényeket. Egészen könnyű feladat lesz nekünk ellenséges hajó felett elrepülni és bombát rádobni.

Ez a rendkívüli figyelemreméltó kijelentés újabb tanubizonyosága annak, hogy a repülőgép a technikának a fejlődésével mint válik egyre alkalmasabbá a háboruban, mint válik féltelmetes emberpusztító harcászati eszközé. Egyébként, mint Párisból jelentik, a tengerészeti miniszter intézkedett, hogy Toulóban léghajóparkot létesítsenek, amelyet egyelőre egy kormányozható balonnal és három aeroplánnal szerelnek föl. Felliéres köztársasági elnök a miniszterelnök s a hadügyminiszter kíséretében részt fog venni az idei nagy hadgyakorlat idejére, e hónap 14-ére tervezett kormányozható léghajós és aeroplán-gyakorlatokon.

© **Repülőnap Pécsen.** Leon Versepi francia aviatikus szeptember 4-én Pécsen, a lövészteret monoplánjával felszállásokat végez. A felszállások délután félőtkor kezdődnek és az iránt egész Baryamegyében, sőt a szomszédos megyékben is, rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. Pécsen

most Császár Géza, IV. éves tanítóképzői növendék konstruált egy repülőgépet, azonban motor hiányában úgy kísérletezik, hogy Császár Imre földbirtokos automobiljához köti a gépet és úgy próbál felszállni. A városban gyűlés indult meg, hogy a repülőgépre szolgáló motort Császár Géza beszerzhesse. Leon Versepi a 4-iki bevétel két százalékát is felajánlotta Császár Géza motorja javára.

© **Uj versenydíj.** Párisból táviratozzák, hogy a páui léghajóegyesület elhatározta, hogy díjat tűz ki a Pireneusokon át megtett utra.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Első előadás a Nemzeti Színházban.** Az új színházi év első előadása ma volt a Nemzeti Színházban. A nézőtér még meglehetősen nyárias volt. Majdnem egészen üres padosorok a földszinten; a páholyok legnagyobb része szintén tátony az ürességtől. Csak az erkélyen és karzatokon volt valamivel nagyobb a látogatottság. Ellenben a színészek teljes kedvvel látszottak viselkedni a színpadra. Szigligeti „II. Rákóczi Ferenc fogságá"-val nyitották meg a szezont. A czimszerepben Beregi, Zrinyi Ilona szerepében Fáy Szeréna, Kolonicsban Gál, Knitelius pater szerepében Gabányi, Amália szerepében Paulay Erzsébet, Beresényiben Gyenes mind a legjobbat nyújtották. A közönség pedig, ha gyér számban volt is jelen, tapsoló kedvében volt és minden változás és jelenet után lelkesen tapsolt.

(*) **Magyar énekesnő a külföldön.** K. Durigo Ilona asszony, az ismert hangversenyénekesnő, a müncheni kiállítás vezetőségének meghívása folytán a kiállítás hangversenytermében tartandó két nagyszabású zenekari hangversenyen fog legközelebb fellépni. A művésznő e hangverseny után Németország, Hollandia, Belgium és Svájc nagyobb városaiba indul hangversenykörútra.

(*) **Uj tagok a Budai Színkörben.** Az „Obsitos" ma esti előadásán két új tag mutatkozott be. Az egyik Balázs Bálint, aki a czimszerepet játszotta. Kellemes meleg baritonja van, nem nagy terjedelmű, de tud vele bánni. Játéka még sok kívánnivalót hagy hátra és szorgalmasan kell tanulnia, hogy megállhassa a helyét Krecsányi gárdájában. Hajnal György, amennyire mai szerepéből megítélni lehet, rutinos színész, jóízű humoros van, de nem ártana, ha kissé tartózkodna a túlzásoktól. A nemzeti asszony szerepét ezúttal először Bánházy Teréz játszotta. Sok finomságot vitt bele szerepébe és különösen az erősebb drámai jeleneteket játszotta meg művészetével. A legmeglepőbb volt azonban, hogy mint drámai színésznő szép hangon és kifogástalanul énekelte énekszámait. A többi szereplő a régi volt.

(*) **Az elmaradt főpróba.** A Vígyszínház igazgatója ma levelet intézett lapunkhoz, jelentvén, hogy a „Csituli, szívem!" című újdonságából, amelynek szombaton lesz a bemutató-előadása, a mai napon szükségessé vált lényeges szerepváltozás miatt nem tarthat főpróbát. A levélben említett lényeges szerepváltozás a mai napon azért vált szükségessé, mert Forrai Rózi, akit a Vígyszínház elszerezett a Magyar Színházról s akinek a „Csituli, szívem!" egyik női szerepét kellett volna játszania, megbánta a szerződészegést és tegnap bünbánóan visszatért a Magyar Színházhoz, ahol már holnap, éppen a vígyszínházi premier estjén, már föl is lép „A milliommos"-ban. A Forrai Rózinak kiosztott szerepet a „Csituli, szívem!" című bohózatban Kiss Irén fogja játszani a szombati premiéren.

(*) **A Magyar Színház első újdonsága.** A Magyar Színház a jövő héten mutatja be az idei évad első újdonságát. Ez az első újdonság Lotkar Rudolf és Sándor Róbert nagysikerű darabja, a „Gavallérok" lesz. A darabot a színház nagy gondal állítja ki és hálás szerepeit a színház legjobb erőivel játsszatja. A próbák Vajda László rendező vezetésével már régen folynak és így a bemutató előadást a jövő hét végén biztosan megtartják.

(*) **Pálmay Ilka Budán.** A Budai Színkörben a jövő héten érdekes vendég szereplés lesz. Pálmay Ilka asszony, a Kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagja lép fel két estén egyik legjobb szerepében, a „Szép Heléná"-ban.

(*) **Budai Színkör.** A Budai Nyári Színházban holnap, pénteken „Az erdőszelvény" operett kerül színre, a czimszerepben Haller Irmával. A comtesse szerepében Haraszti Vilma új tagnak lesz az első lépés. Valperl szabót pedig vendég: Solymossy Sándor, a délvidéki szintársulat tagja játssza.

(*) **Zeneiskolai beiratás.** Hajósné Pollacek Elza államilag képesített okleveles zenetanár zongoraiskolájában és zeneakadémiára előkészítő tanfolyamán a beiratások újból megkezdődtek. Jelentkezni lehet az intézet helyiségében VI. Nagymező-utca 41. sz., minden nap délelőtt 10 órától délután 6 óráig. Az előadások szeptember 7-én kezdődnek.

A Tóth Elemér-féle zeneiskolában (VI. Váci-körút 45.) a beiratások már megkezdődtek. Ezen igazi, modern szellemű zeneiskola, mely minden üdvös újítást bevezet s az oktatás terén mutatózó minden újabb mozzanatot éber figyelemmel kísér úgy külföldön, mint itthon, igen szép sikereket ért le.

(*) **Az Uránia Délamerikában.** Az Uránia magyar tudományos színház érdekes vállalkozást kísérelt meg. Csitány Béláné, a kiváló író nő közvetítésével három nagy sikert aratott darabját, „Hollandiá"-t, „Spanyolország"-ot és a „Szabadság országá"-t kiküldötte Buenos Ayresbe, ahol most világiállításra gyűjtötte össze Délamerika gazdasági és kulturális haladásának gyümölcseit. Az Uránia-darabok műfaja ott teljesen ismeretlen s a kapott hírek szerint a bemutatott tanulmányok nemcsak igen nagy sikert arattak, de egy állandó Uránia megalapítására ösztönözték a kultura odaváló áldozatkész mecenásait.

(*) **A szegedi Rákóczi-szobor leleplezése.** Szeged város törvényhatóságának és hazafias közönségének áldozatkészségéből emlékszobrot állítanak a városban II. Rákóczi Ferencnek. A szoborbizottság megbízásából ifj. Vastagh György szobrász mintázta az emlékművet, mely a fejedelmet lovon ülve örökíti meg. A minta elkészülvén, a bizottság ez év őszére tervezte a szobor leleplezését. Ujabbban a szobor elhelyezésének kérdése körül vita merült fel, amennyiben a művész az eredetileg kijelölt Széchenyi-tér helyett a rókusí templom előtt óhajtaná felállítani az emlékművet. Az új tárgyalásokra való tekintettel a szobormű üntését elhalasztották és a leleplezési ünnepélyt a jövő év tavaszára tűzik ki.

(*) **Az egri vándortárlat.** Az egri képzőművészeti vándortárlat megnyitását szeptember 8-áról 11-ére halasztották. A tárlatot Molnár Viktor államtitkár nyitja meg.

FŐVÁROS.

(*) **Török vendég Budapesten.** A budapesti török főkonzul értesítette a főváros tanácsát, hogy intézkedett, hogy a főváros Bigeefi-Seddéghkhaknto Konstantinápoly közlelmelési tanácsnoka, Nazy bey a főváros közlelmelési intézményeinek tanulmányozása céljából Budapestre érkezett. A főváros a legnagyobb előzékenységgel becsátotta a vendég rendelkezésére az általa kért adatokat és intézkedett, hogy a főváros közlelmelési és közgazdasági intézményeit behatóan tanulmányozhassa.

(*) **Az Erzsébet kilátótorony bemutatása.** A jánoshegyi Erzsébet-kilátótorony, melynek ünnepes felavatása a jövő esztőtörtökön lesz, szeptember 5-én, hétfőn mutatja be az építési bizottság a saját meghívott képviselőinek, valamint a főváros vendégeinek. A társaság hétfőn délelőtt háromnegyed tizkor indul külön villamossal a központi város-háza elől a fogaskerekű vasúthoz. A Svábhegyen autók viszik a vendégeket a kilátótoronyhoz, melynek megtekintése után villásreggeli lesz a jánoshegyi vendéglőben.

(*) **A Köztársasági sztrájk.** A Köztársasági Vaspálya Társaság alkalmazottjai tudvalevőleg 1906. évben sztrájkba léptek. A sztrájk alkalmából szükségessé vált katonai karhatalomnak az igénybevétele. A belügyminiszter most leirt a fővárosnak, hogy a város szólítsa fel a társaságot, hogy a karhatalom igénybevétele felmerült 5419 korona költséget fizesse meg. A társaság ez összeget a mai napon lefizette és a főváros azt a belügyminisztériumnak el is küldötte.

(*) **Villamos vasutak forgalma.** A Budapesti Villamos Városi Vasut Rt. vonalain augusztus hónap összesen 559.905 koronát vettek be. A múlt évnek ugyanebben a hónapjában a bevétel 496.976 korona volt. Ez év január 1-től az összes bevétel 4.663.752 koronára rugott, a múlt évnek ugyanebben az időszakában elért 4.042.452 korona bevételével szemben. A Ferencz József földalatti villamos vasuton augusztus hónap 277.873 személy utazott. A bevételek 41.670 koronát tettek ki. Ez év január 1-től kezdve a földalatti villamos 2.779.249 utas vette igénybe és a bevételek összege 429.142 korona volt.

(*) **Sorsolás.** Dr. Márkus Jenő tanácsjegyző elnöklésével Rupp Zsigmond kir. közjegyző jelenlétében ma délelőtt sorsolták ki a központi város-haza tanácsstermben a százmillió koronás kölcsön haszonnyelőzadik törlesztési részletét és a kétmillió font sterlinges kölcsön első és második részletét. A kötvényeket 1911 február 1-től kezdve vált.

ják be és pedig Budapesten a székesfőváros központi pénztáránál és Londonban a Lloyds Bank Ltd.-nél és a Neumann Luebeck és társa londoni bankháznál.

EGYESÜLETEK

(—) **Építőiparosok vándorgyűlése.** A Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének e hó 11-én és 12-én Szombathelyen tartandó vándorgyűlése tárgyalás alá fogja venni az építőiparosokat és az összes ipari munkaadókat általában érdeklő fontos kérdéseket. A vándorgyűlés sorrendje a következő: szeptember hó 10-én, szombaton a vándorgyűlés tagjainak érkezése és fogadása a pályaudvaron. Este hét órakor a szövetség tanács ülése a Sabaria-szálló földszinti termében (Erzsébet királyné-utca 40. sz.). Este nyolcz órakor ismerkedő összejövetel a szálló emeleti nagytermében. Szeptember hó 11-én, vasárnap reggel, kilenc órakor a vándorgyűlés kezdete a vármegyeház nagytermében. Délután félkettőkor társasbéd, délután négy órakor a vármegyei múzeum, a székesegyház meglátogatása, kirándulás Jaákra és este a szombathelyi iparoskör szüreti mulatsága. Szeptember hó 12-én, hétfőn délelőtt kilenc órakor a vándorgyűlés folytatása, délután a vasúti gépműhelyek meglátogatása. Szeptember hó 13-án, kedden kirándulások. A vándorgyűlés napirendje: 1. Alakulás, üdvözlések. 2. A szövetségi szervezet belső és külső kiépítése. Előadó Koch Károly, a MÉOSZ ügyvezető alelnöke. 3. Az ipartörvény reformja: a) általános elvi állásfoglalás; előadó Nagy József (Szombathely); b) az ipari bíraskodás az ipartörvényvel kapcsolatban; előadó dr. Halmy Pál (Kassa) és Kiskos János (Szombathely); c) a kollektív szerződések, munkaközvetítés és a munkaviszony rendezése; előadó Farkas Elek, a MÉOSZ igazgatója. 4. A munkásbiztosítás ügye; előadó Sziklay Zsigmond, a MÉOSZ szövetségtanácsosa és Edvi Illés László, a MÉOSZ titkára. 5. A munkaadók önszegélyes ügyei; előadó Jakabffy Ferencz orsz. képviselő, dr. Kálmán László, dr. Kéler Zoltán, a MÉOSZ ügyésze, Pisszer János építőmester (Nyíregyháza), dr. Wertheimer Manó, Gunszt József és Sztarill Ferencz (Nagyvárad). 6. Az egyes szövetségek indítványai.

(—) **A Hevesnagyunsági Ref. Tanítóegylet** szeptember hó 15-én délelőtt nyolcz órakor Tiszaföldváron, a ref. templomban tartja folyó évi rendes közgyűlést.

(—) **A Magyar Építő- és Iparművészeti Rajzoló Országos Egyesülete** budapesti központjának kiküldöttje szeptember 3-án, szombaton este a szegedi rajzolókkal értekezletet tart, a nevezett egyesület szegedi fiókjának megalakítása tárgyában.

(—) **Továbbképző tanfolyam.** Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter legutóbbi kelt rendelete folytán a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete elhatározta, hogy folyó évi szeptember 1-től kezdve továbbképző irodai tanfolyamokat nyit. E tanfolyamoknak tanterve teljesen azonos a főváros továbbképző irodai tanfolyamainak tantervével, amennyiben gyakorlati tárgyakat, gyorsírást, gépirást, levelezést és könyvelést tanítanak, de e tanfolyamok rövidebb ideig, csak öt hónapig tartanak. Az egyesület tandíjmenteséget is ad a szegénységüket igazoló tanulóknak. Tájékoztatót a szakiskola igazgatósága (VI. Andrássy-ut 67. sz.) küld.

(—) **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes mentőegyesület mult havi működéséről a következő kimutatás számol be. Első segítségben részesült 1015 férfi, 312 nő és 104 tíz éven aluli gyermek, vagyis összesen 1481 egyén. Szállítás alkalmával igénybe vették a mentőket 934-szer, mozgóorszót szerveztek 309-szer, míg vaklármára és téves jelentésekre 14 esetben vonultak ki a mentők. Ezen adatokkal együtt a július havi működési főösszeg 2688, míg a folyó évi összes működés 17.662. Az egyesületet fennállása óta összesen 293.858 esetben vették igénybe.

(—) **Felavató ünnepély.** A budapesti skót misszió intézete abból az alkalomból, hogy a régi Hold-utcai épülete helyett újat emelt a Vörösmarty-utca 49-51. szám alatt, e hó 4., 5., 6. és 7-ik napjain felavató ünnepélyt rendez.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti **vászon, fehérnemű és pongyola** üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át

VILCSEK VILMOS
előzőtt Kanitz Ferencz és Társa baltája

TÖRVÉNYSZÉK

§ A letartóztatott vezérigazgató. Ismeretes dolog, hogy a Merkantil-Bank megszűnt vezérigazgatóját, dr. Cserna Endrét, nemrégiben letartóztatták. A kiadási eljárás lefolytatása után hazaszállították és itthon magánokirathamisítás büntette miatt indult meg ellene az eljárás, a vizsgálati fogság fenntartásával. A hét hónapig terjedő vizsgálati fogság nagyon megviselte Csernát és súlyos beteg lett, úgy hogy a fogházorvos is aggasztónak mondta állapotát. Ez alapon védője, dr. Dési Géza, a vádtanácshoz benyújtott kérvényében dr. Cserna Endrétnek ideiglenes szabadlábra helyezését kérte.

§ **Választási utóhangok.** Az általános képviselőválasztások alkalmával a szigetvári kerületben az addigi Kossuth-párti képviselő, Duchon Ödön és Herczeg Sándor kisgazdapárti képviselőjelöltek léptek fel. A kerület választóinak többsége Herczeget választotta meg. A választás alatt a gazdapárt óriási erőlködést fejtett ki és azzal kerteskedett Duchon ellen, hogy ő az agrár-feudális nagybirtokosok uszályhordozója. Ugyanakkor egy fővárosi lapban is támadást intéztek Duchon ellen, akit azzal is megvádoltak, hogy a választás céljaira a dúsgazdag báró Biedermann Rezső nagybirtokost is megpumpolta. Duchon e sajtóközlemény miatt nyomtatvány útján elkövetett rágalmazásért tett feljelentést. A budapesti törvényszék vizsgálóbírája elrendelte ebben az ügyben a vizsgálót és Kerdő vizsgálóbíró a napokban fogja kihallgatni báró Biedermann az inkrimínált kifejezés valóságát tekintetében.

§ **A Haverda-pör.** A Haverda-pörben Lengyel Zoltán tudvalevően letette a védelmet. Haverda Mariska most értesítette Hirsch Ignác tomesvári ügyvédet, hogy megbizta védelmével az esetben, ha Lengyel Zoltán arra nem vállalkozna. Hirsch ügyvéd Haverda Boldizsárnak iskolatársa és barátja volt és így ismeri a családi viszonyokat.

§ **Kolláth György letartóztatása.** Dr. Aczél vizsgálóbíró tegnap öt teljes óra hosszáig, a mai napon pedig újból két óra hosszáig hallgatta ki a Newyorkban letartóztatott erzsébetfalvai községi pénztárosnak, Kolláth Györgynek fiatal szép feleségét. Az asszony mindkét kihallgatás tartama alatt rendkívül óvatos volt a vallomástételében. Semmit sem akart tudni férjének sikkasztásáról. A vizsgálóbíró bűnössége beigazolása céljából előbb tartotta, hogy 12.000 koronára értékelt erzsébetfalvai közös tulajdonukat képező ingatlan ez év márczius havában közvetlen a szökés előtt Kolláth György a feleségére iratta csak azért, hogy a károsult Erzsébetfalva községe fedezetet ne találjon a hiányra. Ebben a csalásban is tagadta az asszony bűnösségét s azt adta elő, hogy az átíratás csak azért történt, mert férje könnyelmű ember volt s így szükségessé vált gyermekek jövődjéről való gondoskodás. Elmondta az asszony ismételtén azt is, hogy férje az ő huszezer koronás lozományát is elherdálta. Hogy férje előre készített terv szerint követte el az 53.699 korona 20 fillér hivatalos pénznek ez év márczius 24-én törént elszikkasztását, azt nem tudja. Erre vonatkozólag kitérő feleleteket adott a vizsgálóbíróknak. Ez azonban fogós kérdésekkel minduntalan ráterelte a szót a sikkasztás elkövetésére, mire az asszony siró hangon jelentette ki, hogy nem akar vallani, mert nem tudja, nem ért-e vele férjének. A kihallgatás végeztével a vizsgálóbíró egylelő család bűnétte miatt rendelte el ellene a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt. Mialatt az asszony kihallgatása folyt, az alatt ma délelőtt dr. Neuberger vizsgálóbíró szobájában megtartották a személyazonosság megállapítási tárgyalást. A kiadási eljárás az igazságügyi miniszter rendelete értelmében szükséges, hogy az Amerikában álnév alatt tartózkodó letartóztatott terheltekre vonatkozó tény- és személy-megállapítási adatok szerzetessenek be és küldessenek el a konzulátushoz. A tényállás bő ismeretése mellett szükséges még két eskü alatt kihallgatott tanúnak vallomása is, akik igazolják, hogy a csatolt fénykép csakugyan azonos személyt ábrázol azzal, aki ellen elfogató parancs van kibocsátva. Dr. Neuberger vizsgálóbíró mint személyazonosságot megállapító tanukat kihallgatta, Barta Tivadar erzsébetfalvai főbíró és Baan Zoltán községi pénztári ellenőrt. Mindketten jegyzőkönyvbe mondták a sikkasztás felfedezésének körülményeit, azután pedig a vizsgálóbíró felmutatta előttük a megszűnt Kolláth György fényképét. Ebben a fényképben mindketten ráismertek a megszűnt sikkasztó pénztárosra. Erre aztán az esküt is letették s a vizsgálóbíró az eskütétlét tényét jegyzőkönyvben megörökítette. A felvett jegyzőkönyveket a tényállás ismertetésével még a mai nap folyamán elküldte a vizsgálóbíró a fényképpel együtt a newyorki konzulátusnak. Ugyancsak a mai napon 33 korona

12 fillér költséggel Kábeltelegrammot monesztett a vizsgálóbíró a főkonzulátushoz, hogy a kiadási eljárás folyamatba tetetett s az iratok utban vannak. Ezzel egyidőre lekerült ismét naprendről a Kolláth-ügy, amely csak akkor lesz ismét aktuális, amikor a newyorki főtörvényszék elrendeli a kiadást és az erzsébetfalvai sikkasztó községi pénztáros visszahozzák Budapestre. Dr. Aczél vizsgálóbíró Kolláthné letartóztatása miatt félbeszakította nyári szabadságidejét. Most aztán ismét elutazott és csak akkor jön vissza, amikor Kolláth György hazakerül.

§ **Gyujtogatás testvéri szeretetből.** Gál István gyáli lakos afelett való felháborodásában, hogy *Jurassek* József ottani földműves az ő fivérének, Béninek, ideálját elhódította, felgyujtotta a *Jurassek*-család nádfődeles házát. Szerencsére az ott hon lévő családtagok a tüzet csakhamar eloltották. A tüz elől menekülő gyujtogatót a láng fényénél felismerték és a csendőrök letartóztatták. A vádolt tagadta a bűnös cselekményt, de a tanuk terhelőleg vallottak ellene. A pestvidéki esküdtbírósg gyujtogatás büntetőért három évi fegyházra ítélte Gál Istvánt. A vádolt megnyugodott az ítéletben, az ügyész azonban az enyhítő szakasz alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be. A kir. Kuria a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdtbírósg marasztaló ítéletéhez.

§ **A Ferrum-esavargyár bukása.** A Ferrum-esavargyár bukása alkalmából család, sikkasztás, magánokirathamisítás miatt bűnügyi vizsgálat indult meg Vágó Sándor tulajdonos ellen. Ebből az alkalomból a bukott esavargyár néhány hitelezője, akik a Ferrum esője következtében károsultak, oly módon akartak követelésükhöz jutni, hogy a *Révész, Vitál és Weisz* Honvéd-utcai vasanyagkereskedő cég ellen is feljelentést adtak be, azzal gyanusítván meg ezt a céget, hogy a Ferrum bűnös bukásában része van. A hitelezők egyuttal bűnügyi zárlatot is kértek a cég ellen, hogy ily módon kényszerítsék a bukott gyár adósságainak rendezését. A bűnügyi zárlatot kérő kérvény ellen a *Révész, Vitál és Weisz* ügyvédje, dr. Balogh N. Imre előterjesztéssel élt, amelyben azt vitatta, hogy a cég ellen felhozott vádak alaptalanok s az egész hajszát csak a konkurrenzia indította meg. Dr. Kovács vizsgálóbíró ma délben döntött egy a vizsgálati indítvány, valamint a hitelezők bűnügyi zárlata kérdésében. A vizsgálóbíró egy a vizsgálati indítványt, valamint a zárlat iránti kérelmet bűncselekmény hiányából elutasította.

SPORT

Budapesti nyári versenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Ma folytatódott és — hál' istennek — be is fejeződtek a meglepetések. Ideje is volt már, hogy véget ért a meeting, mert ha még sokáig tart, a legképtelenebb formaváltozások özöne zudult volna a fogadókra, hiszen elég volt az eddigi teljes fel-felvirulás, ami minden reális számítást egészen fejtetőre állított. Pedig oly bizalommal tekintettünk a meeting kezdetén a bekövetkezendő események elő s korrekuráját véltük a teljes csalódást hozott kotingbrunni meetingnek, ami nem következett be, sőt még nagyobb lett a zürzavar minden egyes lezajlott nap után, mert mihelyt egy telivér valamely nagyobb versenyben favorit volt, arra biztosra lehetett számítani, hogy vereséget szenved s az elvívte előfordult favorit-győzelem valóban csekély vigasz volt a horribilis veszteségekért, melyek a fogadókat napról-napra érték. Habár egyik-másik futamban indokolatlanul lett élhanyagolva a chanceos pályázó, legtöbbje e meglepetéseknek a papírforma teljes esődjét eredményezte s ebben sok esetben — nem akarunk gáncoskodni — hibás a starter is, aki ellen sok jogos panasz hangzott el a meeting folyamán s a vezetőségnek valami módon szanálni kellene azt az állapotot, mely napról-napra mind hangosabban jut kifejezésre és a mai zárónapon már a határokon is tulment, midőn oly kifejezésekkel illették a startert, ami cseppet sem kivánatos ugyan, de mégsem lehet teljesen elítélni érte a publikumot. Az ötödik futamban ugyanis oly csapnivalóan rossz volt az indítás, hogy a tizes mezőnyből csak kettő ugrott el a szalag fellebenésekor, a többi pályázó pedig minden ramény nélkül futotta végig a 900 métert s ez a nem először előfordult eset hozta ki sodrából a közönséget. Még az volt a szerencse, hogy

mindjárt a felszállás után 2000 méter magasságra emelkednek s így szállanak keresztül a Simplon-csúcsra.

Az ut minden kétséget kizárólag az idő kedvező volta mellett is a legnehezebb feladat, melynek megoldását ezideig megkísérelték. Már maga a 2000 méternyi magasság megközelíti az eddig elért magassági rekordot, — nagy vállalkozás. Ezt nem számítva azonban, az utasoknak 150 kilométernyi utat kell megtenniük állandóan élet-halál közt lebegve.

Mindezen körülményekből ítélve, nem szabad csodálkozni, ha maguk az aviatikusok is kétségessé tartják a verseny keresztülvihetőségét, s a nagy díj daczára igen gyéren jelentkeznek.

(—a.)

● **A francziák magyar aviatikusa.** A francia százezer frankos Michel-díjért tegnap szállott föl Weymann, a Szegedről elszármazott magyar aviatikus kétfedelű Farman-gépén, a chalonsi versenyterén. A versenyszabályok szerint utast is vitt. Negyedórával tíz óra előtt indult Buxon át, elérte Versailles. Azé a díj, aki legfőbb egyszéri lezállással Páristól Clermont Ferrandig röptül és egy utast visz. Weymann Mirailleben szállott le délelőtt tizenegy órakor. Utifársával megreggélizett, rendbehozta gépét és délután négy órakor tovább indult. Két órával később négyszáz méternyi magasságban látta Villeneuve fölött mindössze husz kilométer távolságban Páristól. Hogy mi történt a repülőgéppel, nem lehet tudni, tegnap délután óta nem jött róla hír.

● **Repülés életveszedelemek között.** Amerikából jelentik: Curtiss amerikai aviatikus Clevelandban az Erie-tó partján felszállt, hogy átröpülje délkeleti irányban, a merre legszélesebb a tó. Olyan hatalmas szél járt, hogy Curtiss a legnagyobb veszedelembe forgott. Kénytelen volt Sanduckyban leszállani. Ötvennyolc mérföldet röptült át 80 perc alatt.

● **Aviatikusok Szegeden.** Szegedről írják: Már több aviatikus jelentkezett Szeged városnál, hogy Szegeden repüléseket akarnak végezni, eddig azonban még egyet sem sikerült eredményhez jutni. Most is Antony Mario D. olasz aviatikus egy egészen új szisztemájú repülőgéppel való repülésre kért engedélyt a főkapitánytól. Az engedélyt meg is kapta volna, de a hely kérdésén ismét megakadt az ügy. Az olasz aviatikus ugyanis nem talált más alkalmas helyet a repülésre, mint a lövészteret. Efelett azonban a szegedi gazdasági egyesület rendelkezik és olyan helyt kért érte — ezer koronát — melynek fizetése az aviatikus vállalkozását veszteséggel fenyegetné. Az aviatikus fel is hagyott a Szegeden való repülés tervével és Szabadkára utazott, hátha ott kedvezőbb feltételek mellett repülhet.

● **A francziák légi flottája.** A havrei repülőverseny egyenest a szolgálatot nevezetes eseményeket az aviatika terén. A tegnapi verseny is hozott ilyen elsőrangú jelentőségű haladást. A verseny során a tengert Havretől Trouville-Daervilleig és vissza husz ízben repülték át. Többször szelte egyszerre tíz repülőgép is a tenger felett a levegőt. Izgatón érdekes, felejtethetetlen látvány volt ez a repülőgép-flotta kép a jövőből. Morane aviatikus 9 p. és 52 mp. alatt repült Trouvillebe, ami óránként százöt kilométeres sebességgel felel meg. Aubrun, a már sok jelentékeny sikert elért aviatikus akként nyilatkozott egy újságíróknak, hogy készülékét a sobessége teljesen sérthetetlené teszi.

— Flottánknak a legnagyobb szolgálatokat tehetünk — mondotta. — A mai felszállások alkalmával tisztán láttam a tenger fenekét és egészen jól meg tudtam különböztetni a homokszátonyokat és az örvényeket. Egészen könnyű feladat lesz nekünk ellenséges hajó felett elrepülni és bombát rádobni.

Ez a rendkívüli figyelemreméltó kijelentés újabb tanúbizonysága annak, hogy a repülőgép a technikának a fejlődésével mint válik egyre alkalmasabbá a háboruban, mint válik félelmetes emberpusztító harcászati eszközzé. Egyébként, mint Párisból jelentik, a tengerészeti miniszter intézkedett, hogy Toulonban léghajóparkot létesítsenek, amelyet egyelőre egy kormányozható balonnal és három aeroplánnal szerelnek föl. Fallières köztársasági elnök a miniszterelnök s a hadügyminiszter kíséretében részt fog venni az idej nagy hadgyakorlat idejére, e hónap 14-ére tervezett kormányozható léghajós és aeroplán-gyakorlatokon.

● **Repülónap Pécsen.** Leon Versepui francia aviatikus szeptember 4-én Pécsen, a lövészteretén monoplánjával felszállásokat végez. A felszállások délután félötör kezdődnek és az iránt egész Banyamegyében, sőt a szomszédos megyékben is, rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. Pécsen

most Császár Géza, IV. osztály tanítóképzői növendék konstruált egy repülőgépet, azonban motor hiányában úgy kísérletezik, hogy Császár Imre földbirtokos automobiljához köti a gépet és úgy próbál felszállni. A városban gyűlés indult meg, hogy a repülőgépre szolgáló motort Császár Géza beszerezhesse. Leon Versepui a 4-iki bevétel két százalékát is felajánlotta Császár Géza motorja javára.

● **Uj versenydíj.** Párisból táviratozzák, hogy a pári léghajóegyesület elhatározta, hogy díjat tűz ki a Pireneusokon át megtett utra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Első előadás a Nemzeti Színházban.** Az új színházi év első előadása ma volt a Nemzeti Színházban. A nézőtér még meglehetősen nyárias volt. Majdnem egészen üres padok a földszinten; a páholyok legnagyobb része szintén tátongott az ürességtől. Csak az erkélyen és karzatokon volt valamivel nagyobb a látogatottság. Ellenben a színészek teljes kedvvel látszottak viselkedni a színpadra. Szígligeti „II. Rákóczi Ferenc fogságá"-val nyitották meg a szezont. A czimszerepben Beregi, Zrinyi Ilona szerepében Fáy Szeréna, Kolonicsban Gál, Knitelius páter szerepében Gabányi, Amália szerepében Paulay Erzsébet, Beresényiben Gyenes mind a legjobbat nyújtották. A közönség pedig, ha gyér számban volt is jelen, tapsoló kedvében volt és minden változás és jelenet után lelkesen tapsolt.

(*) **Magyar énekesnő a külföldön.** K. Durigo Ilona asszony, az ismert hangversenyénekesnő, a müncheni kiállítás vezetőségének meghívása folytán a kiállítás hangversenytermében tartandó két nagyszabású zenekari hangversenyen fog legközelebb fellépni. A művésznő e hangverseny után Németország, Hollandia, Belgium és Svájc nagyobb városába indul hangversenykörútra.

(*) **Uj tagok a Budai Színkörben.** Az „Obsitos" ma esti előadásán két új tag mutatkozott be. Az egyik Balázs Bálint, aki a czimszerepet játszotta. Kellemes meleg baritonja van, nem nagy terjedelmű, de tud vele bánni. Játéka még sok kívánnivalót hagy hátra és szorgalmasan kell tanulnia, hogy megállhassa a helyét Kreesányi gárdájában. Hajnal György, amennyire mai szerepéből megítélni lehet, rutinos színész, jóízű humora van, de nem ártana, ha kissé tartózkodna a túlzásoktól. A nemzeti asszony szerepét ezúttal először Bánházy Teréz játszotta. Sok figyelmet vitt bele szerepébe és különösen az erősebb drámai jeleneteket játszotta még művészettel. A legmeglepőbb volt azonban, hogy mint drámai színésznő szép hangon és kifogástalanul énekelte énekszámait. A többi szereplő a régi volt.

(*) **Az elmaradt főpróba.** A Vígyszínház igazgatója ma levelet intézett lapunkhoz, jelentvén, hogy a „Csitülj, szívem!" című újonságából, amelynek szombaton lesz a bemutató-előadása, a mai napon szükségessé vált lényeges szerepváltozás miatt nem tarthat főpróbát. A levélben említett lényeges szerepváltozás a mai napon azért vált szükségessé, mert Forrai Rózi, akit a Vígyszínház elszerezett a Magyar Színházról s akinek a „Csitülj, szívem!" egyik női szerepét kellett volna játszania, megbánta a szerződészegést és tegnap bünbánóan visszatért a Magyar Színházhoz, ahol már holnap, éppen a vígyszínházi premier estjén, már föl is lép „A milliomas"-ban. A Forrai Rózi-nak kiosztott szerepet a „Csitülj, szívem!" című bohózatban Kiss Irén fogja játszani a szombati premiéren.

(*) **A Magyar Színház első újonsága.** A Magyar Színház a jövő héten mutatja be az idei évad első újonságát. Ez az első újonság Lothar Rudolf és Sandek Róbert nagyszerű darabja, a „Gavallérok" lesz. A darabot a színház nagy gondal állítja ki és hálás szerepét a színház legjobb erőivel játsszatja. A próbák Vajda László rendező vezetésével már régen folynak és így a bemutató előadást a jövő hét végén biztosan megtartják.

(*) **Pálmay Ilka Budán.** A Budai Színkörben a jövő héten érdekes vendég szereplés lesz. Pálmay Ilka asszony, a Kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagja lép fel két estjén egyik legjobb szerepében, a „Szép Heléná"-ban.

(*) **Budai Színkör.** A Budai Nyári Színházban holnap, pénteken, az „Erdszleány" operett kerül színre, a czimszerepben Haller Irmával. A comtesse szerepében Haraszti Vilma új tagnak lesz az első lépés. Valperl szabót pedig vendég: Solymossy S. Lőr, a délvidéki szintársulat tagja játssza.

(*) **Zeneiskolai beiratás.** Hajósne Pollacsek Elza államilag képesített okleveles zenetanár zongoraiskolájában és zeneakadémiára előkészítő tanfolyamán a beiratások újból megkezdődtek. Jelentkezni lehet az intézet helyiségében VI., Nagymezőutca 41. sz., minden nap délelőtt 10 órától délután 6 óráig. Az előadások szeptember 7-én kezdődnek.

A Tóth Elemér-féle zeneiskolában (VI., Váci-körút 45.) a beiratások már megkezdődtek. Ezen igazi, modern szellemű zeneiskola, mely minden üdvös újítást bevezet s az oktatás terén mutatkozó minden újabb mozzanatot éber figyelemmel kísér egy külföldön, mint itthon, igen szép sikereket ért le.

(*) **Az Uránia Délamerikában.** Az Uránia magyar tudományos színház érdekes vállalkozást kísérelt meg. Csitány Béláné, a kiváló író női közvetítésével három nagy sikert aratott darabját, „Hollandiá"-t, „Spanyolország"-ot és a „Szabadság országá"-t kiküldötte Buenos Ayresbe, ahol most világiállításra gyűjtötte össze Délamerika gazdasági és kulturális haladásának gyümölcseit. Az Uránia-darabok műfaja ott teljesen ismeretlen s a kapott hírek szerint a bemutatott tanulmányok nemcsak igen nagy sikert arattak, de egy állandó Uránia megalapítására ösztönözték a kultura oda való áldozatkész mecenásait.

(*) **A szegedi Rákóczi-szobor leleplezése.** Szeged város törvényhatóságának és hazafiás közönségének áldozatkészességéből emlékszobrot állítanak a városban II. Rákóczi Ferencnek. A szoborbizottság megbízásából ifj. Vastagh György szobrász mintázta az emlékművet, mely a fejedelmet levonólve örökíti meg. A minta elkészülvén, a bizottság az év őszére tervezte a szobor leleplezését. Ujabbban a szobor elhelyezésének kérdése körül vita merült fel, amennyiben a művész az eredetileg kijelölt Széchenyi-tér helyett a rókus templom előtt óhajtaná felállítani az emlékművet. Az új tárgyalásokra való tekintettel a szobormű üntését elhalasztották és a leleplezési ünnepélyt a jövő év tavaszára tűzik ki.

(*) **Az egri vándortárlat.** Az egri képművészeti vándortárlat megnyitását szeptember 8-áról 11-ére halasztották. A tárlatot Molnár Viktor államtitkár nyitja meg.

FŐVÁROS.

(*) **Török vendég Budapesten.** A budapesti török főkonzul értesítette a főváros tanácsát, hogy intézkedett, hogy a főváros Bigeefi-Seddéghakxntte Konstantinápoly közlelmzési tanácsnoka, Nagy bey a főváros közlelmzési intézményeinek tanulmányozása céljából Budapestre érkezett. A főváros a legnagyobb előzékenységgel becsátotta a vendég rendelkezésére és általa kért adatokat és intézkedett, hogy a főváros közlelmzési és közgazdasági intézményeit behatóan tanulmányozhassa.

(*) **Az Erzsébet kilátótorony bemutatása.** A jánoshegyi Erzsébet-kilátótorony, melynek ünnepies felavatása a jövő esztőtörtökön lesz, szeptember 5-én, hétfőn mutatja be az építési bizottság a sajtó meghívott képviselőinek, valamint a főváros vendégeinek. A társaság hétfőn délelőtt háromnegyed tízkor indul külön villamossal a központi város-háza elől a fogaskerekű vasúthoz. A Svábhegyen autók viszik a vendégeket a kilátótoronyhoz, melynek megtekintése után villásreggeli lesz a jánoshegyi vendéglőben.

(*) **A Közuti sztrájk.** A Közuti Vaspálya Társaság alkalmazottjai tudvalevőleg 1906. évben sztrájkba léptek. A sztrájk alkalmából szükségessé vált katonai karhatalomnak az igénybevétele. A belügyminiszter most leirt a fővároshoz, hogy a város szólítsa fel a társaságot, hogy a karhatalom igénybevitelével felmerült 5419 korona költséget fizesse meg. A társaság ez összeget a mai napon lefizette és a főváros azt a belügyminisztériumnak el is küldötte.

(*) **Villamos vasutak forgalma.** A Budapesti Villamos Városi Vasut Rt. vonalain augusztus hónap összesen 559.905 koronát vettek be. A múlt évnek ugyanebben a hónapjában a bevétel 496.976 korona volt. Ez év január 1-től az összes bevétel 4.663.752 koronára rugott, a múlt évnek ugyanebben az időszakában elért 4.042.452 korona bevételével szemben. A Ferencz József földalatti villamos vasuton augusztus hónap 277.873 személy utazott. A bevételek 41.670 koronát tettek ki. Ez év január 1-től kezdve a földalatti villamost 2.779.249 utas vette igénybe és a bevételek összege 429.142 korona volt.

(*) **Sorsolás.** Dr. Márkus Jenő tanácsjegyző elnöklésével Rupp Zsigmond kir. közigyöző jelenlétében ma délelőtt sorsolták ki a központi város-háza tanácstermében a százmillió koronás kölcsön huszonnyolcadik törlesztési részletét és a kétmillió font sterlinges kölcsön első és második részletét. A kötvényeket 1911 február 1-től kezdve vált-

ják be és pedig Budapesten a székesfőváros központi pénztáránál és Londonban a Lloyds Bank Ltd.-nél és a Neumann Luebeck és társa londoni bankháznál.

EGYESÜLETEK

(—) **Építőiparosok vándorgyűlése.** A Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének e hó 11-én és 12-én Szombathelyen tartandó vándorgyűlése tárgyalás alá fogja venni az építőiparosokat és az összes ipari munkaadókat általában érdeklő fontos kérdéseket. A vándorgyűlés sorrendje a következő: szeptember hó 10-én, szombaton a vándorgyűlés tagjainak érkezése és fogadása a pályaudvaron. Este hét órakor a szövetségtanács ülése a Sabaria-szálló földszinti termében (Erzsébet királyné-utca 40. sz.). Este nyolcz órakor ismerkedő összejövetel a szálló emeleti nagytermében. Szeptember hó 11-én, vasárnap reggel, kilenc órakor a vándorgyűlés kezdete a vármegyeház nagytermében. Délután félkettőkor társasbéd, délután négy órakor a vármegyei muzeum, a székesfőváros meglátogatása, kirándulás Jaákra és este a szombathelyi iparoskör szüreti mulatsága. Szeptember hó 12-én, hétfőn délcéltől kilenc órakor a vándorgyűlés folytatása, délután a vasúti gépműhelyek meglátogatása. Szeptember hó 13-án, kedden kirándulás. A vándorgyűlés napirendje: 1. Alakulás, üdvözlések. 2. A szövetségi szervezet belső és külső kiépítése. Előadó Koch Károly, a MÉOSZ ügyvezető alelnöke. 3. Az ipartörvény reformja: a) általános elvi állásfoglalás; előadó Nagy József (Szombathely); b) az ipari bíraskodás az ipartörvényvel kapcsolatban; előadó dr. Halmy Pál (Kassa) és Kiskos János (Szombathely); c) a kollektív szerződés, munkaközvetítés és a munkaviszony rendezése; előadó Farkas Elek, a MÉOSZ igazgatója. 4. A munkabiztosítás ügye; előadó Sziklay Zsigmond, a MÉOSZ szövetségtanácsosa és Edvi Illés László, a MÉOSZ titkára. 5. A munkaadók önszegélyes ügyei; előadó Jakabffy Ferenc orsz. képviselő, dr. Kálmán László, dr. Kéler Zoltán, a MÉOSZ ügyésze, Pisszer János építőmester (Nyiregyháza), dr. Wertheimer Manó, Gunszt József és Sztaril Ferenc (Nagyvárad). 6. Az egyes szövetségek indítványai.

(—) **A Hevesnagykunsági Ref. Tanítóegylet** szeptember hó 15-én délelőtt nyolcz órakor Tiszaföldváron, a ref. templomban tartja folyó évi rendes közgyűlést.

(—) **A Magyar Építő- és Iparművészeti Rajzoló Országos Egyesülete** budapesti központjának kiküldöttje szeptember 3-án, szombaton este a szegedi rajzolókkal értekezletet tart, a nevezett egyesület szegedi fiókjának megalakítása tárgyában.

(—) **Továbbképző tanfolyam.** Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter legutóbbi kelt rendelete folytán a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete elhatározta, hogy folyó évi szeptember 1-től kezdve továbbképző irodai tanfolyamokat nyit. E tanfolyamoknak tanterve teljesen azonos a főváros továbbképző irodai tanfolyamainak tantervével, amennyiben gyakorlati tárgyakat, gyorsírást, gépirást, levelezést és könyvelést tanítanak, de e tanfolyamok rövidebb ideig, csak öt hónapig tartanak. Az egyesület tandíjmenteséget is ad a szegénységüket igazoló tanulóknak. Tájékoztatót a szakiskola igazgatósága (VI. Andrássy-ut 67. sz.) küld.

(—) **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes mentőegyesület mult havi működéséről a következő kimutatás számol be. Első segítségben részesült 1015 férfi, 312 nő és 104 tiz éven aluli gyermek, vagyis összesen 1481 egyén. Szállítás alkalmával igénybe vették a mentőket 934-szer, mozgóórszét szerveztek 309-szer, míg vaklármára és téves jelentésekre 14 esetben vonultak ki a mentők. Ezen adatokkal együtt a július havi működési főösszeg 2688, míg a folyó évi összes működés 17.662. Az egyesületet fennállása óta összesen 293,858 esetben vették igénybe.

(—) **Felavató ünnepély.** A budapesti skót misszió intézete abból az alkalomból, hogy a régi Holb-utcai épülete helyett újat emelt a Vörösmarty-utca 49-51. szám alatt, e hó 4., 5., 6. és 7-ik napjain felavató ünnepélyt rendez.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti **vászon, fehérnemű és pongyola** üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át
VILCSEK VILMOS
előttről Kanitz Ferenc és Társa beltagja

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A letartóztatott vezérigazgató.** Ismeretes dolog, hogy a Merkantil-Bank megszkött vezérigazgatóját, dr. Cserna Endrét, nemrégiben letartóztatták. A kiadási eljárás lefolytatása után hazaszállították és itthon magánokirathamisítás büntette miatt indult meg ellene az eljárás, a vizsgálati fogság fenntartásával. A hét hónapig terjedő vizsgálati fogság nagyon megviselte Csernát és súlyos beteg lett, úgy hogy a fogházorvos is aggasztónak mondta állapotát. Ez alapon védője, dr. Dési Géza, a vádtanáchoz benyújtott kérvényében dr. Cserna Endrétnek ideiglenes szabadlábra helyezését kérte.

§ **Választási utóhangok.** Az általános képviselőválasztások alkalmával a szigetvári kerületben az addigi Kossuth-párti képviselő, Duchon Ödön és Herczeg Sándor kisgazdapárti képviselőjelöltek léptek fel. A kerület választóinak többsége Herczegt választotta meg. A választás alatt a gazdapárt óriási erőlködést fejtett ki és azzal kerteskedett Duchon ellen, hogy ő az agrár-feudális nagybirtokosok uszályhordozója. Ugyanakkor egy fővárosi lapban is támadást intéztek Duchon ellen, akit azzal is megvádoltak, hogy a választás céljaira a dusszagd báró Biedermann Rezső nagybirtokost is megpumpolta. Duchon e sajtóközlemény miatt nyomtatvány útján elkövetett rágalmazásért tett feljelentést. A budapesti törvényszék vizsgálóbírája elrendelte ebben az ügyben a vizsgálatot és Kendi vizsgálóbíró a napokban fogja kihallgatni báró Biedermann az inkriminált kifejezés valódsága tekintetében.

§ **A Haverda-pör.** A Haverda-pörben Lengyel Zoltán tudvalevően letette a védelmet. Haverda Mariska most értesítette Hirsch Ignác temesvári ügyvédet, hogy megbizsa védelmével az esetben, ha Lengyel Zoltán arra nem vállalkozna. Hirsch ügyvéd Haverda Boldizsárnak iskolatársa és barátja volt és így ismeri a családi viszonyokat.

§ **Kolláth György letartóztatása.** Dr. Aczél vizsgálóbíró tegnap öt teljes óra hosszáig, a mai napon pedig újból két óra hosszáig hallgatta ki a Newyorkban letartóztatott erzsébetfalvai volt községi pénztárosnak, Kolláth Györgynek fiatal szép feleségét. Az asszony mindkét kihallgatás tartama alatt rendkívül óvatos volt a vallomástételében. Semmit sem akart tudni férjének sikkasztásáról. A vizsgálóbíró bűnössége beigazolása céljából előbe tartotta, hogy 12.000 koronára értékelt erzsébetfalvai közös tulajdonukat képező ingatlan az év márczius havában közvetlen a szökés előtt Kolláth György a feleségére iratta csak azért, hogy a károsult Erzsébetfalva községe fedezetet ne találjon a hiányra. Ebben a csalásban is tagadta az asszony bűnösségét s azt adta elő, hogy az átírás csak azért történt, mert férje könnyelmű ember volt s így szükségessé vált gyermekeik jövődjéről való gondoskodás. Elmondta az asszony ismétlenül azt is, hogy férje az ő huszezer koronás lozományát is elherdálta. Hogy férje előre készített terv szerint követte el az 53.699 korona 20 fillér hivatalos pénznek ez év márczius 24-én törént elsikkasztását, azt nem tudja. Erre vonatkozólag kitérő feleleteket adott a vizsgálóbíróknak. Ez azonban fogós kérdésekkel minduntalan ráterelte a szót a sikkasztás elkövetésére, mire az asszony siró hangon jelentette ki, hogy nem akar vallani, mert nem tudja, nem árt-e vele férjének. A kihallgatás végeztével a vizsgálóbíró egyelőre család büntette miatt rendelte el ellene a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt. Mialatt az asszony kihallgatása folyt, az alatt ma délelőtt dr. Neuberger vizsgálóbíró szobájában megtartották a személyazonosság megállapítási tárgyalást. A kiadási eljárás az igazságügyminiszter rendelete értelmében szükséges, hogy az Amerikában álnév alatt tartózkodó letartóztatott terheltekre vonatkozó tény- és személy-megállapítási adatok szerzetessenek be és küldessenek el a konzulátushoz. A tényállás bő ismertetése mellett szükséges még két eskü alatt kihallgatott tanúnak vallomása is, akik igazolják, hogy a csatolt fénykép csakugyan azonos személyt ábrázol azzal, aki ellen elfogató parancs van kibocsátva. Dr. Neuberger vizsgálóbíró mint személyazonosságot megállapító tanukat kihallgatta, Barta Tivadar erzsébetfalvai főbíró és Baan Zoltán községi pénztári ellenőrt. Mindketten jegyzőkönyvbe mondták a sikkasztás felfedezésének körülményeit, azután pedig a vizsgálóbíró felmutatta előttük a megszkött Kolláth György fényképét. Ebben a fényképben mindketten ráismertek a megszkött sikkasztó pénztárosra. Erre aztán az esküt is letették s a vizsgálóbíró az eskütétel tényét jegyzőkönyvben megörökítette. A felvett jegyzőkönyvet a tényállás ismertetésével még a mai nap folyamán elküldte a vizsgálóbíró a fényképpel együtt a newyorki főkonzulátusnak. Ugyancsak a mai napon 33 korona

12 fillér költséggel kábeltelegrammot monesztett a vizsgálóbíró a főkonzulátushoz, hogy a kiadási eljárás folyamatba tétetett s az iratok utban vannak. Ezzel egyidőre lekerült ismét naptrendről a Kolláth-ügy, amely csak akkor lesz ismét aktuális, amikor a newyorki főtörvényszék elrendeli a kiadást és az erzsébetfalvai sikkasztó községi pénztáros visszahozzák Budapestre. Dr. Aczél vizsgálóbíró Kolláthné letartóztatása miatt félbeszakította nyári szabadságidejét. Most aztán ismét elutazott és csak akkor jö vissza, amikor Kolláth György hazakerül.

§ **Gyujtogatás testvéri szeretetből.** Gál István gyáli lakos afelett való felháborodásában, hogy Jurassek József ottani földműves az ő fivérének, Bényinek, ideálját elhódította, felgyujtotta a Jurassek-család nádfődeles házáat, Szerencsére az ott-hon lévő családtagok a tüzet csakhamar eloltották. A tűz elől menekülő gyujtogatót a láng fényénél felismerték és a esendőrk letartóztatták. A vádlott tagadta a bűnös cselekményt, de a tanúk terhelőleg vallották ellene. A pestvidéki esküdtbírósg gyujtogatás büntetőért három évi fegyházra ítélte Gál Istvánt. A vádlott megnyugodott az ítéletben, az ügyész azonban az enyhítő szakasz alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be. A kir. Kuria a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdtbírósg marasztaló ítéletéhez.

§ **A Ferrum-esavargyár bukása.** A Ferrum-esavargyár bukása alkalmából család, sikkasztás, magánokirathamisítás miatt bünyügyi vizsgálat indult meg Vágó Sándor tulajdonos ellen. Ebből az alkalomból a bukott esavargyár néhány hitelezője, akik a Ferrum esője következtében károsultak, oly módon akartak követelésükhöz jutni, hogy a Révész, Vitál és Weisz Honvéd-utcazi vasnagyerkeskedő cég ellen is feljelentést adtak be, azzal gyanusítván meg ezt a céget, hogy a Ferrum bűnös bukásában része van. A hitelezők egyuttal bünyügyi zárlatot is kértek a cég ellen, hogy ily módon kényszerítsék a bukott gyár adósságainak rendezését. A bünyügyi zárlatot kérő kérvény ellen a Révész, Vitál és Weisz ügyvédje, dr. Balogh N. Imre előterjesztéssel élt, amelyben azt vitatta, hogy a cég ellen felhozott vádak alaptalanok s az egész hajszát csak a konkurrenzia indította meg. Dr. Kovács vizsgálóbíró ma dében döntött egy a vizsgálati indítvány, valamint a hitelezők bünyügyi zárlata kérdésében. A vizsgálóbíró egy a vizsgálati indítványt, valamint a zárlat iránti kérelmet büncselekmény hiányából elutasította.

SPORT.

Budapesti nyári versenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Ma folytatódtak és — hál' istennek — be is fejlődtek a meglepetések. Ideje is volt már, hogy véget ért a meeting, mert ha még sokáig tart, a legképtelenebb formaváltozások özöne zudult volna a fogadókra, hiszen elég volt az eddigi teljes fel-fordulás, ami minden reális számítást egészen föltetőre állított. Pedig oly bizalommal tekintettünk a meeting kezdetén a bekövetkezendő csemények elő s korrekturáját véltük a teljes csalódást hozott kottíngbrunni meetingnek, ami nem következett be, sőt még nagyobb lett a zürzavar minden egyes lezajlott nap után, mert mihelyt egy telivér valamely nagyobb versenyben favorit volt, arra biztosra lehetett számítani, hogy vereséget szenved s az elévte előfordult favorit-győzelem valóban csekély vigasz volt a horribilis veszteségekért, melyek a fogadókat napról-napra érték. Habár egyik-másik futamban indokolatlanul lett élhanyagolva a chanceos pályázó, legtöbbje e meglepetéseknek a papirforma teljes esődjét eredményezte s ebben sok esetben — nem akarunk gáncoskodni — hibás a starter is, aki ellen sok jogos panasz hangzott el a meeting folyamán s a vezetőségnek valami módon szanálni kellene azt az állapotot, mely napról-napra mind hangosabban jut kifejezésre és a mai zárónapon már a határokon is tulment, midőn oly kifejezésekkel illették a startert, ami cseppet sem kívánatos ugyan, de mégsem lehet teljesen elítélni érte a publikumot. Az ötödik futamban ugyanis oly csapnivalóan rossz volt az indítás, hogy a tizes mezőnyből csak kettő ugrott el a szalag fellebenésekor, a többi pályázó pedig minden remény nélkül futotta végig a 900 métert s ez a nem először előfordult eset hozta ki sodrából a közönséget. Még az volt a szerencse, hogy

örténetesen a favorit került el legjobban a gép alul, s így hamar elesődésült a nézőtér.

A *Tenyésztők díja* volt a nap főszáma, melyre hat youngstert nyergeltek fel. Másfél reával is keresett kedvezve volt *Rustic* az 1100 méteres konkurrenciában, de a Rothschild-lónak cseppet sem volt inyére a mély talaj és semmi szerepet sem játszott a versenyben, melyet remek finish után helyi súlyával *Aviata* nyert meg Kozuch-hal nyergében *Persiste* ellen. A fiatal belföldi rendkívüli talentumát dicséri az a higgadság és körültekintés, melylyel a rábizott lovat győzelemre vitte s nem is maradt el érte a publikum elismerése. Harmadik *Re-Contra* lett *Nebulo II.* előtt.

A *Rákosi handicap* tíz pályázója közül a fogadók bizalma váratlanul *Ammergau*-t emelte favorit-pozícióra. Azonban a Dreher-lónak semmi szerep sem jutott a versenyben. Győztes kedvező súlyával és a teljesen inyére való gyors pace következtében *Indiscrétion* lett igen könnyen *Vansittart* előtt, melyet harmadiknak *Bánk-bán* követett a horribilis súlyú *Rouquin* által negyediknek követve.

Az I. oszt. eladóversenyben *Ever ready* volt legrövidebb oddsal jegyezve, azonban a Szent István-díj nyertője nagyon alárendelt szerepre volt hivatva a *Munster* által megnyert versenyben. *Wetter* még egyszer próbálkozott tulajdonosa színeit győzelemre vinni, de gyöngének bizonyult a finishben. Rossz harmadik *Rabagas* lett. A *Vigas handicap* a kiszámíthatatlan *Napagedl* győzelmével ért véget. A sokszor kihasznált Tokio-herét a felázott talajban egész otthonosan érezte magát s biztosan nyerte a versenyt *Mc. Lyn* ellen. A harmadik helyet *Iram* vitatta el *Baresay* elől. A *Kétéves nyeretlenek eladóversenye* adott okot a felzudulásra. Itt *Petiotte* győzött végtelen könnyen *Magánzó* ellen. Remek versenyt futott *Bilines*, mely hosszakat vesztett a startnál s végül elég jó harmadik lett *Enfant terrible* előtt. A *Kétévesek vigasz-handicapját* nem volt nehéz megnyerni *Mostoha*-nak a holtversenyt futó *Merryman* és *Nebulo* előtt, negyedik *Trust* lett a pullolt mezőny előtt. Hogy teljes legyen a meglepetések sorozata, a meetinget bezáró *Sashegyi díj*-at a most nagy formában levő *Eszemadta* mint elhanyagolt ló nyerte meg a még mindig beteg *Kottingbrunn* ellen, mely utóbbit, úgy látszik, csak kísérletképp indította istállója s ennek természetesen a fogadók adták meg az árát, akik jóhiszeműleg helyezték el pénzüket *Kottingbrunn*-ra, abban a reményben, hogy már teljesen egészséges.

Részletes eredmény a következő:

I. I. osztályú eladóverseny. Díj 4000 korona. Táv 1600 méter. 1. Negropontes Gy. 46 pm *Munster* 54 és fél kg (Carslake), 2. Schey V. 46 pm *Wetter* 53 kg (Tausz), 3. Landau H. 46 pm *Rabagas* 54 és fél kg (Baumgartner). Futottak még: *Ever ready* (Winkfield), *Miután* (Pretzner), *Simorgue* (Smutny). Egy hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:43, 30:90, 270. — II. helyen: 10:44, 20:46, 118. — III. helyen: 5:17. — Könyvfogadások: 1½ *Ever ready*, 2 *Rabagas*, 3 *Munster*, 5 *Miután*, 8 a többi. — Esetleges kvóták: 22 *Ever ready*, 35 *Rabagas*, 115 *Miután*, 160 *Simorgue*, 248 *Wetter*.

II. Vigasz-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Dávid E. 46 pher *Napagedl* 52 kg (Pretzner), 2. Br. Uehtritz Zs. 46 pher *Mc Lyn* 56 kg (Robertson), 3. Negropontes Gy. 36 pk *Iram* 49 és fél kg (Fergusson). Futottak még: *Baresay* (Dyk), *Grammaire* (Carslake), *Jurgis* (Winkfield), *Semiramis* (Hewitt), *Polymnia* (Hollinger), „1000” (Kosuch). Két hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:106, 40:114, 288, 94. — II. helyen: 10:84, 50, 154. — III. helyen: 5:42. — Könyvfogadások: 3 *Iram*, 3½ „1000”, 4 *Napagedl*, *Baresay*, 5 a többi. — Esetleges kvóták: 45 „1000”, 47 *Baresay*, 66 *Semiramis*, *Iram*, 75 *Jurgis*, 94 *Grammaire*, 240 *Polymnia*, 336 *Mc Lyn*.

III. Rákosi handicap. Díj 6000 korona. Táv 1800 méter. 1. Hg. Hohenlohe-Oehringen 36 pk *Indiscrétion* 53 és fél kg (Baumgartner), 2. Jankovich-B. Gy. 56 pm *Vansittart* 55 és fél kg (Pretzner), 3. Zombory R. 36 pm *Bánk-bán* 52 és fél kg (Gulyás). Futottak még: *Rouquin* (Janek G.), *Gracieuse* (Miles), *Margit* (Fergusson), *Ammergau* (Hewitt), *Integrity* (Suster), *Dummer Kerl* (Kosuch), *Fortuna* (Abos). Három hosszal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. Tot.: 10:65, 40:86, 96, 124. — II. helyen: 10:60, 20:41, 52, 52. — III. helyen: 5:30. — Könyvfogadások: 3½ *Ammergau*, 4 *Indiscrétion*, *Bánk-bán*, 6 *Gracieuse*, *Integrity*, 7 a többi. — Esetleges kvóták: 36 *Ammergau*, 72 *Bánk-bán*, 80 *Gracieuse*, 83 *Vansittart*, 114 *Rouquin*, 122 *Dummer Kerl*, 145 *Integrity*, 195 *Margit*, 259 *Fortuna*.

IV. Tenyésztők díja. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Söllinger R. száz sk *Aviata* 44 és fél kg (Kosuch), 2. Egyedi L. sk *Persiste* 49 és fél kg (Fergusson), 3. Geist G. sm *Re-Contra* 56 kg (Carslake).

Futottak még: *Nebulo II.* (Pretzner), *Freude* (Winkfield), *Rustic* (Hewitt). Rövid fejhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:90, 40:120, 78. — II. helyen: 10:97, 20:62, 50. — III. helyen: 5:55. — Könyvfogadások: 1½ *Rustic*, 2½ *Persiste*, 3½ *Aviata*, 5 a többi. — Esetleges kvóták: 27 *Rustic*, 37 *Persiste*, 67 *Re-Contra*, 69 *Nebulo II.*, 89 *Freude*.

V. Kétéves nyeretlenek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Br. Springer G. pk *Petiotte* 52 és fél kg (Carslake), 2. Szemere M. sm *Magánzó* 53 és fél kg (Smutny), 3. Gr. Pejaševich A. sk *Bilines* 53 és fél kg (Pretzner). Futottak még: *Enfant terrible* (Kosuch), *Afrika* (Sinka), *More* (Sas), *Parázs* (Miles), *Corot* (Paul), *Gigi* (Tausz), *Tüzes Szent* (Nagy). Három hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:20, 40:54, 114, 64. — II. helyen: 10:23, 20:28, 60, 34. — III. helyen: 5:12. Könyvfogadások: 1¼ reá *Petiotte*, 5 *Corot*, *Magánzó*, 6 *Enfant terrible*, 8 a többi. — Esetleges kvóták: 61 *Bilines* és *Gigi*, 62 *Corot*, 78 *Magánzó*, *Tüzes Szent*, 91 *Parázs*, 119 *Enfant terrible*, 491 *Afrika*, 774 *More*.

VI. Kétévesek vigasz-handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Pejaševich A. sk *Mostoha* 54 és fél kg (Pretzner), 2. Br. Springer G. sm *Merryman* 57 és fél kg (Carslake), 2. Pohonczy G. sm *Nebulo* 45 és fél kg (Kosuch). Futottak még: *Trust* (Smutny), *Quartus* (Miles), *Samuela* (Winkfield), *Böske* (Hewitt), *Patikáros* (Broadwood), *Javorinka* (Heidt), *Garázda* (Fergusson), *Seullerymaid* (Gulyás). Két hosszal nyerve, holtverseny. Tot.: 10:52, 40:68, 214, 182. II. helyen: 10: 57, 20:42, 132, 78. III. h. 5:28. Könyvfogadások: 3½ *Mostoha*, 4 *Garázda*, 5 *Böske*, 6 *Javorinka* és *Quartus*, 7 a többi. — Esetleges kvóták: 64 *Garázda*, 72 *Böske*, 79 *Javorinka*, 90 *Samuela*, 91 *Quartus*, 115 *Seullerymaid*, 125 *Patikáros*, 142 *Merryman*, 181 *Nebulo*.

VII. Sashegyi díj. Díj 5000 korona. Táv 2500 méter. 1. Pohonczy G. 46 stpk *Eszemadta* 54 kg (Kosuch), 2. Br. Rothschild A. 56 pm *Kottingbrunn* 61 kg (Krouzil), 3. Zanescu A. 46 sk *Girelle* 55 és fél kg (Miles). Futottak még: *Ibykus* (Smutny). Négy hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:58, 40:62, 60. — Könyvfogadások: 1¼ *Kottingbrunn*, 2 *Girelle*, 3 *Eszemadta*, 3½ *Ibykus*. Esetleges kvóták: 24 *Kottingbrunn*, 34 *Girelle*, 60 *Ibykus*.

( ) A Magyar Footballévkönyv. A sportirodalomban tavaly nagy feltűnést keltett ifj. *Földessy János* kitünően szerkesztett football-évkönyve. Praktikus összeállításánál fogva minden footballista sportsman kedves zsebkönyve lett, amelyet magával vitt a mérkőzésekre, az egyleti gyűlésekre és a szövetség tanácskozásaiba is. A tavalyi pompás sikeren felbuzdulva, az idén megbővülve, megszüpülve jelenik meg az évkönyv a Nemzeti Sport könyvtárában. A könyv tartalmából kiemeljük a Corinthianok szenzációs cikksorozatot a football-játékról, amely valóságos football-akadémia; a külföldi football-sport alapos ismertetését és az összes hazai mérkőzések alapos, szakszerű kritikáját. A gazdag tartalmu könyv 1 koronáért lesz kapható az ország minden könyvtárában.

( ) Országos ifjúsági verseny. A Magyar Athletikai Club szeptember hó 24-én Budapesten a szt. margitszigeti sporttelepen országos ifjúsági atletikai versenyt rendez a következő feltételekkel: 1. 60 yardos síkfutás (junior). 2. 100 yardos síkfutás. 3. 220 yardos síkfutás. 4. Egy negyed angol mértőföldes síkfutás handicap. 5. 1 angol mértőföldes síkfutás (junior). 6. Magasugrás. 7. Távolugrás. 8. Rudugrás. 9. Gerelyvetés. 10. 4-szer 100 méteres staféta. Nevezési zárlat: szeptember 19. Nevezések a MAC. atletikai igazgatójához (Lázár József, Budapest, III., margitszigeti sporttelep), a téték pedig dr. Weisz Gyula, a MAC. gondnokához küldendők. Elkésve érkező nevezések, amennyiben egyáltalában elfogadtatnak, kettős tétét fizetnek. Díjazás: Minden számban a győztes ezüst, a második bronzérmes nyer. Legalább 6 induló esetén a 3-ik is bronzérmes nyer, 10 induló esetén a második is ezüstérmes s a 4-ik bronzérmes nyer. A versenyt a MASz. szabályai szerint rendezik. A versenyen oly 17-ik évüket még be nem töltött egyének vagy középiskolai tanulók vehetnek részt, kik nyilvános versenyben még nem indultak.

( ) A Testgyakorlók vívása. A Magyar Testgyakorlók Körének Ferenciek-tere 3. sz. alatt lévő vívóhelyiségeiben szeptember első szombatján hivatalosan megkezdik a vívást. A MTK. vívósakosztálya az idén már a versenyzés terére szándékozik lépni és így a tréninget korán kezdi meg. A vívásoktatást most is klubmestere, Bach Benő fogja vezetni, míg a versenyzők speciális kiképzésére Rákossy és Gellért mestereket nyerték meg.

( ) A Nemzetközi Uszövetség közgyűlése. A Nemzetközi Uszövetség szeptember 11-én Brüsszelben tartja II. kongresszusát. A Magyar Uszövetség képviselőit fogja magát a kongresszuson és képviselőjéül dr. *Füzesséry Árpád* főtítkárt küldi ki, aki nagy nyelvismerete és szaktudása révén bizonyosan most is tetemes előnyöket fog biztosítani a magyar uszóknek. A legfontosabb kérdés, mely napirendre kerül, a világrekordok ügye lesz, amelyben igen jó alkalma lesz *Füzessérynek* a magyar álláspont megvédésére.

KÖZGAZDASÁG.

Hossz-konzorezium zabvásárlásra. A tőzsdén nem kis meglepetést keltett az utóbbi napokban, hogy igen élénk vételkedv mutatkozott a zab iránt. Eleinte a vásárlásokat annak tulajdonították, hogy a múlt évben termelt 13.39 millió mm. zabbal szemben az idén csak 11.24 millió mm.-ra rug a zabtermés s így az érdekeltek ki akarják használni a mostani kedvezőbb kínálatot; mivel azonban Magyarország zabszükséglete (vetőmagban és fogyasztásban) körülbelül csak 10—11 millió mm., a hazai konjunkturák éppen nem indokolják a mostani erőszakolt vásárlásokat. Más magyarázata van ennek. *Szaczellary György* tőzsdébizománycs — amint értesülünk — mágnás klienturájával most egy hossz-konzoreziumot alakított zabvásárlás céljából. Ez a konzorezium vásárolja a zabot, amelynek árát rövid egy hét alatt 1.60 koronával fölverte, ugy. hogy a nyáron még 13 koronáért kínált zab árfolyama már 16 koronánál is magasabb volt. Mivel semmilyen jelenség nem mutatkozik, ami a vásárlásokat különösen indokolná, mivel sehol sincsenek háborus kilátások, úgy kell lennie, hogy az egész mozgalom csak spekulációs célokat szolgál.

A Kereskedelmi Múzeum szerbiai levelezői. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Pentz Gáspár* és *Vámgel Gyula* kereskedőket Szerbiára kiterjedő működési körrel a m. kir. kereskedelmi múzeumi levelezői megbízatással kiküldötte.

A Spodiumgyár rekonstruálása és a börze. Mai számunkban már megírtuk, hogy a *Wiener Bankverein* átvette az *Első Pesti Spodium és Enygyár Részvénytársaság* bankári teendőit s elhatározta, hogy lábra állítja ezt az utóbbi években sok pechcel küzdő vállalatot. Azt is megírtuk, hogy a pénzügyi tranzakciókon kívül a gyár vezetését is jobb kezekbe fogja helyezni. A tőzsde úgy látszik bizalommal van a vállalat jövője iránt, erre vall legalább az, hogy a Spodium-részvények ma 10 koronával emelkedtek egész 177 koronáig.

A hazai legelőjavítások. Eddig az országban legelőjavítási munkálatok csak három vidéken történtek: Erdélyben, a székelyföldi miniszteri kirendeltség munkálkodásával a székely vármegyékben, az erdélyi szász községekben Brassó, Nagyikküllő, Szebenmegyékben és a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület által. Ujabbban Szilágy megyében is megkezdődtek a legelőjavítási munkálatok. A legelőjavítás nemely uradalomnak is gondoskodását képezi. A Fertő vidékén a legelőjavítások a herceg Esterházy uradalmaiban és bér gazdaságaiban nem új dolog és ez jelentősebb pénzáldozatot is köt le évente. Míg Erdélyben a szőrű — ez a sok magyar gazda előtt ismeretlen, — specielisan havaslati vidékeken uralkodó növény állja útját a haladásnak és a sok vízmosásos kopár árok, vadpatak, földcsuszamlás okoz sok pusztítást és tesz sok fáradsággal létesített munkát tönkre, addig Moson- és Győr-megyékben a vadvízzel és náddal s a savanyu fűvekkel kell a legelőjavítási munkásságnak megküzdeni. Ezek az állapotok a távoli Erdélyben gyorsan megváltoztak és 3—4 év alatt megjavultak. Megjavultak akként, hogy a legelőjavítási munkák eredménye előtt a legközbösebb lelkűtűt havasi lakos is meghajolt és elismerte annak nagy és jótékony gazdasági hasznát. Maga a nép büntette meg azután azokat az oktalanokat, akik a javítási munkák eredményét kockáztatták, vagy megrontották. Ma már a legelőjavítási munkákat olyan községekben is igen szép sikerrel és gyors eredménnyel tudta a miniszteri kirendeltség produkálni, hol ezelőtt a modern gazdálkodásnak ezt az eszközt már gondolatban is ellenezte a nép. Nem jelentéketlen a népre, hogy olyan legelőn, hol ezelőtt alig élt száz—százhusz darab állat és még ugyanennyinek másutt kellett drága pénzen bérlegelőt szerezni; a javítás után 2—3 évre már nem volt szükség a bérlegelőre, hanem ugyanazon a régi legelőn nemesek hogy megélt 50—100 százalékkal több állat, hanem jól is élt és nem szakértan kellett a fiatal borjúkat behozni a „Havasról”, hanem hazajöttek a maguk lábán frissen és jó állapotban, sőt a bevetett és gondozott parcellákról lekaszált szénát is tudtak hazahozni.

Az Egyesült Tégl- és Czemtygyár elsőbbségi kötvényei. Ismeretes, s mi is megírtuk, hogy az Egyesült Tégl- és Czemtygyár Részvénytársaság legutóbbi rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy elsőbbségi kötvényeket bocsájt ki. A társaság — amint értesülünk — 1000 darab egyenként 2000 korona, 1000 darab egyenként 1000 korona és 800 darab egyenként 500 korona, összesen 3.400.000 korona névértékű, bemutatásra szóló 4½%-kal kamatozó és 20 év alatt hisorsolás által beváltandó elsőbbségi kötvényt bocsájt ki.

Tarifakedvezmény a déligyümölcs szállítására. A kereskedelmi miniszter a déligyümölcs szállítására a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak, amely a fővárostól a déligyümölcs árlejtési jogát

béri, a folyó évre is megadta a tarifális kedvezményeket.

Villamos vasutaink jó üzletmenete. A Közüti Villamos Vasut ma közzétett havi jelentésének is megvan a maga szenzációja; egymillió koronával mulja felül a vasut idei bevételei már eddig is a múlt év hasonló időszakának bevételeit. A vasutnak ugyanis augusztus hónapban 1.209,214 korona bevétele volt; a múlt év augusztus havában elért 1.099,643 koronával szemben. Az összbevétel f. évi január 1-től augusztus 31-ig 9.185,860 korona volt, a múlt év hasonszakában elért 8.171,811 koronával szemben, úgyhogy az idei szaporulat 1.014,049 koronát tesz ki. — Nem kevésbé kedvező a Városi Villamos Vasut forgalma is. Ez a társaság augusztus havában összesen 559,905 korona bevételt ért el, a múlt év ugyanezen hónapjában elért 496,976 koronával szemben. A f. év január 1-től az összes bevétel 4.663,752 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 4.042,452 korona bevétellel szemben, úgyhogy az idei növekedés 621,000 korona.

Dobsina a magyar ipar ellen. Az utóbbi időben nap-nap után fordulnak elő olyan esetek, amelyek azt bizonyítják, hogy törvényhatóságaink valóságosan megölik a magyar iparpártolásnak. Amióta a székesfehérvári megtorlás nélkül csaphatta arcul a közszállítási szabályzatokat, azóta nyakra-főre követik ezt a nemzetietlen és öngyilkosságnak beillő példát, a vidéki városok is. — A legújabb támadást a magyar ipar ellen Dobsina városa követte. Mint a „Honi Ipar” értesül, ugyanis Dobsina városa egy fűrésztételep gépberendezését a magyar ajánlattevők mellőzésével egy osztrák gépgyárnál szerezte be. Ezt az esetet suyojtja az a körülmény, hogy ez ügyben mint tanácsadó olyan tényezők is szerepeltek, kiknek hivatalos kötelességük őt állani a magyar ipari érdekek mellett. Amidőn ezt az esetet nyilvánosságra hozzuk, nem tudjuk elfojtani keserűségünket afelett, hogy az ilyen dolgok napirenden vannak. Hát üres frázisok az iparfejlesztési törvény, a közszállítási szabályzat hazafias rendelkezései, hogy büntetetlenül lehet lábbal tiporni a versenyképes magyar ipart? Vonhatjuk-e felelősségre a magyar ipar mellőzéseért a saját ügyeik felett korlátlanul rendelkező magánbereket, ha municipiumok, városok ilyen módon helyezkednek szembe törvényben lefektetett kötelezettségeikkel? És lehet-e elvárni a magyar iparostól, hogy ambícióval fog dolgozni ipara fejlesztésén, ha ilyen módon vonják el tőle azt, amire joggal számíthat, amire erkölcsileg és anyagilag jogot formálhat? Meg vagyunk győződve arról, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter nem fog menedéklevelet adni az osztrák gépgyárnak behozatali engedély formájában. És hiszünk, hogy a többi hasonló esetben sem enged be indokolatlanul a külföldi ipart a magyar közszállítások kapuin. Ha a városok vezetőségeinek a saját érdekük nem diktálja a követendő utat, ugy a kormányra hárul a kötelesség, hogy azt félreismerhetetlen határozottsággal megmutassa. Ez a versenytárgyalás különben sem állja a kritikát. Ki fogjuk mutatni, hogy olyan tényközlőmunkák vannak, amelyek egyenesen kiprovokálják a kormány megsemmisítő határozatát. Hogy csak egy momentumot említsünk, a nyilvános versenytárgyaláson az osztrák cég ajánlatát nem olvasták föl, sőt annak felolvasását határozottan megtagadták. Ezenkívül még számos olyan mozzanat merült fel, mely miniszteri beavatkozást igényel. Csak az a kár, hogy a közigazgatási eljárás lassúsága rendszerint lehetetlenné teszi az ilyen bottlások kijavítását. Erre számítani is szoktak az olyanok, kik sportot (nevezniük annak) üznek a magyar ipar mellőzéséből. Örülünk, ha ebben az esetben az illetékes tényezők halomra döntenék ezt a számítást.

A bosnyák esődtörvény reformja. A bosnyák igazságügyi osztályfőnök — amint velünk közlik — a szerajevói kereskedelmi és iparkamarához átiratot intézett, amelyben a esődtörvény-reform tervezetét közölve, különösen a következő kérdésekre vonatkozólag hívta fel véleményadásra a kamarát:

1. Kiterjesztendő-e s mily mértékben a esődképesség? 2. Bevezetendő-e a kényszerregezés? 3. Kitérítessék-e a hitelezők joga, különösen oly irányban, hogy a esődtömeggondnok kinevezésére, a esődtömeg kezelésére és értékesítésére nagyobb befolyás engedessék? 4. Kiterjesztessék-e a esődbiztos hatásköre a magyar és osztrák esődtörvény mintájára? 5. A tömeggondnok kirendelése ideiglenes legyen-e s csak a felszámolási határidő letelte után rendeltessek ki a végleges tömeggondnok? 6. Fakultative vagy obligatoriusan alkottassék meg a hitelezői választmány? 7. Minő jogkör adassék a hitelezők gyűlésének?

Az Angol Bank nem emelte a kamatlábát. Az Angol Bank ma ülést tartott, amelyen azonban nem emelték fel a kamatlábát. A pénzpiac most nem is tartott ettől, mert a pénzpiac feszültsége — legalább egy kis időre — most megszűnt.

Tenyészállat-kiállítás. Kolozsvárt ma délelőtt nyitották meg a lövölde helyiségében a XVI. Erdélyrészi országos tenyészállatkiállítást és vásárt, amelyvel kapcsolatban rendezték a VIII. Erdélyrészi gép-, eszköz-, anyag- és terménykiállítást és vásárt. A földmivélségi minisztérium képviselőjében Ottlik Iván államtitkár jelent meg, akit a rendezőség élén Jósika Gábor elnök fogadott. Az államtitkár az üdvözlésre válaszolva, megnyitotta a kiállítást és Lészay Ferencz alelnök és Tokay Lázló dr., a Gazdasági Egylet titkára kalauzolásával részletesen megtekintette az egyes osztályokat.

Alapszabályjövahagyások. A kereskedelemügyi miniszter a vasvármegyei fogadósok, vendéglősök és kávéosok ipartársulatának, a tata-tóvárosi és vidéki szállodások, vendéglősök, kávéosok és horoszmárosok ipartársulatának és végre a gyöngyösi fogadósok, vendéglősök és kávéosok ipartársulatának alapszabályait jóváhagyta.

Világkiállítás Párisban? Dupont, a francia szenátus kereskedelmi és ipari bizottságának alelnöke s a külföldi kiállítások bizottságának elnöke egy 1920-ban, a harmadik köztársaság 50 éves fennállásának emlékére Párisban rendezendő nemzetközi világkiállítás eszméjét pendítette meg. Ez a terv a bizottságban való tárgyalása alkalmával elvi ellenvetésekre talált. A többiek közt azt hozták fel ellene, hogy ilyen kiállítás évekre tejedő kedvezőtlen visszahatással van a vidékre és azt ajánlották, hogy a művészet és ipar nagy haladására való tekintettel különleges szakkiállítások rendeztessenek. Kiemelték emellett, hogy Párisban magában nem áll alkalmas terület rendelkezésre, melyen ilyen nagyarányú kiállítás rendezhető volna, miután az a terület, amelyen a legutóbbi kiállítás rendeztetett (Champs de Mars), már nagy részben be van építve. Az ügy beható tanulmányozás végett a kiállítási bizottságnak adatott ki. A francia kormány még nem foglalt állást az ügyben. Valószínű, hogy már a közel hónapokban foglalkozik vele, ha azt kívánja, hogy ez a terv megvalósuljon, mert ilyen nagyarányú kiállítás előkészítési munkálatai igen sok időt vesznek igénybe.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cz.-ben meghatározott állami kedvezményeket a Schiel testvérek gépgyár, vasöntőde és malomépítészeti intézet brassói cégnek Brassó város határában létesítendő oxigéngyári ipartelepe részére az üzembehelyezés napjától számítandó öt évre előzetesen biztosította és ugyanezen állami kedvezményeket Nicolovits Lázló orsovai lakosnak Jeselnicán létesített mechanikai pamutszövő és izező gyári vállalata részére az 1909. évi szeptember hó első napjától számítandó öt évre engedélyezte.

A román határ megnyitása. Az új román kereskedelmi szerződés értelmében Magyarország és Ausztria határállomásain ma éjfélkor nyitották meg a vámorompokat a román husbehozatal számára. Az év hátralévő négy hónapjában Romániának jogában áll negyezer darab ökröt, 20 ezer darab sertést és 35 ezer darab juhot vágott állapotban a vámhatáron át Magyarországra és Ausztriába behozni. Ebből a kontingensből a románok igényezni fognak minél többet kihasználni, bár a behozatal nálunk nem fog valami olcsóbb árakat eredményezni.

Magánkézből — részvénytársaság. „Első Magyar Precíziós Fogaskerékgyár R.-T.” cég alatt a Benkő és Gyémánt-cég budapest-angyal-földi fogaskerékgyára és öntődéje 125.000 korona alaptőkével részvénytársasággá alakul át.

Egy osztrák vállalat kivonulása. A Marcegei vasöntőde és gépgyár r.-t. Budapesten hosszabb ideig nagyobb fiókot tartott fenn. Az utóbbi időben azonban a fiók nem működött a kívánt eredménnyel, sőt az utolsó év mérlege veszteséggel is zárult. A vasöntőde ezért a fióktelep felszámolását határozta el s legközelebb véglegesen kivonul Magyarországból.

Mintagazda kitüntetés. Dammer Pál Köznyitrai megyei községi mintagazdának a földmivélségi miniszter a mintagazdaság felszerelését díszközzel kíséretben adományozta. Az oklevelet kis ünnep keretében nyújtották át a kitüntetettnek.

Bezárták a méhészeti kiállítást. A méhészeti kiállítás ma záródott. A kiállítás tíz napig volt

nyitva, ez alatt több mint tizenkétezer látogató fordult meg a kiállításon, melynek méz és viaszanyaga is szépen értékesült.

Mi lesz az Orczy-házal? A főváros egyik legforgalmasabb utvonalát, a Károly-körutat már rég olesufítja dűledező falaival és ormóttan tetajével az u. n. Orczy-ház és vele szemben a nem kevésbé ősdi és disztelen központi városháza. Mintha csak arra várna mindenik, hogy a másik takarodjék el előbb a föld színéről. Az Orczy-ház tulajdonosa az Orczy-ház részvénytársaság tulajdona, amely 2.400.000 korona alaptőkével aalkult. Az 1.600.000 korona értékű törzsrészvények három negyedrészt a ház régi tulajdonosai jegyezték, az elsőbbségi részvények pedig a Budapesti Ingatlanbank tulajdonai lettek. Ettől most megvette a Magyar Telepítő- és Parcellázóbank. De ez csak az Orczy-ház három negyedrészt jelenti, mert az Erzsébetvárosi Takarékpénztár a tulajdonjog negyedrésze, mint azt már megirtuk. Az Orczy-ház részvénytársaság a vagyonszétválás megszüntetése iránt keresetet nyújtott be a budapesti királyi törvényszéknél, kérve, hogy a házat nyilvános árverésen adják el. Ez valószínűleg meg is történik még a jövő év folyamán. Ha a ház teljes tulajdonjoga az Orczy-ház részv.-társ. tulajdonába jut, az lebontatja a mostani házat és a telekre új palotákat épít, melyek a tervezett Erzsébet-sugarutat valószínűleg érinteni fogják. A tulajdonjog eltolódásával az Ingatlanbank emberei lemondanak a részvénytársaságnál viselt igazgatósági tagságukról és helyettük a Magyar Telepítő és Parcellázóbank emberei, köztük dr. Hüttl Dezső műépítész kerülnek az igazgatóságba.

Méhészeti-, gyümölcs- és zöldségkiállítás Szerajevóban. E hó 24—29. napjain Szerajevóban, a városházán méhészeti, gyümölcs- és zöldségkiállítást rendez a bosnyák-hercegovinai központi méhészegyesület. A kiállítást látogató vendégek részére négy napi érvényvel 33 százalékos kedvezményes vasuti jegyet bocsát ki a bosnyák vasut-igazgatóság.

A Nemzeti Balesetbiztosító új palotája. Az utóbbi időben nagyobb biztosítóink sorra vonulnak be saját palotáikba. Legújabbán a Nemzeti Balesetbiztosító Rt. teszi ezt, megvásárolván az Andrássy-ut és Liszt Ferenc-tér sarkán lévő Karsay-féle házat 980.000 koronáért.

Fizetésképtelenség. A bécsi hitelezői védegyelet ma a következő fizetésképtelenséget jelenti: Mandel Mayer Nyirbátor (esőd.)

Gépgyárak fuziója. Már régebben megirtuk, hogy az Opler Hugó kazán- és gépgyár r.-t. fuzionált a Reichel és Heiszler vegyipari részvénytársasággal. A cég hivatal most jegyezte be ezt a változást. E szerint a részvénytársaság alaptőkéje: 1500 darab, egyenkint 200 korona névértékű, bemutatásra szóló új részvények kibocsátása által 500.000 koronával felemeltetvén, a részvénytársaságnak ez idő szerinti alaptőkéje: 1.000.000 korona, mely 5000 darab egyenkint 200 korona névértékű, bemutatásra szóló részvényre oszlik. A fuziót kimondó közgyűlésen új igazgatókat is választottak. Új igazgatók: Opler Hugó, Opler Ignác, dr. Engel Aurél, Rechnitz Béla, Schwarz Adolf és zsolnai Wix Adolf.

Szárnnyvonalmegnyitás. A Máv. igazgatósága azt jelenti, hogy a Zólyombrezó—Erdőköz—Tiszolez helyi érdekű vonal Zólyombrezó—Kisgaram szárnyvonala a mai napon a 9001. számú vonattal a közforgalomnak megnyitott.

Iparpártolási sérelmek. Megirtuk már, hogy a Pesti Hengermalom idegenben rendelto meg új gépberendezését. Az Országos Iparpártoló Szövetség ez ügyben már legközelebb bizottsági gyűlést tart. Ez a Széchenyi István által alapított vállalat tudvalevőleg egy 1500 lóerős gőzgépet Brünnben rendelt meg, malomberendezését pedig Braunschweighból hozatta. Ez az eljárás indokolatlanul több mint egy millió koronát vont el a magyar ipartól. — A Schaumburg-Lippe-féle cementgyár berendezését szintén Braunschweighban rendeltek meg. — Schmal Henrik budapesti építész indokolatlan külföldi beszerzései. — A Hungária gőzmalom esete (gőzturbinát rendelt külföldön); — végül Malomsoky József budapesti asztalosárnygáros eljárása, aki gyári berendezését külföldről hozatta.

A Krupp-gyár munkái. Ez az órlási ipartelep legutóbb a következő nagyobb munkákat szállította: öt torpedóhajót a német császári tengerészet számára, a „Koppen“ nevű víz alatt járó hajót a norvég királyi tengerészet számára, az „U3“ és „U4“ jelű két víz alatt járó hajót a cs. és kir. tengerészet számára Pólába, egy pontont uszódaruhoz a Germaniawerft számára, a „Meteor“ nevű két árboczos yachtot a német császár számára. Ugyanennél a gyárnál építés, illetve megrendelés alatt maradt a „Posen“ nevű sorhajó a német császári haditengerészet számára, a „Köln“ nevű cirkálóhajó és két torpedóhajó „S. 174/175“ a német császári haditengerészet számára, egy motorcsónak a császári Torpedo-Inspektion számára, két torpedóhajóromból az argentinai haditengerészet számára.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:
 Százszeker koronát nyert: 96849.
 Tízszeker koronát nyert: 65074.
 Ötszeker koronát nyert: 3271 96143 109920.
 Ézer koronát nyertek: 9712 18051 48416 65889 67294 82016.

Ötszáz koronát nyertek: 2179 4977 5391 6287 6490 7669 9299 11795 12567 16059 16400 20212 20300 23423 28533 30018 44452 44668 45346 48823 49502 49546 51474 51763 52836 54300 54800 55150 56192 56358 57464 57854 61608 63438 64194 64513 64988 65623 68737 69270 69478 71068 73354 75301 76660 77082 78106 78907 78920 80252 81553 82372 85674 87359 88717 90718 93258 98757 98911 99985 103985 105455 105650 105956.

Kiss szerencsése Nagy! Az osztálysorsjáték mai húzásán a 100.000 koronás főnyereményt Kiss Károly és Társa bankháza (Kossuth Lajos-u. 13.) szerencsés vévi nyerték, a 96.849 számú 8/8 sorsjeggyel.

Uj szappan-, gyertya-, kristályszóda- és zsiradékgyár részvénytársaság Szerajevóban. Dolaczon, Sarajevo külvárosában eddig Seferdzí testvérek cég alatt fennállott gyertya és szappangyártat egy helyi érdekeltségű alakult konzorcium megvette és ötszáz ezer korona teljesen befizetett alaptőkével részvénytársasággá alakította át. A régi gyár csak mosószappant és kristályszódát gyártott, valamint szilvapólinkát főzött, az új részvénytársaság ezen felül még toiletszappant, illatszereket, gyertyát, viaszárukat, főző és ipari célokra használt zsiradékokat is fog gyártani, s ehhez képest a régi gyárat megnagyobbította és modern gépekkel szerelte fel.

Drágább lett a bársony- és a pluche. Hamburgból jelentik, hogy a német bársony- és pluche gyárosok szövetsége, amely nemrég elhatározta, hogy 1911 január hó 1-től kezdve Magyarország és Ausztria és az északamerikai Egyesült Államok kivételével a világ összes országai számára közmegegyezéssel fogja megállapítani az árakat, mi nap tartott közgyűlésén oda módosította ezt a határozatát, hogy az egységes árak az eddig még le nem kötött országok számára azonnal életbe fognak lépni. Tekintettel az eddigi rendkívüli alacsony árakra, különösen az ázsiai piacok számára, csak közepes áremelést határoztak el, amelyet október hó 1-ével további 4 százalékos emelés fog követni. A francia gyárosokkal kötött szerződés, amely szintén öt esztendőre szól, egyhangúlag elfogadtatott s a legközelebbi napokban Párisban aláíratik. Ezzel a német bársonyipar több esztendőre szilárd viszonyokat teremtett magának.

Bosnyák törvényelőkészítések. A boszniai erdőgazdasági vállalkozások elé mindig nagy akadályokat gördített a benszülött lakosság faizási és legelő-szolgálmá. A kormány — amint értesülünk — törvényjavaslatot készített e szolgalmak rendezéséről, amelynek alapelve, hogy e szolgalmi jogok alapján a kincstári erdőkööl és legelőterületekből községi erdőrészeket és közlegelőket hasít ki és e területeket bocsátja a szolgalom tulajdonosainak rendelkezésére, a kincstári megmaradt területeken pedig a szolgalmakat megszünteti. E javaslat, amely csak a f. évi november hónapban újra összeülő tartománygyűlés elé kerül, ha törvény-

erőre emelkedik, meg fogja könnyíteni új erdőgazdasági vállalkozások keletkezését. Ezenkívül törvényjavaslat készült a kötelező munkásbiztosításról, a képesítéshez kötött iparüzés szabályozásáról és végül a közutakról. Ezek a törvényjavaslatok a tartománygyűlés őszi ülészakán kerülnek tárgyalás alá.

A magyar-bosnyák postai tarifák. A magyar-bosnyák postaforgalomban még mindig a régi magas portó van érvényben, míg az osztrák-bosnyák forgalomban ez évi április 1-je óta a postautalvány portója a belföldi díjakkal azonos; július 1-től kezdve pedig az Ausztria és Bosznia között váltott olyan postacsomagoknál, amelyek magyar területet nem érintve, Dalmácián át szállítottak, a díjat ugyanacsak a belföldi díjakkal egyenlő magasságban állapították meg. Az OMKE ismételtén felszólalt a magyar kormánytól a bosnyák postai tarifák ügyében és a revízió iránt többször ígéretet is kapott, a magyar kormány azonban eddig a bosnyák tarifák ügyét az új magyar-osztrák postai egyezményrel kapcsolatosan kívánta rendezni. — Most újabb leiratot intézett Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az OMKE-hez, amelyben közli, hogy miután a magyar-osztrák postai egyezmény megkötése halasztást szenvedett, ettől függetlenül indított tárgyalást a boszniai postaigazgatással, azaz a célzattal, hogy a 60 filléres csomagdíj, valamint az olcsóbb postautalványdíj a Boszniával való forgalmunkban mielőbb életbeléptethető legyen. A miniszter reméli, hogy javaslata a bosnyák postai ügyeket intéző közös hadügyminiszter részéről nem fog nehézséggé ütközni s így hamarosan teljesíthető lesz a magyar kereskedő-világ kívánsága.

Elhalasztott állatkiállítás. A Brassóban tervezett mezőgazdasági gépkiallítással egybekötött országos tenyészállatkiállítást az utolsó hetekben fellépett száj-és körmőfájás miatt bizonytalan időre elhalasztották. Ennek az elhasznátnak következtében az eddigi bejelentések érvénytelenek.

A Bazilika-sorsjegyek húzása. Ma tartották meg dr. Goposa László miniszteri tanácsos elnöklésével a Bazilika-sorsjegyek húzását. Kihúzták a következő sorozatszámokat: 2929, 426, 3126, 1467, 27, 2004, 357, 3899, 233, 6592, 1020, 413, 5968, 6306, 5418, 4781, 1183, 6863, 2761, 4549, 7092, 2355, 445, 4412, 5921, 888, 4707, 2552, 3522, 5371, 862, 7898, 1697, 2294, 4998, 1413, 6353, 6803, 526, 1797, 523, 7132, 1237, 7108, 439. A 20.000 koronás főnyeremény a 2829—43. számra esett. Ezer-ezer koronát nyertek: 3451—52 és 6593—64. Kétszáz-kétszáz koronát nyertek: 3862—80 és 6916—40. számú sorsjegyek. Száz-száz koronát nyertek: 4600—52, 6828—12, 1286—28, 7580—87, 6518—96, 6836—22, 2080—84, 3295—50, 4052—4, 4644—90, 2831—70, 4225—74, 6890—73, 4446—59, 2441—63, 2879—79, 4626—99, 6626—38, 1245—67, 778—21 számú sorsjegyek. Ötven-ötven koronával húzták ki a következő számokat: 1432—40, 1281—80, 477—40, 5664—96, 2299—49, 6827—56, 1858—13, 5451—36, 3287—23, 2989—63, 3765—4, 6732—35, 5162—92, 70—69, 2894—35, 7645—3, 3797—44 és 4237—70.

Bosnyák dióexport. A bosnyák országos kormány — jelentik lapunknak — megtiltotta, hogy a termelő a kereskedőnek eladott dióját október hó 15. napja előtt leszállítsa. E rendelkezésével a kormány a dió minőségének emelését célozza, hogy a szeptember hó 20—25 közti időben szokásos diószedés után a dió száradására és lapátolására kellő ideje maradjon a termelőnek.

A „Nemzeti“ biztosító forralma. A „Nemzeti“ Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó év július havában 827 drb balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálátszere 5,698.000 korona, rokkantság esetére 8,875.750 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 2418 korona napikártalanításra biztosított összegről szólnak. Nevezett társaság a f. év január hó 1-től július hó végéig terjedő időszakban 5778 ajánlatot kövénnyezett és pedig 41,293.503 korona halálátszere, 63,925.208 korona rokkantság esetére és 19.385 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegekkel. Fennállása óta a társaság balesetekre 12,600.440 korona 28 fillér kártérítést fizetett ki.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS,
 Kladó-tulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 1.

A készáruipiaczon ma is csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és csak nehezen voltak rávehetőek jobb árak fizetésére. Mivel másrészt az eladók sem nagyon forszírozták a dolgot, csak mérsékelt forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mindössze 30.000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 5 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 10.45 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 9.70 korona 75 kilós pestvidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a zab és a tengeri 5—5 fillérrel drágább, a rozs tartott, az árpa szilárd. Forgalomba került: 500 q rozs 7.10—7.12 koronás áron, 600 q zab 7.95—8.05 koronás áron és 200 q árpa 7.02 koronás áron. A határidőpiazcon ma igen nagy volt az élénkség. Az üzlet a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg. — A felszínre került magas jegyzések nagy hajlandóságot idéztek elő az elért nyereségek realizálására, ami futólag visszanyomta az árfolyamokat, később azonban megint igen sürgős kereslet támadt, mire aztán újra emelkedtek a jegyzések. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 9.99 koronán indult, előbb 9.91-ig esékkent, aztán 10.01-ig emelkedett és zárlatkor 9.99 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel, az októberi rozs három fillérrel, az októberi zab kilencz fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel emelkedett, az áprilisi buza pedig változatlan maradt.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a főpörzsező volt:

Buza	hllós	ára 100 kg.	hllós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.10—20.55
"	76	19.80—20.10	80	20.20—20.65
"	77	19.90—20.20	81	—
"	78	20.—20.80	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.—20.85
"	76	19.70—20.10	80	20.10—20.50
"	77	19.80—20.20	81	—
"	78	19.90—20.25	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.05—20.45
"	76	19.75—20.05	80	20.15—20.55
"	77	19.85—20.25	81	—
"	78	19.95—20.30	82	—
Bánsági	75	—	79	20.10—20.45
"	76	19.80—20.15	80	20.20—20.60
"	77	19.90—20.25	81	—
"	78	20.—20.35	82	—
Bácskai	75	—	79	20.15—20.50
"	76	19.80—20.20	80	—
"	77	19.90—20.30	81	—
"	78	20.05—20.40	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.40—14.50
középmínőségű új	—	—	—	14.20—14.35
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	13.—14.60
II-rendű	—	—	—	13.80—14.20
Zab I-rendű	—	—	—	15.90—16.10
II-rendű	—	—	—	15.50—15.80
Tengeri belföldi új	—	—	—	12.—12.20

Eladatott:
 Buza. Tiszavidéki: 300 q 80 k 20.80 K szept., 200 q 79 k 20.80 K szept., 100 q 80 k 20.80 K okt. föld., 500 q 79 k 20.90 K, 300 q 79 k 20.90 K, 600 q 79 k 20.80 K szept., 500 q 79 k 20.80 K szept., 100 q 79 k 20.80 K szept., 500 q 79 k 20.80 K szept., 600 q 79 k 20.70 K okt. felad., 1000 q 79 k 20.90 K, 500 q 79 k 20.90 K, 1000 q 78.8 k 20.80 K szept., 100 q 78 k 19.60 K keverékes, 100 q 78 k 20.60 K szept., 500 q 77 k 20.30 K.

Szt.-Tamási: 2910 q 74.8 k 20 K szept.
 Pestvidéki: 200 q 79.5 k 20.60 K, 200 q 78.5 k 20.30 K, 500 q 78.5 k 20.40 K, 500 q 78.5 k 20.40 K, 100 q 76.5 k 19.40 K keverékes, 100 q 76 k 20.10 K, 100 q 75 k 19.40 K.

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
3 Szombat	A dolovai nábob leánya	Csittul szívem	A milliomos	Luxemburg grófja	A muzsikuseány	Tosca	Az Országos zenei művészeti Akadémia nem tart előadást.
4 Vasárnap	Rosenkrantz és Gül enstern Az ember tragédiája	Amor, a pénzügynök Csittul szívem	Hivatalnok urak Csákó és kalap	Jánoska Luxemburg grófja	A poleskei nótárius A muzsikuseány	A sárga csikó Az obálto	Napoleon Orosz-japán háború

Bánsági: 4200 q 78.4 k 20.90 K szept. száll., 5000 q 75 k 20 K szept. végére.
 Kalocsai: 1380 q 76.5 k 20.25 K.
 Zimonyi: 3000 q 75.8 k 19.65 K sárga.
 Fejérmegyei: 1275 q 77 k 20.20 K, 200 q 76.5 k 19.80 K rozsos.
 Felsőmagyarországi: 1000 q 77 k 19.60 K sárga.
 Tolnai: 1350 q 76.5 k 20.20 K.
 Rozs: 100 q 14.25 K kpf pp, 200 q 14.20 K kpf. pp. 200 q 14.25 K kpf. pp.
 Zab: 200 q 16.— K kpf, 100 q 15.50 K kpf, 100 q 16 K kpf, 150 q 16.10 K kpf.
 T-árpa: 200 q 14.05 K kpf pp.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:
 Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
 Buza októberre 9.99—9.91—10.01—9.99—
 Buza áprilisra 10.22—10.23—10.16—10.25—10.20.
 Rozs októberre 7.36—7.33—7.40—
 Rozs áprilisra 7.72—7.70—7.76—
 Zab októberre 7.95—
 Uj tengeri májusra 5.83—5.85—5.82—5.86—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre 9.99—10.—
 Buza áprilisra 10.21—10.22
 Rozs októberre 7.40—7.41
 Zab októberre 8.07—8.08
 Tengeri májusra 1911-re 5.86—5.88

Budapesti onbanatforgalom.

1910. aug. 30-tól 1910. aug. 31-ig.

	Érkezett	Elszállított
	méter mázsa	
Buza	33475	9026
Rozs	12809	427
Arpa	952	359
Zab	25695	10012
Tengeri	—	5663
Liszt	612	6947
Korpa	—	2937

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma csendes volt, nagyobb üzlet csupán Magyar és Osztrák Hitelban volt. Előbb kínálva volt, míg utóbbi élelnek kereslet következtében lényegesen emelkedett. A helyi értékek piacán is meglehetősen nyugodt volt ma a hangulat. Valamivel jobb érdeklődés csak a Jelzalog iránt mutatkozott, mert hire járt, hogy az osztalék nagyobb lesz, mint tavaly volt. Forgalomba került: Hazai bank 318.50—317.50 koronán. Magyar Bank 752—751.50, Kereskedelmi Bank 3980, Ganz-gyár 3805—3810, Aszfalt 216—215, Ujlaki 421—419, Spódiium 170—178, Lipótvárosi Takarékpénztár 211, Danubius 470.50—473, Magyar Villamossági 452, Atlantika 313 koronán.

Az előtőzsdén forgalomba került: Osztrák hitel 668—669.50—669, Magyar hitel 862.50—864—863.50, Államvasut 750.50—751, Leszámitolóbank 605.50, Jelzalogbank 484—485.50—484.75, Rimamurányi 698—698.50, Városi villamosvasut 388.50—389, Közúti 751.50—753, Déli vasut 123.25—125—124.50, Magyar korona-járadék 92.02 1/2—92.10.

A délitőzsdén köttetett: Osztrák hitel 670—671.50—670.50, Magyar hitel 863—863.75—862, Államvasut 751.50, Leszámitolóbank 605.75, Jelzalog 485.50—484.75, Rimamurányi 679.50—698, Közúti 753—754 Városi villamosvasut 388.50—389.50.

Tőzsdézárulat. Osztrák hitel 670.25, Magyar hitel 863.—, Jelzalog 784.75, Leszámitoló 606.—, Rimamurányi 698.—, Városi 388.25, Közúti 753.25.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 1. (Saját tudósítónktól.) A külföldi jelentések nem mutattak kezdeményezésre, azonban az időjárás szilárdítólag hatott. Buza és rozs 5 fillérrel, zab és tengeri 10 fillérrel drágult, míg árpa tartott.

Jegyezett buza: Tiszavidéki 10.70—11.25, bánsági 10.40—10.85, székesfehérvári 10—10.45, mosoni és győri 9.75—10.20, felsőmagyarországi és csepeli 9.75—10.35, déli vasuti 9.80—10.35, marchfeldi és egyéb alsó-ausztriai 9.75—10.20.

Rozs: Felsőmagyarországi 7.75—7.95, csepeli 7.70—7.95, pestmegyei 7.70—8.05, déli vasuti 7.65—7.95, különféle magyarországi 7.65—7.90, ausztriai 7.80—7.95. Árpa: Morvaországi 8.25—8.96, bécsvidéki 7.60—8.30, felsőmagyarországi 6.90—9.50, csepeli 7—9.50, győri és mosoni 7—8.40, középdunai állomások 6.90—7.35, déli vasuti 7—8.50, északmagyarországi 7—9, má-láta 6.60—7, takarmány 5.85—6.35.

Magyar tengeri 6.50—6.75.
 Magyar zab 8.45—8.80, válogatott 8.80—9.10, uj 8—8.40, ausztriai 7.90—8.20.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 1. Az érdeklődés a mai előtőzsdén főleg Déli vasuti részvények felé irányult, amelyek a folytonos véleményváltások következtében javultak. Később hitelrészvények fedezeti és véleményváltásokra élénkültek, egyébként a piac

nyugodt volt. Korlátok közt egyes kötések fordultak elő ipari értékekben, némileg javult árfolyamokon. A déli tőzsde megnyitáskor az irányzat nyugodt volt, az árfolyamok gyengültek. A forgalom későbbi során hitelrészvények budapesti vásárlásokra emelkedtek, egyéb cikkekben nyugodt volt a hangulat, csak Déli vasuti részvények gyengültek.

10 óra 45 perczkor:
 Osztrák hitel 670, Magyar hitel 862, Laenderbank 527.25, Bankverein 555, Államvasut 751.50, Déli vasut 124.50, Alpesi 759.50, Skoda 393.50, Török sorsjegy 260.25, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 274.50.

1 óra 30 perczkor:
 Osztrák hitel 670.25, Magyar hitel 863, Anglo 316.50, Bankverein 554.50, Földhitelintézet 1336, Laenderbank 527, Union 623, Magyar jelzalogbank 485, Államvasut 751, Déli vasut 121.25, Dunagőzhajózás 1130, Alpesi 759, Prágai vasut 2817, Rimamurányi 696.50, Orosz járadék 103.75, Török sorsjegy 200, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 273.25.

Bécs, szept. 1. (Magyar értékek zárulata). 4 százalékos arany-járadék 112.—, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 157.25, Magyar hitelbank részvény 862.50 Magyar leszámítoló és váltó részvény 604.—, Rimamurányi 696.—, Magyar ezkoripar 22.75, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 91.85, Magy. nyeresim. köcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzalogbank 485.—, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, szept. 1. (Osztrák értékek zárulata). 4.2 százalékos papír-járadék 98.85, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.25, 1860-as sorsjegy 170.—, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 316.—, Bécsi Bankverein 554.—, Osztrák magyar bank 1856.—, Déli vasut 120.75, Dunagőzhajózási társ. 1180 Dohány-részv. 387.—, Cs. k. arany (vort) 11.37, Német bankv. 117.51, Osztr. Lloyd 578.—, 4.2 száz ezüst jár. 93.80—97.65, Osztr. koronajáradék 93.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézet részvény 689.10, Union-Bank 623.25 Osztrák Laenderbank 526.90, Osztrák-magyar államvasut 750.—, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 759.61, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 249.17, Lipótkohó 538.— Török sorsjegy 259.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 1. (Értéktőzsde.) A német vaspiazcáról és a felsősziléziai művek kielégítő foglalkoztatásáról szóló jelentések, valamint az Iron Age mai közlése, amely Amerikában nagy keresletről ad hírt, kezdetben jelentékeny javulást idéztek elő kohó- és szénrészvényekben. A további folyamatban Phönix kedvező évi eredmény elvártában jelentékenyen emelkedett, amiből a többi bányaártekekre is haszon hártult. Gőzhajórészvények és villamossági részvények is javultak, míg bankok és vasutak kevésbé változtak, előbbieket inkább gyöngülésre hajlottak. Déli vasut is veszített nyereség-realizációkra. A londoni bankamatláb emelésének elmaradása még inkább szilárdította az irányzatot úgy, hogy zárlatkor különösen Phönix és német luxemburgi részvények ismét emelkedtek és Kanada Pacific-részvények is magasabban jegyeztek. A készárupiacz ipari értékei is szilárdak voltak. Napi pénz 4—3 és fél százalék, magánkamatláb 3 és fél százalék.

Berlin, szept. 1. Zárulat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, osztrák hitelrészvény 219.50, Déli vasut —, 3.40, orosz bankjegyek 216.65, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 190.75, Dinamittruszt 1—1.—, Harpeni 195.75, Unifikált török járadék 94.10, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.40, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar államvasut 160.40 Bécsi váltóár 850.25, Olasz járadék 104.10, Alt. villamos-sági Edison 286.50, Gelsenkircheni 215.75, Laurakohó 180.75.

Frankfurt, szept. 1. Zárulat. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 91.15, Magy. ar.-jár. 94.40, Osztr. hitelint. részv. 210.—, Osztrák-magyar államvasut 160.50, Lszaknyugati vasut —, Eustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.80, Bécsi Bankverein 139.37, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.37, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.35, Osztrák koronajáradék 93.60, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 133.60, Déli vasut részvény 215.50, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.50, Párisi váltóár 810.33, Union bankrészv. 156.— Alpesi részv. —.

Hamburg, szept. 1. (Zárulat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.80, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 23.50, 4 százalékos aranyjáradék 99.30, Osztrák hitelrészvény 210.—, Osztrák-magyar államvasut 160.25, Olasz járadék 103.5, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.50.

London, szept. 1. Angol consol 81.1/4.

Páris, szept. 1. (Zárulat.) 3 százalékos francia járadék 97.65, Osztr. aranyjáradék 101.— Magyar arany-járadék 96.7, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 504.— 2 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokói járadék 524.— 4 százalékos 1890. román köcs. 96.50, 4. százalékos amort. románjár. 1905. 94.—, 5 százalékos orosz járadék 105.55, 4 és fél százalékos 1900. orosz

járadék 100.50, 4 százalékos spanyol jár. 94.85, 4 százalékos unifikált török jár. 94.70, Török sorsjegy 220.—, Török dohányrészvény 410.— Osztrák földhitelintézet 1409, Osztr. Laenderbank 565.— Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 1803, Banque Ottomane 681.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 129.— Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 624.— Rio Tinto 17.24, Sucrerie d'Égypte 79.—, Tula 355, Urkányi kőszén 194, Chartered 46.75, De Beers 437.— East Rand 132.50, Jagersfontein 217.—, Trans. Land Comp. 66.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.1, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 9/16, Olasz arany-váltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 2/16, Csekk Londonra 25.140 Magánkamatláb 2.1/8

Üzleti tudósítások.

Szeszárak.

Milyen időre	Kontingentált	Exkoingentált
Azonnali szállításra	58.50	28.71
Szept.—decemberre	58.25	38.50
Szept.—májusra	58.—	38.25
Január—májusra	57.75	38.—

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbádoghid igazgatóságától.) Szept. 1. Előző napi eladatlant maradványok 180 drb sertés. Mai felhajtás 1706 drb sertés, 1 drb süldő. Összesen 1896 drb sertés, 1 drb süldő. Eladatott 1636 drb sertés, 1 drb süldő. Mai maradvány 250 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirtsertés Öreg I. rendű 350 kgr. felül ételsúlylevonással 140—148 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. ételsúlyban 138—140 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 148—158 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 150—160 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 154—162 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgként ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiacz.

Szeptember 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 300 kilogrammon felüli súlyban) 143—144 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 150—152 fillér. Könnyű (páronként 240 klg.) 156—160 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi aug. hó 30. napján volt készlet 36311 drb. — 1910. aug. hó 31-én felhajtott 328 drb. — 1910. aug. hó 31-én elszállított 233 drb. — 1910. szeptember hó 1 napjára maradt készletben 36408 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Budapesti vágómarhavásár.

Szept. 1. Vágómarhák. Felhajtott magyar bika 235 drb, magyar ökör 946 drb, magyar tehén 887 drb, magyar bivaly 275 drb, Boszniai bika 1 drb, ökör 30 drb, bivaly 9, növendékmarha 47 dr. Póthajtásra bejelentve 42 drb. Összesen 2472 drb. — Arjegyzések: métermázsúknál ételsúlyban, levonás nélkül, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 80—90 koronáig, kivételesen 94 koronáig, középminőségű 68—78 koronáig, silány minőségű 56—66 K-ig, Magyar paraszmarha, jobb minőségű 68—74 K-ig, silány minőségű 52—66 K-ig, Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 86—94 koronáig, kivét. 103 koronáig, középminőségű 74—84 koronáig, silányabb minőségű 58—72 koronáig. Bika jobb minőségű 70—84 koronáig, kivételesen 90 koronáig, silányabb minőségű 54—68 koronáig, bivaly 48—56 koronáig, kivét. 62 koronáig, Magyar tehén 50—74 koronáig, Tarka tehén 54—84 koronáig, kivételesen 84 koronáig, kiesztetni való marha 40—52 koronáig, növendékmarha 50—76 K-ig. Mind 100 kilonként ételsúlyban. A felhajtás 200 darabbal kisebb volt a multheténél, az irányzat valamivel élelnebb volt, az árak 1—2 K-val mmázsúknál emelkedtek. — A jövő betivásár ünnep miatt szerdán tartatik.

Bécsi szurómarhavásár.

Szept. 1. A mai vásárra felhozottak: 3478 drb borjut, 1290 drb fiatal sertést, 1011 drb levágott sertést, 270 drb levágott juhot, 76 drb bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borju 108—138 fillér; elsőrendű 142—150 fillér; legeszeje 152—170 fillér, 6/6 borju 88—126 fillér; legelsőrendű 128—144 fillér, hussertés 116—140 fillér, 6/6 zsirsertés 120—132 fillér; levágott hussertés 144—164 fillér, levágott hizott sertés 136—150 fillér, könnyű sertés 100—164 fillér; elsőrendű süldő 144—158 fillér; levágott juh 86—112 fillér; bárány 24—42 korona páronként.

Heti lóvásár.

Szept. 1. A Tattersall telephán ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 188 drb első-, 358 másodosztályu, összesen 546 drb lovat. Ebből eladtak 370 drbot. A székesfőváros 66 darabot vett meg 90—106 korona között változó árakon.

Budapesti szurómarhavásár.

Szeptember 1. Felhajtott: 433 drb 6/6 borju (közte 37 rugott.)

Arjegyzések: Elsőrendű 6/6 borjukért 110—120 fillérig, kivételesen 124—130 fillér, középminőségű 6/6 borjukért 100—108 fillérig, silány 6/6 rugott borjukért 70—96 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak változatlanok maradtak.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 1.

Kinevezések. A belügyminiszter Bereg vármegyében a munkácsi anyakönyvi kerületbe Lehotay Zsigmond városi főjegyzőt anyakönyvvezetővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bacilla Lajos erdömérnökjelöltet közalapítványi erdészszé, Szép Géza és Horváth Károly végzett erdömérnökhallgatókat közalapítványi erdőgyakornokokká; a pénzügyminiszter Bárányi Dezső adóhivatali segédet a munkácsi adóhivatalnál a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett adóhivatali ellenőrré a hevesi adóhivatalhoz és Tumlai István máramarosizéti adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a munkácsi adóhivatalhoz, Pent Imre és Morvai Jenő kataszteri irattartó kezelő irodatisztekét a trensenyi, illetve a gyulai pénzügyigazgatóságnál ebben a minőségükben és jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a X. fizetési osztályba; a temesvári ítélőtábla elnöke dr. Fodor Jenő temesvári lakos ügyvédjelöltet a temesvári ítélőtábla kerületébe és Panek Norbert lippai járásbírósi díjtalan joggyakornokot a temesvári ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokokká; a kincstári joggyá igazgató dr. Arányi István bírósi joggyakornokot, Zobel Lajos és dr. Dengyel László ügyvédjelöltek díjtalan joggyá fogalmazógyakornokokká; a budapesti főügyész Szabó Imre balassagyarmati törvényeszi fogházhoz, címzetes fogházrőmestert a lonszezi járásbírósi fogházhoz fogházrőmesterré nevezte ki.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vrabely Istvánnak balassagyarmati állami elemi iskolai tanítóné a népnevelés terén szerzett érdemei elismerésül az 1897. évi XXVI. t. cz. 9. szakasza alapján eddigi állomáson igazgató-tanítónővé léptette elő.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Weisz Iszák és Béla magyarborzasi lakosok Nemesre, Kohn Fülöp wieni lakos saját, valamint Hugó, Olga és Oszkár gyermekei Krassóra, kiskoru Chajmowics Ilona békésbahi lakos Viskire, kiskoru Gutmán (Gutmann) József budapesti lakos Gondára, Straszter Samu budapesti lakos, valamint Dezső gyermekei Sajtóra, kiskoru Kohn Ernő, Andor, Károly és György budapesti lakos Keményre, kiskoru Piek Zoltán budapesti lakos Pásztorra, Otrubay Mihály budapesti lakos saját, valamint Otrubai Béla, Otrubay Mihály, Otrubay Vilmos, Mária, Viktor és Otrubai Gyula gyermekei Szigetire, kiskoru Weiszbrunn Sándor mezőberényi lakos Vasra, Lippkócs Jenő Emil kassai lakos, valamint Erzsébet gyermekei Lányira, kiskoru Katz Lipót budapesti lakos Kartészre, Löwinger Károly budapesti lakos, saját, valamint Rózsa, Ilona és Francziska kiskoru gyermekei Lantosra, Himler Dávid (Dezső) kaposvári lakos saját, valamint Katalin nevű kiskoru gyermeke Edelenyire, Aschenbrenner Sándor szolnoki lakos, valamint Zoltán, József és István nevű gyermekei Aczélra, Guttmann Albert marosvásárhelyi lakos Fáira, Schlesinger Károly újpesti lakos, valamint Ete. és Julia nevű kiskoru gyermekei Szabóra, Fried Heiman saját-kazinczi lakos, valamint Ilona és Irén nevű kiskoru gyermekei Dénesre, Bartholomédész János nagyváradi lakos, valamint Dezső, Béla, Edit és Irén nevű kiskoru gyermekei Bertalanra, kiskoru Schindler (Schneider) Gyula ceglédi lakos család névének Barnára, Kreszen Lajos nyiregyházi lakos Krescsányra, Ferencsik Margit jolsvai lakos család névének Lakatosra, Goldstein Ab-

rahám nagyvívani lakos, valamint Béla, Ernő és Irén nevű kiskoru gyermekei család névének Gárdosra kért átváltoztatást megengedte.

Pályázatok. A gyulafehérvári törvényszékhez telekkönyvi átaakító díjok állásra két hét alatt; a földmívelésügyi miniszterhez alerdőfelügyelő állásra szeptember hó 30-áig; a pécsi posta- és táviradalgazgatósághoz a keszthelyi posta- és táviradalhivatalnál betöltendő postaszállító állásra szeptember hó 9-éig nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Vág, Sába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborcz, Ung) and water level measurements for various stations like Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trenosén, Szered, Szt.-Gothárd, Sárvár, Győr, Várasd, Zákány, Barca, Eszék, M.-Szerdah, Zágráb, Sziszek, Mitrovicza, Deés, Szatmár, Kraszna N.-Majtény, Latorca Munkács, Laborcz Homonna, Ung Percsény, Tisza, M.-Sziget, Tekchaza, V.-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Becse, Tria, Óndóva, Tapoly, Bodrog, Sajó, Hernád, Berettyó, Kőrös, Csucsca, N.-Várad, Belényes, Tenke, Guraboncz, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Arad, Makó, Temes, Lugos, K.-Kostély, Söga, Kiszető, Temesvár, Becskerek.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Haazánkban az utóbbi huszonnegy óra alatt — csekély kivétellel — országszerte volt eső, amely zivatarokkal is járt (Verseczen jégesővel) és mennyisége az ország tulnyomó részén 10 és 30 mm. között ingadozott, helyenként pedig a 30 mm.-t is meghaladta (Budapesten 38, Malackán 56, Kiskartalton 75 mm.). A hőmérséklet sülyedőben van, a tegnapi maximum Zsombolyán 34 fok C és az éjjeli minimum Árvaváralján 9 fok C volt.

A budapesti műszerek 3 ízben jeleztek földrendést. Az első közeli és közepes erejű (kezdetese este 7h59m, vége 8h14m.) a második gyenge, közeli (kezdetese éjjel 12h20m, vége 12h31m.), végül a harmadik távoli, közepes erejű (kezdetese reggel 1h57m, vége 3h20m.).

Prognózis a következő huszonnegy órára:

Változékony, hűvös idő várható, sok helyütt esővel.

(Sürgöny-progn.: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Rows include A.-Szerdah, Ungvár, Késmark, Losonc, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zágráb, Püme, Szeged, Temesvár, Nagyvárád, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Eger, Árvaváralja, Salmezbánya, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Eszék, Cirkvenca, Debrecen, Keoskemét, Orosháza, Arad, Zsombolya, Versecz, Orsova.

EGYETERTÉS

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATTYÁS.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE'. It contains multiple columns for 'Mai záró árfolyam' (Today's closing exchange rate) for various categories: Államadósság (State debt), Záloglevelek, elsőbbségek (Mortgages, first priorities), Bankok (Banks), Takarékpénztárak (Savings banks), Biztosító társaságok (Insurance companies), Gőzmalomok (Steam mills), Iparvállalatok (Industrial enterprises), and Értékpapírok (Securities). Each category lists specific institutions and their corresponding exchange rates in Pénz (Money) and Áru (Goods).

KÜLÖNFÉLÉK.

Utolsó vágy.

Az én szívemben kihaltak már,
Nem élnek; tombozó szenvedélyek,
Rózsás álmok, nagyra törő vágyak,
Csendes szívemben már nem égnek.

Az én szívemet nem érintik
Nagy, nyugtalan lelki harcok;
Az én boldogságom, ha titokban, lopva
Megcsókolhatok egy lányarcot.

Az én szívem mélyén van eltemetve
Egy aranyos név s mellette egy leány,
Rám mosolygó arca-nása,
Édes emétek, melynek többé soha-soha
Nem lesz már fejtámadása.

Maros Imre.

(Indiánusok kongresszusa.) Mindazok között a kongresszusok között, amelyek valaha komoly tanácskozássá gyűltek össze, kétségtelenül a legsajátosabbak közül való volt a katolikus indiánusok kongresszusa, amely nemrég ülésezett Északdakotában több, mint négyezer kiküldött részvételével. A kongresszus tagjai a tanácskozással időtartama alatt valamennyien sátrakban laktak és így a gyűlés helye katonai táborhoz hasonlított. A tanácskozással céljaira kör alakú, felül nyitott óriási sátor építettek, amelyet belül növényzettel nagyon csinosan felszítottak. A sátorban elhelyeztek egy sereg igen furcsa alakú széket. A jobb oldali székeket a nőknek és a baloldaliakat a férfiaknak szánták. Ezeket a székeket azonban nem igen használták, mert a kongresszus tagjai örömebb üldögéltek a földön. Az ülésezés első napjának tárgyrendjét teljesen kitöltötte az apostoli kiküldött és a püspökök fogadtatása. A tisztes koru indiánus főnökök sorjában üdvözölték az egyházi előkelőségeket. Beszédet intéztek hozzájuk, amelyek ugyancsak elütöttek a szokásos kongresszusi szónoklatoktól. Egy ráncos képű, vén főnök, akit a törzsből „kis hal“-nak neveztek el, egy sok csatát látott aggyastán, akinek gyermekesége elvész az idők éjszakájában, jelentőségteljesen mondotta: — Ismertem a nagyapát, amikor még kicsiny fiú volt és amikor még a mi népünket a barbárok közé számították. Azóta alaposan meg-

változtunk és ezt a változást a „fekete szoknyának“ (a reverendának) köszönhetjük. Jobb kezemben a keresztet tartom, bal kezemmel vezetem a seregemet. Örövend a mi szívünk annak, hogy eljöttek hozzánk azok, akik barátaink.

Egy másik főnök egy hittérítő dicséretét zengette ezekkel a lelkesedő szavakkal:

— Van köztünk egy pap, aki bár a földön jár, de a fejével az eget érinti.

Először történt meg ezen a kongresszuson, hogy a szentszék képviselője indiánus gyűlésen jelent meg. A törzsfőnök, hogy hálájuknak kifejezést adjanak, Kotosamot, az opostoli kiküldöttet és az indiánusmissziók vezetőjét, mint a Perseveranza írja, törzstagga választották és előbbi minőségében „tartós sziklá“-nak, utóbbi minőségében pedig „örökös szem“-nek nevezték el. Azonkívül átnyújtottak neki ezer dollárt, hogy vigye el „Romába a nagy sziklának“.

(Kisasszony, mint muzeumi felügyelő.) Rómában a minap dől el a Villa Giulia nemzeti muzeumának felügyelői állására kiírt pályázat. A fontos állásra, amelynek viselőjére felelősséggel teljes önálló hatáskör vár, sokan pályáztak, köztük több előkelő olasz archeológus, sőt egyetemi tanár is. A pályázatokat megbíró szakértői bizottság mégis az egyetlen női pályázót, Morpurgo Lucia javára döntött. Morpurgo kisasszony szintén ismert nevű archeológus és ennek a tudományának már sok becses szolgálatot tett eddig is.

(Egymást értesítő galambok.) Bartes Károly a Kosmos című havi szemlében a következő megfigyeléséről számol be: „Még az ágyban hevertem és reggeli gondolataimmal foglalkoztam, amikor hálószobám zárt sarokablakán át észre lettem figyelmesem. Két galamb szállt a virágtartóban levő földre és buzgóan igyekeztek kikotorászni a csak nemrég oda behelyezett virágmagokat. Eleinte el akartam oman őket hessegetni, utóbb aztán utánoztam a turbékolást, hogy megtapasztaljam, mint viselkednek ezeknek a hangoknak a hallatára. Azt vettem észre, hogy előbb meglapultak, nyugtalanultak csőreiket, majd nyugtalanul lépdögéltek ide-oda, azután rövid táncba fogtak és elrepültek. Én ekkor a másik oldalra feküdtem és tovább szövegettem a gondolataimat, amikor nemsokára ismét zörejt halottam, amely figyelmemet megint az ablakra terelte. Ott most egy nagyobb fajta galambot pillantottam meg, amint harcra készen áll és szapor hangokat hallat. Nem értettem a dolgot.

Utóbb mind jobban arra vallott a magatartása, hogy a szobában a vetélytársát keresi. Erre én újra elkezdtem turbékolni, amitől a galamb borzasztó haragra gyuladt. Dühösen verdeste csőrével az ablaküveget, már attól féltem, hogy betöri és ezért elzavartam. Ki tette figyelmesem ezt a galambot? Ki mutatta meg neki a helyet és ki értesítette arról, hogy a szobában van egy vetélytársa, tehát jó lesz elmenni és rendet csinálni? Megjegyzendő, hogy ez a nagyobb galamb nem a mi udvarunkból, hanem a szomszédos portáról való volt.“

(Az erkölcsös Amerika.) August Belmontnak, a többszörös milliomosnak fia bajba kerültek egy rode-island-i szállodában. A két milliomos szobát bérelt. Ugyanakkor megjelent egy ékszerrel teleaggatott, selyemruhás hölgy is a szállodában. Ebben még nincs semmi különös. Abban sem, hogy a hölgy szintén szobát bérelt, még pedig egy emelettel magasabban, mint Belmonték. A hölgy később, úgy látszik, megtévedett a szobából. Mert ezüstcsengésű kacagása abból a szobából hangzott ki a folyosóra, melyet Belmonték béreltek. A szállodában nagy volt az elképedés. Az igazgató ur felrohant Belmontékhoz, kopogtatott az ajtón. A hölgy még fel volt öltözve. Ez már igazán különös. És azután ott kellett nekik hagyni a szállodát. Külön jöttek és — együtt távoztak. Ez megint nem különös.

(Szántás dinamittal.) Érdekes mezőgazdasági kísérletről hoz hírt Amerikából a táviró. A kísérletező Galdwell Henry, egy nagytekintélyű, gazdag amerikai ültetvényes, aki óriási kiterjedésű birtokainak egy jókora részét évek óta kénytelen volt parlagon hevertetni, mert a sivar talaj, még a legenergikusabb megmunkálás mellett is soványan fizetett. Végre arra az ötletre jutott, hogy jó lenne a kemény talajt egy pár lányi mélységre fölpuhíttatni. Ehhez pedig úgy fogott hozzá, hogy egy jókora területen gyöngye töltésű dinamit-patrónokat ásott le elég sűrű közökben elhelyezve s a töltényeket aztán rendre fölrobbantotta. A robbanások az egész talajt jó mélyen fölverték, úgy hogy a kemény és sivar kéreg egészen porhanyóvá lett. Ezután bevetette a területet s az idén olyan nagyszerű aratása volt rajta, hogy jövőre az egész birtokot így fogja művelteni. A távirati tudósítás azt mondja, hogy az eljárás kellő óvatossággal megkísérletesen, a költségeit pedig a kitűnő terméseredmények beévesen elbírák. Amerikában most több helyen kísérletet tesznek az új művelési móddal.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

XII.

Mialatt a matröz holtteste egy kicsiny házikóban feküdt felravatalozva, Coriolis teljes ékszerpompájában ült díszes palotájában. Arca fakó volt; szemei mereven tapadtak a falakra, mintha kísértetet látna, de mind ennek daczára el volt tökélve, hogy játszani fog ma.

Gondolatban a multtal foglalkozott. Látta a sárga tengerpartot, a napfényben csillogó tengert, a sziklákat, olajfákat és mirtusbokrokat s távol s közel egy-egy magányosan álló pálmát.

Szemei előtt egy tizenöt éves rózsás arcu lányka tünt fel, aki egy hajó árnyékában hallgatta egy matröz szerelmi vallomását nevetve s elfogadva a kedveskedő koral nyakéket, arany keresztet és egy selyem kendőt. Egy kicsinyke házikót látott a sziklás parton, melyben egy elégedetlenkedő, aranyhajú fiatal asszonyka ült elgondolkodva s összetörte a koral nyakéket s szemenkint a vízbe szórta, a fény ajándékát.

— Je rest — je ni ev vais! — Je rest, — je ni, ev vais! — ismételtette magában.

Egy gyönyörű, egészséges gyermeket látott bölcsőjében feküdvén, amint fiatal tizenkétéves anyja fölője hajól s megcsókolja majd lassan eltávozik.

— Géront majd fog vigyázni, hogy a gyermeknek ne történjék semmi baja — gondolta magában s átlépve a küszöböt, elszaladt oly gyorsan, amint csak tudott. Most emlékezett ismét mindezekre a képekre és ott ült öltözőjében gyémánt ragyogás közepette s hal-

lotta, amint a zene belekezd az ouverture-be, lombán, vontatottan.

Nyugalmat, lelkiismeretfurdalásokat sohasem ismert ez a könyvemű természet. A kincs és vagyon teljesen elkábították. Minden gondja csak a királyok és fejedelmek által neki ajándékozott ékszerek és a tömegdiadalordítása körül forgott. Az életet könnyen vette; nevetett, táncolt s úgy uralkodott az emberek fölött, mint egy született fejedelem.

Csak ma este történt meg először vele, hogy ismét visszagondolt a kies tengerpartra s hallotta az elhunyt hangját.

Kivülről erős lárma reszkettette meg szobájának falait, de ő nem hallotta ezt most, egész figyelmét leköttötte a Földközi-tenger moraja, amint zúgó hullámai a partra veti. A közönség tombolt; látni akarta a nagy művésznőt. Ki kellett mennie a színpadra.

Ijedten emelkedett fel s pillantása félelmet árult el, mikor tudatára ébredt kötelességének. A nézőtérben a lárma egyre növekedett.

A művésznő a színpadra lépett. Arca kissé bágyadt volt, de ajkai körül már ismét ott lebegett a megszokott mosoly.

XIII.

A tavasz vége felé Páris a szokottnál vidámabb képet öltött. Idegen uralkodók egymásnak adták a kilincset, ünnep ünnepet követett s a nép figyelmét a katonai parádék kötötték le teljesen.

Egyik utcán Lira herczegnőjének siető kocsiját egy a szomszédos utcából hirtelen bekanyarodó lovascsapat tartóztatta fel; a lovasok a Mars-mezőre siettek. A herczegnő mosolyogva nézett a tönegre; szemei Tricotinnal találkoztak. Most történt meg először, hogy látása felkeltette benne az önvádat.

A könnyed mosoly elhalt ajkán arca elborult; szívét a régi emlékek törként járták át.

Visszaemlékezett arra az időre, mikor először tette meg az utat Párisba; látta a magával tehetetlen kis lányt, amint belekerül a csábító hálózába s csak nagy nehezen tud kiszabadulni a bűnből barátja segítségével.

A büszkeség azonban elvakította lelkét s önmagára szinte haragudva mondotta:

— De miért kell nekem ezekre visszaemlékezni? — és mosolyogva fordult el tőle s kecsesen hajlongott a hódolók felé. Az új mindkét szélét szegélyező házak erkélyein tolongva bámulták az emberek a siető csapatokat, az udvart és a tündéri urasági fogatokat, amelyek arra haladtak el.

Egyik ablakban udvarlóktól körülveve állott egy nő, mint az utcán nyüzsgő tömeg érdeklődésének központja.

— Ott van Coriolis! — kiáltotta a tömeg. Coriolis kezében egy hóféhér rózsacsokrot tartott; úgy látszott, hogy azzal játszik, holott figyelmét teljesen a herczegnő fogata kötötte le.

— Sokkal szebb lovai vannak, mint nekem — gondolta magában sértett büszkeséggel. Szinte mániává nőtte ki magát nála az a beteges fényűzés, hogy az előkelő mágnások pompáját túlhaladja.

Egy rózsaszál szárát épen akkor törte el, mikor a herczegnő fogata az ablak alatt elhaladt s a rózsza, melyet a szél tova lebbentett a herczegnő ölébe hullott.

A herczegnő a rózsát félre dobta, anélkül, hogy érdeklődött volna az iránt, hogy honnan jön s ez Coriolist vérgigéig sértette. Gyűlölködő pillantást vetett a tova robogó fogat után.

A csapatok elvonultak s a kocsik is szép sorjában távoztak utánuk.

Coriolis eltávozott az ablakból, megigazitotta haját s belenézett kezítükrébe.

Gyűlölöm, gyűlölöm ezt az asszonyt, — mormolt magában, eldobva a tükröt, mely szálankokká törött.

[Folyt. köv.]

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1910. szeptember 2-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Az aggregécyek.
Vigjáték öt felvonásban. Irták: Sárdou Viktor. — Fordította: Ambrus Zoltán.

Személyek:
Mortimer Odry
Nantya Náday B.
Veaucourtois Gal
Clavières Gyenes
Chavenay Mihályfi
Troenes Mészáros
De Bourg Bónis
Antonietto Várady A.
Clemence Hegyesi M.
Rebeca Gerő Lina
Louise Sziváry M.
Nina Pannay E.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Az erdészleány.

Operette 3 felvonásban Szövegét írta: Buchbinder Bernát. Zenét szerzőtte: Jarno György.

Személyek:
H. József császár Ternyel
Gróf Kolonitzky Herold
Gróf Serben Tábori
Reutern Erzsébet Róna
Gróf Sternfeld Kóvessy
Josephine Mezey
Othegraven-Mannoll L. Mihályfi Bálint
Földessy Ferencz Főthi Frida
Krisztina Virágh
Walperl Péter Albert
Kotor Minka

Kezdeté 1/2 8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A koncert.

Vigjáték 8 felvonásban. Irták: Baur Hermann, Ford. Hajó Sándor

Személyek:
Heink Gusztáv Góth S.
A felesége Góthné
Jurs dr. Rátkai
A felesége Nagy Teréz.
Gerndi Éva R. Gombaszögi F.
Mayer Zsuzsa Zala Karola
Miss Garden Loránt Ilma
Mell Fanny Fábrián C.
Wertheckasszony Mészáros G.
Pollinger Körmeny
Pollingeré Orley Flóra

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városi Színház

Muzikusleány.

Operett 3 felvonásban. Irták: Jarno György és Buchbinder B.

Személyek:
Eszterházy herceg Fekete
A kis herceg Hudáczek N.
Haydn József Kabók Gy.
Ézsi, tehénleány Kürty Klára
Elena Montebelli Falfy M.
Tamás Sz. Ráday J.
Péter Szalay
Ház úr zsidó Keller

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Royal Cabaret
Erzsébet-körút 31. szám.
Telefon 110-22. Telefon 110-22.
Minden éjjel pont éjfélől hajnalig.
34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wülf, La Marcelle, Elna Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Ainé Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Váradi Adél, Szép Erzsi, Perényi Nusi, Mezei és Mezei stb. stb. — Kukó Vincze és zenekara. Bal Mabilie. Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

STEINHARDT MULATÓ
Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!
A kollektiv apaság!
Tréfa házasság!
Bohózatok. Irták Günger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt.
Fellép Szöke Szakáll a kedvelt kabaret író. Steinhardt 5 új slaggereit és a Jonson parodiáival. Négy új külföldi attrakció.
Éjfélől reggel 5 óráig a remek téli kertben cabaret, zene, tánc belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözséjében, Andrássy-ut 29.

VIGSZÍNHÁZ

Théodore és társa.
Bohózat 3 felv. Irták: Nancey és Armand. Ford: Salgó Ernő.

Személyek:
Chénerol Vendrey
Adrienne Varsányi I.
Fourette-Arcaze Fenyvesi
Théodore Csorot
Clodomir Szerény
Loulou S. Komlóssy
Malvoisier Tapolczay
Pigasse Tihanyi
Bigornot Sarkadi
La Fanouss Bárdi
Juliette, a felesége Abolovszky
Truche Győző
Az igazgató Harsányi
Tűzoltó parancsnok Kazaliczky
Léonie Molnár A.
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Irták: Lehár Ferencz.

Személyek:
Luxemburg grófja Király
Bazil herceg Papir
Staza grófné Erdei B.
Erissard Armand Kovács
Vermont Juliette Váradi I.
Didier Angéla Harmath I.
Mencsikoff Szegej Safrány
Pavlovics Pavel Toth
Pelesrin Kiasznay
Managere Ligeti
Bárdó Sári R.
Saville Palotay
Boulangier, } festő Balázs
Marchan Egrí

Kezdeté 1/2 8 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Megölt országok

Kezdeté 1/2 8 óraker.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31.

Kiváló színházi és variéte műsor

A nagyherceg

Laszky Béla operettje.

Akhbar-Kilbic

egy fekete herceg párisi kalandjai (French Billwood mint vendég).

Trézi

egy vidéki kávéházból.

Lord Spleen

angol szketes.

A márkiz és a rabló

zenés bluet.

The Ritchies, Miss Florence, Preres Preser

és az összes attrakcióik.

Kezdeté 8 óraker.

Fővárosi Orfeum
VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma
SERGEANT BRENNAN

világhírű amerikai diaboló-művész ::

Claudius

és 16 attrakció.

Az előadás kezdeté 8 óraker.

Elővetél d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.
A téli kertben reggel 5 óráig **VÖRÖS**
:: ELEK cigányzenekara játszik. ::

XVII. évfolyam.

Somogyi Mór

zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló
ZENE-

Konzervatorium
(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körút 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.
Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45. Telefon 63-45.

Internátus-

elemi fiú- és leányiskola.

Magán polgári leányiskola

„Zene-Liceum” Konzervatorium orsz. zeneakadémiai előkészítő-tanfolyam
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 13. szám.
Beiratást kívánatra küld az igazgatóság:
Pulskallé Preres: Ender Ede, gondnok; Török Eugenia.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este pont 8 óraker a művészi szenzációk műsora.

Akhbar-Kilbic. Párisi bohózat.	Trézi. Történet egy vidéki kávéházból.	
Lord Spleen. Angol szketes.	A márkiz és a rabló. Laszky Béla bluetje.	
MISS FLORENCE Comedy Star	The Ritchies Tohuvabohu.	Preres Preres Greek Gymnasts.

A variéte szinpad három csodája.

Uj „Cirkusz” Uj Zerkowits-nóták. — Uj szólók. — A nagyherceg, operett, stb. stb. — Szabadalmazott amerikai szellőztető berendezés. — Kétféle vendéglő. — Méréselt árak. — A téli kertben éjfélok **Royal-Cabaret**. 84 új tánc- és ének-attrakció. Bal mabilie, ének-, táncmulatság és cigányzene hajnal 5 óráig.

TANKÖNYVEIT

szép, használt, jó állapotban, garantált jó kiadásokat legolcsóbban **MINTA** könyvkereskedés és antiquarium ::

Schimkó Gyula czégnél szeresheti be.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. és VI., Teréz-körút 32.
Meg nem felelőként szeptember végéig a pénzt visszafizetem.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdeté 1/2 9 óraker.

9 1/2 óraker! Ma Ujdonság!

„Benősülés”
Vidéki társadalmi életkép. Irták: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 óraker! Ujdonság!

„Huszarenliebe”
Katonai humoresk. Irták: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Jegyek elővetelben: **Folies Caprice**, Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Konti, különlegességi tözsé Andrássy-ut 29. és **Sopronyi** nagytözsé Rákoczy-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Paris”-ban a világ legelső ének- és tánc-attrakciók fellépte.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár
zeneakadémiai előkészítő hegedű-
:: tanfolyama és esti kurzusa ::
VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)
alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.
A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetnek.

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

SZEMERE JÓZSEF

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

Országos Zeneakadémiára
előkészítő zeneintézet
VI., Király-utca 60., I. emelet.
Telefon 44-68.

Beiratások naponta. Minden tanszak.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
 saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen a nyári időnyben páratlan czólszerőségű kieserélhető
 nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen
SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKEZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFŰZŐ**
 Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.
HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.
 Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.
 A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felség

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
 Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ..... K 12.70

Ladában:
 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ..... K 36.30
 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ..... K 40.25
 20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor ..... K 52.25

Hordóban:
 60 liter 1904. évi tokaji asztali bor ..... 59.40 kor.
 60 " 1907. " " pecsenye bor ..... 72.60 kor.
 60 " 1904. " " szamorodni bor ..... 89.10 kor.
 60 " 1901. " " szamorodni bor ..... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládaért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Vizonteladók kedvezményben részesülnek.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
 A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velenceben és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Rövidebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytér, Budapest, (V., Vigez-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókterei.

A legjobb szakácskönyvek:

Képes Budapesti Szakácskönyv.

Sz. Hilaire Josefa és mások nyomán szerkesztette
 Zemlányi Szabó Antónia.
 Hetedik bővített kiadás.
 Négy színes és 53 fekete képpel.
 Ára kötve 4 kor., diszkötésben 4 kor. 80 fillér.

Magyar-francia szakácskönyv.

Irta
 Dobos C. József.
 Négy száz képpel és huszonnégy színnyomatú melléklettel.
 Ára diszkötésben 15 kor.

A Magyar Konyha.

Függelékül: A Házi Czukrászda.
 Szerkesztette
 Kovács Teréz.
 180 képpel.
 Ára kötve 3 korona 20 fillér.

Legújabb és kipróbált Magyar Szakácskönyv.

Készítette Átíró
 Németh Zsuzsanna. Zilahy Ágnes.
 Tizenkettedik bővített kiadás.
 Sok képpel.
 Ára kötve 2 korona.

Az ügyes szakácsnő.

Középosztályu magyar konyhák számára.
 Összeállította
 Vörös Eszter.
 Negyedik kiadás.
 Ára kötve 2 korona 40 fillér.

Kaphatók:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) részvenytársaságnál
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

„A. B. C.”

Fehérnemű köleszővő vállalat, szállít hivatalos, fizetők, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörülkőt stb. stb. csekély költséggel, házhoz szállítva, h. tekintet cseréje. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. **Eötvös-utca 30.** Telefon: 46-86. **Telefon: 46-86.**

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilági tásra berendezett lakásban és helyiségben tartható **Házi mozgófénykép előadás**

Telefon 64-20.

Egy előadás díja K 50
 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

ÚJ IDŐK

Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálni **Herczeg Ferenc** hetilapját az **Új Idők**-et. A nyári szezonban s bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar uri társadalmat. A szerkesztő Herczeg Ferenc mellett a magyar írók színe-java ir ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Új Idők** előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Az új negyedik július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakört (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férjűrt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, kő- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 12 órától d. u. 4-ig és este 8-9-ig.
 Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
 Levelekre válaszol, gyógyszerrekről gondoskodik. — Levél

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYŰRŰK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
 A LEGERŐNYŐSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰVÉSZ
 üzletében szerezhetőek

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
 ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

